לציונות–לסוציאליזם–לאחות עמים

על המשמר

היום — היום האחרון לשקל הישן

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

היום הוא היום האחרון בו משמש השקל הישן הליך חוקי בישראל. ממחר לא יקבלו פרטים וחנויות שטרות ומטבעות בשקלים ישנים, ורק השקל החדש ישמש הליך חוקי, שנה בדיוק לאחר שהוא הוכנס למחזור. בנק ישראל הצהיר שאנשים שיחזיקו מטבעות או שטרות של שקל ישן, לאחר יום חמישי יהיו רשאים להמירם בשקלים חדשים בבנקים ובבנק ישראל.

יום ד', כ"ט באב תשמ"ו, 3 בספטמבר 1986 / שנה מ"ד מס' 13131 / המחיר 75 אג' כולל מע"מ

חוסיין דבק בנוסחת הוועידה הבי"ל; מרפי שב מירדן ונועד שוב עם פרס

איפול הוטל על תוכן השיחות בירושלים ● מרפי מנסה למצוא מכנה משותף להקמת ועדה מכינה שתדון בוועידת שלום ב„ליווי בי"ל" ● הירדנים, לעומת זאת, תובעים ועידה בהשתתפות אש"ף ו־5 חברות מועה"ב ● ברה"מ מגלה עניין במגעים ● שולץ טרם החליט אם יבוא לאיזור ● פרס: מרפי נושא רעיונות חדשים, אך ביקור בודד לא יוכל לבדו להביא השלום

מאת ז. בליצר, ד. שחורי וד. גאון כתבי „על המשמר" וסוכנויות הידיעות

וושינגטון. — מימשל רייגן הודיע אמש, כי מזכיר המדינה שולץ, עדיין לא החליט אם לבוא למזה"ת בימים הקרובים. שליחו ריצ'ארד מרפי ניהל אתמול שיחות עם המלך חוסיין ברבת עמון. לא נמסרו פרטים עליהן, אולם מקורות המקורבים לממשלת ירדן אמרו, כי הירדנים עדיין דבקים בתוכניתם לכינוס ועידה בינלאומית לפתרון בעיית המזה"ת.

חוסיין מלך ירדן, קיבל אמש לשיחה את השליח האמריקני ריצ'רד מרפי, והביע בפניו את הרעה כי רק

(המשך בעמוד 2)

„וייצמן עשוי להיפגש עם אישיות פלשתינית חשובה"

סבורים חוגים פוליטיים ברומא ● לדבריהם חנא סניורא הנמצא באיטליה פועל להסדרתה ● וייצמן ייפגש היום עם רה"מ קראקסי

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. – משרד החוץ האיטלקי אישר אתמול רשמית את דבר ביקור עזר וייצמן ברומא. היום או מחר הוא עשוי להיפגש עם רה"מ קראקסי.

בחוגים הפוליטיים כאן רווחת הדעה שפרס הטיל על וייצמן להיפגש ברומא עם „אישיות ערבית חשובה".

לרומא עומד להגיע ממילאנו חנא סניורה, אחרי שהשתתף בדיונים על הבעייה הפלשתינית עם נציג מפ"ם אריה יערי. סבורים שסניורה יתווך בפגישות בין וייצמן והאישיות הערבית ששמה שמור בסוד.

ברומא סבורים עוד שפרס רואה בפגישות וייצמן ברומא נסיון אחרון לפני הרוטאציה, לקידום תהליך השלום.

בוושינגטון יוחלט בסוף החודש על גורל כלכלת ישראל / פרסום ראשון של מיסמך שולץ ● הכלכלה והאדם

זמיר תוקף ראשי המדינה המתעלמים מהחוק ● עמוד 3

המו"מ עם האחיות מתחדש בצל איום הנטישה ● עמוד 16

12 הפקות חדשות בפסטיבל עכו ה־7 ● עמוד 16

מצפה רמון והפישפשוק — במושב מיוחד של הכנסת ● עמוד 3

מאות ניספו ב„טיטאניק" הסובייטית ● עמוד 14

שריד: למרות ההכחשות — איש השב"כ שהודה בעבירות קודם בתפקיד

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

יוסי שריד (רץ) גילה אתמול, כי איש השב"כ אשר קיבל חנינה, אכן קודם בתפקיד, וההכחשות שבאו מלשכת ראש־הממשלה אין בכוחן לשנות עובדה זו.

שריד אמר, כי הוא יודע בדיוק מהו התפקיד החדש והוא אולי התפקיד הרגיש והאחראי ביותר בשב"כ.

שריד אומר, כי מי שהודה בזיוף מסמכים, הדחת עדים, והטיית חקירה ומשפט, אינו יכול לשרת בשב"כ, אלא אם כן החליט מישהו להרוס ארגון חשוב זה.

נטל המס הגיע לשיא ללא־תקדים: 58 אגורות מכל שקל

זאת מתברר מנתונים שהעביר בנק ישראל לממשלה ● לדברי המומחים אין לצפות לצמיחה כלשהי בנטל שכזה ● פרס מכנס היום התייעצות עם ראשי האוצר לדיון בהמשך התוכנית הכלכלית ובצמיחה ● עוד נמסר כי אלפים ויתרו על אפשרות למצוא תעסוקה ולמעשה שיעור האבטלה הוא 9% ● היבוא גדל במאות אחוזים ● האוצר אינו סבור, עם זאת, שיש צורך בצעדים מיוחדים לבלימת הצריכה וכי האינפלציה באוגוסט וספטמבר לא תעלה על 1.5%

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

נטל המס בישראל הגיע בחודשים האחרונים לממדים ללא תקדים. מנתונים שהעביר בנק ישראל לממשלה עולה שנטל המס הגיע ל־58 אחוז מהתוצר, ופירוש הדבר שהממשלה גובה בסופו של דבר 58 אגורות מכל שקל שמיוצר בארץ.

פקידים בבנק ישראל אמרו שזהו נטל שיא בתולדות ישראל, „ויתכן כי זהו גם שיא עולמי". הפקידים אמרו שאין לצפות שיהיה אפשר להגיע לאיזו שהיא צמיחה כלכלית

(המשך בעמוד 2)

מחריף משבר ההשכלה הגבוהה; התפטר נשיא האוניברסיטה בי"ם

שר־החינוך תובע מהממשלה לבטל הקיצוץ של 10 מיליון דולר בהקצבה לאוניברסיטאות ● זעזוע בקרב הסטודנטים מההחלטה להטיל פיקדון של 1500 ש"ח – מאיימים לא לפתוח שנת הלימודים ● פרופ' פטנקין: בגרעון שנוצר לא אוכל להמשיך ולתפקד

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

פרופ' פטנקין

ראש־הממשלה שמעון פרס יכנס ביום ב' הבא בלשכתו את שר־החינוך והאוצר ואת ראשי המוסדות להשכלה גבוהה כדי לדון בתביעת השר נבון מן הממשלה, כי תבטל את החלטתה לקצץ 10 מיליון דולר מתקציב האוניברסיטאות. הישיבה זומנה לפי תביעת נבון. בתוך כך הודיע נשיא האוניברסיטה העברית, פרופ' דן פטנקין, כי הוא מתפטר מתפקידו. ואילו יו"ר הסטודנטים של „העבודה" תובע מהתאחדות הסטודנטים לא לאפשר פתיחת שנת הלימודים, אם לא תבוטל החלטת המוסדות לגבות מכל סטודנט פקדון בסך 1500 שקלים.

בתגובה על החלטת ועד ראשי האוניברסיטאות משלשום לגבות את הפקדון, אמר השר נבון, כי הוא מכיר את מצוקתם התקציבית החמורה של המוסדות להשכלה גבוהה, אבל הדרך שבה בחרו ללכת איננה נכונה ואיננה צודקת. „אסור להטיל את עומס הקיצוצים על שכם הסטודנטים", אמר. לדעת נבון החלטת האוניברסיטאות מנוגדת להסכם שנחתם בין הממשלה, המוסדות והסטודנטים, בדבר גובה שכר הלימוד, וההחלטה לגבות פקדון תגרום לנשירת סטודנטים, אמר שר החינוך.

פנייה לרוה"מ

במקביל ליוזמתו של השר נבון שלח אתמול יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות, פרופ' מיכאל אלבק, מברק לראש־הממשלה ותבע לקיים פגישה דחופה. בקרב ראשי האוניברסיטאות שורר כעס רב על כך שהממשלה התנערה מן המו"מ אתם, והפקידה את הטיפול בנושא בידי בכירים באוצר, כתבנו מסביר.

(המשך בעמוד 2)

חריש: שמיר לא ייחקר — יישאל רק כמה שאלות

ירושלים. — מ"מ רוה"מ י. שמיר לא ייחקר ולא יתושאל, אלא ישאל שאלות הבהרה אחרות בפרשת השב"כ, בעקבות חקירתם של המעורבים בפרשה" — אמר אתמול היועץ המשפטי לממשלה י. חריש בשיחה עם עתונאים לאחר טקס פתיחת „שנת המשפט".

כן אמר, שאינו יודע מתי ייערך הבירור, וייתכן שזה יהיה ביום ד' או ה'. (עתים)

השכלה גבוהה לעשירים בלבד

מצבן של האוניברסיטאות הולך ומידרדר בגלל קצוצי התקציב החוזרים על עצמם מדי שנה. ועד ראשי האוניברסיטאות ראוי בהחלט לתמיכה ציבורית רחבה במאבקו להזרמת משאבים מספיקים לתפקודם של בתי־הספר הגבוהים ברמה נאותה, תוך הבטחת הציוד הדרוש ותנאי מחקר הכרחיים. הפגיעה ברמה הנאותה של האוניברסיטאות תביא לזרם גובר של בריחת מוחות לחו"ל, תהליך שחל כבר לפני מספר שנים. עד כאן אנו מתייצבים לצידם של האחראים על האוניברסיטאות.

אך ועד ראשי האוניברסיטאות החליט לנהל את מאבקו על גבם של הסטודנטים בקבלו שתי החלטות חמורות: הראשונה נוגעת להתניית קבלת הסטודנטים החדשים לשנה הראשונה של הלימודים. מתברר שלמרות שהם עמדו בכל תנאי הקבלה, הרי שתישלח לכולם בימים אלה „הבהרה", כי קבלתם אינה מובטחת, אלא מותנית בהקצאת המשאבים על־ידי הממשלה. פירושו של דבר „סינון" הראויים להתקבל, סינון שייעשה ללא קריטריונים אובייקטיביים, ובסופו של דבר יפגע בצעירים משכבות סוציאליות חלשות.

אנו קובעים זאת על פי משמעות ההחלטה השנייה של ראשי האוניברסיטאות – זוהי המצאה שלא שמענו על שכמותה בשום אוניברסיטה בעולם. כידוע, משלמים היום הסטודנטים שכר לימוד גבוה מאד, בערך כ־1400 דולר (במקום 900 דולר כפי שנקבע בזמנו על ידי ועדת קצב). זהו תשלום שכבר היום רבים מן הצעירים אינם יכולים לעמוד בו. עתה באים ראשי האוניברסיטאות ודורשים מכל סטודנט תשלום פקדון בסך 1500 ש"ח „עבור שימוש במתקני האוניברסיטה".

זוהי כמעט הכפלה של שכר הלימוד באמתלה של „פקדון" שיוחזר כעבור שנים, בתום הלימודים של הסטודנט, ללא תוספת ריבית. למעשה אין זה כלל „פקדון" אלא מין „מס השכלה", שראשי האוניברסיטאות התירו לעצמם להטיל על הסטודנטים. זוהי החלטה הגובלת בחוסר הגינות ושרירות־לב. ראשי האוניברסיטאות הנרתעים כנראה ממאבק והתמודדות עם הממשלה התלבשו על החלשים, על הסטודנטים כתחליף לקופת האוצר. שכר הלימוד הנהוג היום ממילא מכביד ומרחיק משערי האוניברסיטאות צעירים משכבות סוציאליות חלשות. הדרישה לתשלום פקדון תהפוך את האוניברסיטאות להיכלי־מדע לעשירים בלבד. מתכון בטוח להעמקת הפערים הסוציאליים, ולהגברת התסכול ורגשות הטינה והאיבה בקרב צעירים מוכשרים שכל חטאם הוא שידם אינה משגת לשלם תשלומי עתק הנדרשים כעת עבור הרצון להעמיק את השכלתם.

19 השבתות מלאות או חלקיות בבתיה"ס ביום הז ללימודים

היוזמה, בדרך כלל, של הורים ● מנכ"ל משרד החינוך עמד בראש מוקד מיוחד לאיתור תקלות ● 15 ועדי הורים בירושלים מתנגדים להקצנה הדתית ● בי"ס מקיף עין חרוד — בצל אסון חפצי־בה ● בית־ספר לאמנויות באשקלון

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

„אני שמח להודיע כי שנת הלימודים החדשה נפתחה היום בסדירה ברוב רובם של מוסדות החינוך במדינה. אומנם היו מספר תקלות מקומיות אך הן נמצאות בתהליך של פתרון" — זאת אמר אתמול בצהרים סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, בתשובה לשאלות כתבים על מהלך פתיחת שנת הלימודים.

השר קיבל בצהרים דיווח ממנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, שנכנס אתמול לתפקידו, לאחר שעמד בראש מוקד מיוחד שהוקם בלשכתו למעקב אחרי פתיחת שנת הלימודים, לאיתור תקלות ולטיפול מיידי בהן. המוקד פעל במשך כ־4 שעות ברציפות וקיבל דיווחים מכל רחבי הארץ.

חוסלו סיכסוכים

לסיכום עבודת המוקד נמסר, כי בסך הכל דווח על 19 השבתות מלאות או חלקיות מהן 15 במיגזר היהודי ו־4 במיגזר הערבי. 10 השבתות מתוכן היו בבתי ספר על־יסודיים, 5 בגני ילדים ו־4 בבתי־ספר יסודיים.

מניתוח הגורמים להשבתות התברר, כי מרביתן היו על־ידי הורים שהתנגדו להעברת ילדיהם מבית ספר לבית ספר, אי־שביעות רצון ממורים ומנהלים ובעיות בנייה ושיפוצים. מנכ"ל משרד החינוך הבטיח, כי משרדו ימשיך לטפל בכל בעייה וילווה כל מוסד חינוכי עד־לפתרון הבעיות כולן.

יש לציין, כי תוך כדי עבודת המוקד הוציא מנכ"ל המשרד הוראות שהביאו לחיסול סיכסוכים מקומיים.

נבון יערער

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, מסר אתמול, כי יערער בפני מליאת הממשלה על החלטת ועדת השרים לענייני קיצוצים במנגנון, לפטר מאה מפקחים.

בפגישה עם בכירים במשרדו הודיע השר נבון, כי יערער בפני הממשלה גם על שיטת עבודתה של ועדת הקיצוצים, ובמיוחד על שיטת עבודתו של היו"ר שלה, משה ארנס, אשר מקבלה החלטות ללא בדיקה יסודית. לדברי שר החינוך, לא תוכל מערכת החינוך לפקח על אלפי מוסדות ורבבות מורים ללא מפקחים.

כתבנו מסביר, כי ניתוק המגע עם ועדת הקיצוצים לא יפריע להמשך המגעים בין משרדי החינוך והאוצר בדבר קיצוצים במערכת החינוך, בסדר גודל של 39 מיליון דולר. נוסף לכך דורש האוצר ממשרד החינוך להחזיר 22 מיליון דולר תמורת קיצוץ 60 אלף שעות שלא התבצע. עתה, לאחר שהשעות חולקו, אין כל אפשרות לפטר למעלה מ־2000 מורים, כפי שמתחייב מן הקיצוץ. ארגון המורים העל יסודיים הודיע אתמול על תמיכתו בעמדת משרד החינוך, נגד פיטורי מפקחים.

מורים וחרדים

בירושלים הוקם ועד של 15 ועדי הורים המתנגדים להקצנה דתית. נציגת הוועד, רחל כהן, אמרה, כי ישנם במערכת החינוך הממלכתי־דתי בתי־ספר שבהם מחצית המורים הם חרדים. היא האשימה את מנהל האגף לחינוך דתי, יעקב הדני, בתמיכה בהפרדה בין בנים לבנות החל מכיתות ד'־ה', את המפקחים האשימה בקבלת מורים קיצוניים בתפיסתם הדתית.

מנהל האגף לחינוך דתי, יעקב הדני, הכחיש דבר התארגנות 15 ועדי הורים נגד הקצנה. לדבריו, נפגש לאחרונה פעמיים עם קבוצות הורים ולא נתגלעו בינו לביניהם חילוקי־דעות. הוא גם קידם בברכה מעורבות הורים בחינוך הדתי.

בתשובה לשאלה על מעשי רמייה בבחינות אמר אתמול השר נבון, כי ידאג לפרסם את שמות בתי־הספר שבהם נעשים מעשי רמייה בבחינות הבגרות, וינקוט צעדים משמעתיים נגד המורים האחראים לכך. בדעת משרד־החינוך לבדוק מידגם של בתי־ספר תיכוניים, כדי לעמוד על הפער בין ציוני המגן לציוני בחינות הבגרות, וכדי לעמוד על התפלגות הציונים.

השנה יושם דגש בבתיה"ס על הזהירות בדרכים לאור הקטל בקיץ האחרון. (צילום: רחמים ישראלי)

עיריית ירושלים חילקה פרח ושי ל־15 אלף תלמידים חדשים. בתמונה: ילדים חדשים בבי"ס כ"ח. (צילום: רחמים ישראלי)

מיגזר ערבי

מאת קאסם זייד

שנת הלימודים במיגזר הערבי נפתחה בסימן המחסור בחדרי לימוד והצפיפות בכיתות. מדיווחים מאיזורי הארץ השונים עולה, שהלימודים ברוב בתי־הספר הערביים התחילו כסדרם, למעט ב־6 בתי־ספר.

ועד ההורים בבית־ספר „אל אמל" היסודי בעכו, השבית את הלימודים במחאה על אי־הקמת בניין חדש במקום הבניין הקיים מימי התורכים ואשר נפסל על־ידי מהנדסי העירייה.

ברמלה שובשו הלימודים בבית־הספר הערבי בעיר, גם בשל המחסור בחדרי לימוד. לכתבנו נודע שראש העירייה מטפל אישית בבעייה.

בערב אל מכמאן הכריזו רשות החינוך המקומית וועד ההורים על שביתה בלתי־מוגבלת, במחאה על אי כיבוד הבטחה של משרד־החינוך להקים מבנה חדש במקום המבנה הקיים, שנפסל ונאטם על־ידי מהנדסי משרד החינוך והתרבות. גם בכפר ג'יסר א־זרקה היו שיבושים בלימודים מאותה הסיבה.

בשני בתי־הספר התיכוניים בכפר קרע ובתמרה, הכריזו המורים על שביתה בלתי־מוגבלת, במחאה על הורדת השעות הנוספות למורים המלמדים יותר ממשרה אחת. ראש מועצת כפר קרע, סולימן מפלחה, אמר, שהדבר נעשה כדי לאשר קליטתם של מורים נוספים מבין האקדמאים בכפר.

לבית־הספר התיכון תרשיחה לא הגיעו התלמידים מכפרי הסביבה, בשל סירוב המועצות בכפרים אלה לשלם אגרת־חינוך למועצת מעלות תרשיחא.

50 תלמידי התיכון בכפר קרא שבמשולש הדרומי, לא הגיעו גם הם ללימודים בבתי־הספר התיכוניים באיזור, בשל המחסור בתקציב להסעתם.

בהתייחסו לפתיחת שנת הלימודים במגזר הערבי אמר סגן מנהל האגף לחינוך לערבים, עלי חיידר, שלהוציא את השיבושים הקלים שחלו במספר בתי־ספר, ניתן לומר ששנת הלימודים התחילה ברגל ימין.

צפון

מאת יהודה צור

28 תלמידים מכרמיאל הלומדים בבית־הספר „רגבים" לחינוך מיוחד בחיפה, שולחו לבתיהם. עיריית חיפה דורשת 50 אלף ש"ח עבור אחזקתם של הילדים בשנה שעברה.

שמואל פריד, מזכיר עיריית כרמיאל, הביע את בטחונו שהיום יוכלו התלמידים ללמוד כרגיל, אולם לדבריו, החזרתם של 28 ילדים לכרמיאל ביום הראשון ללימודיהם מהווה פגיעה קשה, הן לילדים והן להורים.

ביתר בתי־הספר של המיגזר היהודי בגליל המערבי והעליון, התקיימו הלימודים בדרך־כלל כרגיל, למעט שיבושים לא משמעותיים בכמה מקומות.

בשדרות נפתחה לראשונה מגמה ללימודי טלוויזיה וקולנוע, במסגרת לימודי חוגים בבית־הספר המקיף, שיהיו בשנה הבאה מקצועות מן המניין, זאת לקראת הקמת תחנת טלוויזיה בכבלים בעירה.

מרכז

מאת יהושע מרקוס

שנת הלימודים ברמת־השרון נפתחה כסידרה, פרט לחמישה גני ילדים של יום לימודים ארוך אשר הושבתו על־ידי ההורים כמחאה נגד משרד החינוך. ההורים טוענים, כי המפקחת המקומית של משרד החינוך מטרפדת תוכניות שונות הקשורות בתרומות ההורים לגני הילדים.

המפקחת המקומית, זהבה וינטר, מכחישה טענות אלה וטוענת, שהיא בעד תוכנית העשרה אבל רק באמצעות הגננת ולא על־ידי מדריכים מבחוץ.

ההורים טוענים, שהמפקחת אמרה להם: אם אתם רוצים להוסיף חוגים לאמנות, דרמה ותנועה, יצמצם משרד החינוך את החוגים שהוא נותן (מוסיקה, ספרייה ותיאטרון). נוכח היחס הזה של המפקחת, מסרבים ההורים לשלוח ילדיהם עד שיקבלו אישור בכתב.

הורי חמשת גני־הילדים ערכו אמש הפגנה ליד ביתה של המפקחת.

דרום

מאת רפאל גאון

מספר התלמידים בערי הדרום הינו יציב בהשוואה לשנה שעברה, למעט מספר התלמידים בגני הילדים וגני טרום חובה, שעלה בכל הערים — בחלקן עד 20 אחוז. המספר הכולל של התלמידים מטרום חובה ועד י"ב מגיע באשדוד ל־20 אלף, באשקלון ל־16,900, בקרית־גת ל־11,800 ובשדרות ל־3000.

באשקלון נפתח לראשונה בית־ספר לאמנויות — שני בסוגו בארץ — ובו 120 תלמידים שילמדו יום לימודים ארוך עד שעה 3, ותוכנית הלימודים תכלול 3 שעות שבועיות במוסיקה, תיאטרון, תנועה, מחול ואמנות פלסטית — בנוסף לתוכנית הלימודים הרגילה.

בצל האסון

מאת שלמה גלזר

בבית־הספר המקיף „אורט" שבעמק חרוד, בו לומדים ילדי קיבוץ חפצי־בה, נפתחה שנת הלימודים בצל האסון הכבד שפקד את תלמידי בית־הספר.

במסדר הפתיחה המסורתי בנוכחות ראש ועדת החינוך של הכנסת, ח"כ נחמן רז, ומנכ"ל אורט ישראל, ישראל גורלניק, הוקדש זמן להתייחדות לזכרם של תלמידי בית־הספר שנספו בתאונה, ובמהלך היום הוקדשו שתי שעות מחנך לנושא האבל והדרכים להתגבר עליו. בבית־הספר הוקמה פינת זכרון לנערים.

עוד נמסר, כי ח"כ נחמן רז, שהוא מורה במקצועו, יחליף עד סוף פגרת הקיץ של הכנסת את המורה והמחנך, שמאי וטרמן, [illegible] קיבוץ חפצי־בה.

לפעילי הקבה"א למען יהודי בריה"מ

ביום ד' 3.9.86 בשעה 18.15

יתקיים ב„בני ברית" (אולם א') רח' קפלן 10 תל־אביב

כנס בנושא שליחת גלויות וחבילות למסורבי עליה

המעוניינים מוזמנים

סטודנטים שנה א' יתקבלו רק על תנאי

מאת זהבה מוזס ויצחק שור, כתבי „על המשמר"

ועד ראשי האוניברסיטאות שהתכנס אמש לישיבת חירום כדי לדון בהמלצות לקצץ מתקציב ההשכלה הגבוהה, הביע את דאגתו העמוקה מהקיצוץ המתמשך במשאבי ההשכלה הגבוהה. בעקבות זאת, החליט הוועד לשלוח לכל המועמדים לקבלה במוסדות האקדמיים לשנת הלימודים הראשונה הודעות המבהירות להם, כי למרות שעמדו בתנאי הקבלה, קבלתם אינה מובטחת ומותנית בהקצאת המשאבים המוקצים על־ידי הממשלה.

כן החליטו ראשי האוניברסיטאות, כי כל מוסד אקדמאי יגבה פיקדון בסך של 1500 ש"ח מסטודנט עבור מתקני האוניברסיטה. סכום זה ישמש כקרן מתחדשת ויוחזר לפי החלטת ועד ראשי האוניברסיטאות לתלמיד עם תום לימודיו. ראשי האוניברסיטאות יבטיחו למועמדים הודעה על קבלתם או אי־קבלתם במועד מאוחר יותר. מדובר בכ־14 אלף סטודנטים.

בתגובה אמר יו"ר אגודת הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב, דודי כרמון, כי „אני רואה מהפך בתפיסת העולם של ההשכלה הגבוהה בישראל. לא עוד מלגות והלוואות לסטודנטים אלא ערבות מאונס של הסטודנטים לאוניברסיטאות. כאשר הריבית ישמרו האוניברסיטאות לעצמן. נראה שמצבן הקשה של האוניברסיטאות העביר את ראשיהן על דעתם ובכל שבוע הם מכינים תעלול אחר."

היום נשלח מכתב לשמעון פרס על־ידי שמואל בן־נפתלי, רכז הסטודנטים הארצי של מפ"ם. המכתב הוא ניסיון להתריע בפני התוצאות הבלתי נמנעות של ההחלטה לצמצם את מספר הסטודנטים השנה. משמעותו של צמצום מספר הסטודנטים היא פגיעה בסיכוי של הצעירים מהשכבות החלשות לקבל השכלה גבוהה תוך הגדלת הפער החברתי וטיפוח עליטה על־חשבון החלשים. החלטה זו מהווה אבן נגף להתפתחות מדינת ישראל במישור החברתי כלכלי בטחוני ותחזיר אותנו שנים רבות אחורה.

ועדת הכספים אישרה הסכם הבראה לסו"ב

מאת אורי נחשון, כתב „על המשמר"

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול את הסכם ההבראה של „סולל בונה" ובימים הקרובים ייחתם ההסכם בין הממשלה, חברת העובדים, „סולל בונה", בנק הפועלים ובנק לאומי.

על־פי ההסכם, תזרים חברת העובדים 45 מיליון דולר כהון עצמי חדש לחברה, בנוסף לסכום של 35 מיליון דולר שכבר העבירה לקונצרן. בנק הפועלים ובנק לאומי יבטלו את חובות הריבית החריגה שנזקפו לחובת „סולל בונה", בסך של 20 מיליון דולר. האוצר יעמיד לבנקים פיקדון לצורך מתן הלוואה לקונצרן בסך של 80 מיליון דולר. ההלוואה תינתן לעשר שנים.

בנוסף לכך, בנק ישראל יאשר לבנקים להעמיד לרשות „סולל בונה" הלוואות במטבע חוץ לטווח ארוך, בסך של 37 מיליון דולר.

ההסדר גם קובע, ש„סולל בונה" תמכור נכסים בסך של 110 מיליון דולר בתהליך רב־שנתי. הקונצרן גם התחייב לבצע ארגון מחדש וייעול, שבמסגרתו יפרשו ממנו 3,200 עובדים קבועים עד סוף יולי 87'.

מ„סולל בונה" נמסר אתמול, כי החברה התקדמה בביצוע החלק האירגוני בתוכנית ההבראה. עד כה פרשו מהחברה למעלה מ־2200 עובדים קבועים ומתבצעים מהלכי ייעול וחיסכון בכל תחומי הפעילות — מיזוג וביטול יחידות תפעוליות, צמצום מפעלי משק עזר, ביטול דרגי ניהול וחיסול כפילויות במערכת.

אמבולנס וניידת נט"ן לשירות תושבי ת"א

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

עובדי סניף מד"א בתל־אביב השביתו אתמול בצהרים את עבודת התחנה, למעט אמבולנס אחד וניידת נט"ן אחת. השביתה במתכונתה זו תימשך עד היום בשעה 12 בצהרים, שעה בה יתכנסו אנשי ועד התחנה ויחליטו על צעדיהם הבאים בהתאם להתפתחויות.

יו"ר הוועד המקומי בסניף תל־אביב, דרור ריכטר, אמר אמש, כי השביתה פרצה אתמול לאחר שעובדי התחנה קיבלו לידיהם את תלושי המשכורת וראו כי לא נכללו בהם התוספות עליהם סוכם כבר בעבר.

ריכטר הזכיר, כי ב־1.6.86 חתם הוועד הארצי של עובדי מד"א מסכם עם ההסתדרות באישור הלל דוראי, הממונה על השכר, ובעקבות הסכם זה הוחלט להקים ועדת מעקב שתחליט על מתן התוספות לעובדים. העובדים טוענים לסחבת ולאי־קיום ההבטחות.

ריכטר הוסיף, כי גם מבחינת מצבת כוח־האדם בסניף המצב גרוע. לעומת תקן של 69 עובדים, עובדים כרגע בסניף רק 28 איש לאחר ששבעה עובדים התפטרו במהלך החודש האחרון. לדבריו, הוועד החליט על ההשבתה כצעד מחאה, כיוון שאי־תשלום התוספות וחוסר בכוח־אדם מונע הגשת שירות מתאים לציבור.

בתגובה אמר דובר מד"א, משה ריין, כי העיצומים של סניף תל־אביב אינם על דעת ועד העובדים הארצי ולא על דעת ההסתדרות. לדבריו, השביתה פרצה כתוצאה מתסיסה שהתפתחה בין העובדים בעקבות קבלת תלושי המשכורת. ריין סבור כי אין חדש בנושא שהביא את עובדי מד"א לשבות וכי טענותיהם דומות לטענות האחיות.

בשעת מסירת הידיעה מנסים ההסתדרות וועד העובדים הארצי לדבר עם הסניף המקומי כדי להחזירם לעבודה סדירה וכדי למנוע מסניפים אחרים הצטרפות לעיצומים. מבחינת שירות לציבור, מופעל אמבולנס אחד וניידת נט"ן, ובמקרים דחופים ניתן סיוע על־ידי סניפים שכנים כגון הרצליה, רמת־גן ו[illegible].

מושבניק הצית עצמו על רקע מצוקה כלכלית

מושבניק בן 37 הצית עצמו אתמול בחולות ליד שדה דב, מול שיכון ל' בת"א, לאחר שטען כי נקלע למצוקה כלכלית. האיש נכווה באופן קשה ולאחר שקיבל עזרה ראשונה מחובשי מד"א, אושפז בביה"ח בילינסון.

תחילה הוזעקו למקום כבאים ומשטרה לאחר שאנשים הבחינו בלהבות אש. כאשר הוברר שמדובר ב„לפיד חי", הוזעקו למקום אמבולנס וניידת נט"ן של מד"א שהגישו עזרה ראשונה לפצוע שהיה בהכרה, אך אחוז היסטריה.

חובש מד"א אמר לכתב עתי"ם, כי בגדיו של האיש נשרפו ונגרמו לו כוויות 90 אחוז בכל חלקי גופו. הפצוע זעק, כי החליט לשים קץ לחייו משום שהוא „הרוס כלכלית" ואינו יכול להחלץ ממצוקתו הכספית.

המושבניק, הוא ממושב בני ציון בשרון. לכתבת עתי"ם נודע, כי היה בעבר שוטר שפרש מהמשטרה, הוא ידוע במושב כאדם שקט ונוח לבריות. הוא לא היה בעל משק במושב, אך הוריו הם מותיקי בני ציון.

כן נודע, שהוא נפצע במלחמת יום הכיפורים וסבל מכוויות בחלקי גופו. הוא נשוי ואב ל־3 ילדים. חברים במושב בני ציון לא ידעו מה פשר המצוקה אליה נקלע ומהן נסיבות המקרה. מצבו של המושבניק, המאושפז בבית החולים „בילינסון" עדיין קשה. (עתים)

חוסיין דבק בנוסחת הוועידה הבי"ל;

(סוף מעמוד ראשון)

ועידה בינלאומית תוכל לסייע להשכנת השלום במזרח־התיכון. על כך מסרה סוכנות הידיעות הירדנית הרשמית „פטרה" אמש.

ירדן: רק ועידה בינ"ל

לדברי סוכנות הידיעות הדגיש חוסיין בפני מרפי, כי בוועידה הבינלאומית חייבים להשתתף כל הצדדים הנוגעים לסכסוך, וכן חמש המדינות שהן חברות קבועות במועצת הבטחון של האו"ם.

לבד משיחתו עם המלך, חוסיין נפגש מרפי ברבת־עמון גם עם ראש הממשלה הירדני, זאיד אל־ריפאעי.

מוסקבה מתעניינת

מקורות דיפלומטיים שמו לב, כי ביקורו של מרפי באיזור בא בעקבות התחדשות העניין הסובייטי בתהליך השלום, וכי הדבר בולט לאור ביקורו של סגן שר־החוץ הסובייטי יולי ורונצוב בסוריה ובירדן. ורונצוב אמר אחרי הפגישה עם חוסיין, כי חל „שינוי משמעותי" בעמדת מוסקבה כלפי בעיית המזה"ת. נציג סובייטי אחר, המבקר במזה"ת, אמר אתמול כי אף שוועידה בינ"ל היא הדרך הטובה ביותר לפתרון הסכסוך, הרי שבריה"מ מתחשבת גם בעמדות ארה"ב ואירופה בנושא.

בוושינגטון אמרו אתמול, ששולץ עדיין ממתין להמלצות הסופיות מעוזרו ואז יחליט אם לבוא לאיזור.

שולץ יחליט בשלילה

מקור מהימן אמר אמש, כי שולץ יחליט בסופו של דבר נגד נסיעה, אולם מקורות אחרים אמרו כי הסיכויים פתוחים לכאן או לכאן.

מרפי נועד שוב עם פרס

עוזר מזכיר המדינה האמריקני ריצ'ארד מרפי הגיע אמש מרבת־עמון ונפגש שוב עם ראש־הממשלה שמעון פרס. מרפי נועד עם פרס שלשום בלילה ויצא אתמול בבוקר לרבת־עמון כדי להוועד עם המלך חוסיין. על תוכן שיחותיו של מרפי בירושלים הוטל איפול.

ועדה מכינה

השיחות נוגעות, עם זאת, לקידום תהליך השלום ומרפי מנסה למצוא מכנה משותף בין הצדדים לגבי הקמת ועדה מכינה, שתדון בכל הפרטים הנוגעים לכינוס ועידת שלום בינלאומי, לרבות אופן הרכבתה של המשלחת הפלשתינית.

בינתיים נודע אתמול, כי הזעם שהובע על ידי פקידים במשרד החוץ על כי לא דווחו על בואו של מרפי, היה זעם שווא. שר־החוץ יצחק שמיר קבל דיווח שלשום בבוקר על בואו הצפוי של מרפי שלשום. אך משום מה לא דיווח על כך לאיש במשרדו.

תרעומת על שמיר

מקורות בלשכת ראש הממשלה, שהתפתחות זו לא היתה ידועה להם, הגיבו אתמול בכעס על איתותי הזעם ממשרד החוץ. המקורות אמרו, כי שר החוץ יצחק שמיר עורכן בכל המהלכים על בואו של מרפי ועל תוכן השיחות עמו. לא ידוע לנו, אמרו המקורות, מי הם החוגים במשרד החוץ המביעים כל הזמן תרעומת. המקורות הציעו לחוגים אלה „להתמקד בתהליך השלום במקום לנסות וליזום עימותים פנימיים".

פרס באשדוד: רעיונות חדשים

„אם מישהו רוצה לראות בנסיגה מלבנון, לא יותר מאשר יחסי ציבור שיבושם לו. אני רואה בכך תתירה לחיזוק שלומה ובטחונה של ישראל." אמר אתמול שמעון פרס בתשובה לשאלת כתבנו בסיורו באשדוד. פרס אמר עוד כי בסיבוב הנוכחי של מרפי בבירות האזור הוא נושא עמו רעיונות חדשים ונושאים חדשים, אם כי שום ביקור בודד לא יכול להביא מייד לשלום.

נטל המס הגיע לשיא

(סוף מעמוד ראשון)

בקרוב עם נטל מס שכזה.

האבטלה 9%

מקורות בבנק המרכזי גילו שעל פי חישובים שנערכו בבנק ויתרו על אפשרות למצוא עבודה בחודשים האחרונים אלפי אנשים, ואף על פי כן שיעור האבטלה, הלוקח בחשבון רק אנשים שחיפשו עבודה, עלה מ־7 ל־7.8 אחוזים. על פי חישובי בנק ישראל לולא יצאו מכוח העבודה אלפי אנשים היתה מגיעה האבטלה בישראל לכ־9 אחוזים מכח העבודה.

התייעצות על הצמיחה

ראש־הממשלה שמעון פרס מכנס היום בלשכתו התייעצות עם שר־האוצר משה ניסים ועם ראשי האוצר לדון בהמשך התוכנית הכלכלית ובאפשרות להרש את הצמיחה במשק.

אך בבנק ישראל יש ספקות רבים בקשר לאפשרות להרש את תהליך הצמיחה. בבנק המרכזי אמרו שלמרות העליה בביקושים המקומיים לא ניכרת עליה גדולה בתוצר וזאת מכיוון שאין הרחבה ביצור המקומי ורוב הביקושים מסופקים מיבוא. נתונים שפורסמו אתמול על־ידי משרד האוצר הראו שהממשלה גבתה מאז תחילת שנת הכספים 6.8 מיליארדי ש"ח, בניכוי מסים, זוהי עלייה ריאלית של 5.4 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

פרס ושרון מרגיעים

מנתוני האוצר שפורסמו אתמול עולה שבחמשת החודשים הראשונים של שנת הכספים היתה עלייה של עשרות אחוזים ביבוא של מוצרי צריכה בני קיימא. מהנתונים התברר שיבוא המכוניות עלה ב־57 אחוזים. בסך הכל יובאו לארץ מאז תחילת שנת הכספים 23,500 מכוניות חדשות. יבוא הטלוויזיות עלה ב־246 אחוזים ויבוא הוידיאו ב־190 אחוזים. יצויין שיבוא מוצרי צריכה מהווה כ־7 עד 8 אחוזים בלבד מכלל היבוא, ועל כן לא רואה משרד האוצר איום מיוחד בעלייה הגדולה ביבוא זה.

אין סיבה לצעדים

מנכ"ל האוצר, עמנואל שרון אמר אתמול שאין סיבה לצעדים מיוחדים כיום עקב העלייה בצריכה הפרטית. הוא ציין שההזרמה של כ־430 מיליון ש"ח שנרשמה בחודש שעבר היתה צפויה וחזויה ועל כן אין להתרגש מהזרמה זו.

האינפלאציה 1.5%

גם ראש־הממשלה שמעון פרס אמר אתמול שאין כל סיבה לזעקה עקב הנתונים האחרונים ושההתפתחויות הכלכליות הן בהתאם לצפוי בתוכנית הכלכלית. מנכ"ל האוצר אמר שבמשרדו מעריכים שהאינפלציה באוגוסט לא תעלה על 1 אחוז, ושבספטמבר היא תגיע ל־1.5 אחוז. באוקטובר תהיה עליה עונתית באינפלציה והיא תגיע ל־2.8 אחוזים, אמר שרון.

אי־אפשר להשיג עובדים

רפאל גאון, כתבנו בדרום מוסר: בפגישה עם ראשי התעשייה במפעל „ארגמן" ביבנה העלו דב לאוטמן ותעשיינים אחרים את המצוקות של התעשייה וטענו כי העדר תמיכה מביא את התעשייה לקפאון ועלול להביא בעתיד לנסיגה כוללת. לאוטמן טען כי התעשייה בארץ מסוגלת להכפיל את היצוא בתוך 4 שנים אם היצואנים יזכו לעידוד וסיוע, אם תהיה הקטנה בעלויות העבודה ואם יבוטלו דמי הרציף בנמלים. התעשיינים טענו עוד כי אינם יכולים להשיג עובדים והם נאלצים להביא עובדים מהשטחים. יו"ר מועצת המנהלים של ארגמן שמעון קליר סיפר כי מתוך 226 עובדים שנקלטו בשנה האחרונה – נשארו רק 20.

ישראל מבקשת מארה"ב הקלה בנטל הריבית

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ישראל עומדת לבקש ממימשל רייגן להפחית את שיעור הריבית על חוב ארוך הטווח של ישראל לארה"ב, במטרה לחסוך לישראל כ־200 מיליון דולר לשנה, כך נודע לכתבנו. מקורות בכירים באוצר אמרו אתמול שבנסיעותיהם הקרובות לארה"ב יבקשו ראש־הממשלה שמעון פרס ושר־האוצר משה ניסים, מפקידים אמריקניים להמיר חובות ארוכי טווח, בשיעור ריבית גבוה במיוחד, בחובות בריבית נמוכה יותר. המקורות אמרו שהריבית הממוצעת על החוב של ישראל לארה"ב, כ־10 מיליארד דולר, מגיעה לכ־10 אחוזים, ואם תאושר בקשת ישראל תרד הריבית לכ־8 אחוזים.

מנכ"ל האוצר שרון אמר כי לא ידוע עדיין מה יהיה היקף הסיוע שתעניק ארה"ב לישראל ב־1987. הוא ציין שהדבר תלוי בהתפתחויות סביב תיקון גרהאם־רודמן אשר עלול להביא לקיצוץ בסיוע האמריקני לישראל בשנה הבאה. ישראל אמורה לקבל בשנת 1987, אם לא יהיה קיצוץ, סיוע אזרחי בסך של 1.2 מיליארד דולר.

משבר ההשכלה הגבוהה

(סוף מעמוד ראשון)

כי המו"מ הופסק בידי אנשי האוצר מידי השר נבון והועבר לפקידים, אשר הציגו דרישות לפני האוניברסיטאות לסגור את בית־הספר לרפואה בחיפה ולפטר 1000 מינהליים.

התפטר – סטנקין

נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים, פרופ' דן סטנקין שלח אתמול מכתב התפטרות ליו"ר חבר הנאמנים של האוניברסיטה הרווי קרוגר. במכתב מציין סטנקין כי הגרעון צמח ל־20 מיליון דולר וכנשיא הוא נושא באחריות לכך. הגרעון לא נוצר בשל הוצאות מיוחדות, אלא בשל עודף הוצאות על הכנסות. חוסר איזון זה נובע מן התמיכה הפוחתת והולכת מצד הממשלה בשנים האחרונות ומכך שמרכיבים יסודיים בתקציב, משכורות ושכר לימוד, אינם נתונים לשליטת האוניברסיטה. כדי שהאוניברסיטה תוכל להמשיך ולתפקד היא זקוקה לסיוע נוסף מצד הממשלה ומצד השוחרים. אבל בראש ובראשונה חייבים האוניברסיטה ועובדיה לנקוט צעדים דרסטיים לשינוי המצב.

יו"ר הסטודנטים של מפלגת „העבודה" אופיר פינס, פנה אמש בתביעה להתאחדות הסטודנטים כי תתכנס לישיבת חירום ותחליט לא לאפשר פתיחת שנת הלימודים אם לא תבוטל ההחלטה להטיל על כל סטודנט פקדון, ולקצץ ב־2000 את מספר הסטודנטים.

הוא טען, כי הצעדים האחרונים של המוסדות מהווים הכרזת מלחמה על הסטודנטים והפרה גסה של ההסכמים. האוניברסיטאות משתמשות בסטודנטים כבבני ערובה – אמר פינס.

לדיון בכנסת

אהרון הראל (מערך) פנה אתמול ליו"ר ועדת החינוך נחמן רז ותבע לכנס בדחיפות את הוועדה בעת הפגרה כדי לדון בסכנה האורבת להשכלה הגבוהה נוכח כוונת האוצר לקצץ בתקציבי המוסדות 10 מיליון דולר, והסכנה לצמצום מספר הסטודנטים. צמצום זה, אמר הראל בדברי ההסבר לבקשתו, מעודד ירידה ופוגע בעתיד ישראל כמדינת איכות.

סיעת ר"ץ הודיעה, כי לא תסכים שהסטודנט ייהפך לבנק, אשר יממן את הגרעונות, שנוצרו כתוצאה מן המדיניות האנטי־אקדמאית שמנהיגת הממשלה.

– יעקבי: לבטל הפקדון

שר הכלכלה והתיכנון גד יעקבי קורא לראשי המוסדות להשכלה גבוהה שלא להטיל הפקדון של 1,500 ש"ח על הסטודנטים. לדבריו, הדבר יגרום לכך שסטודנטים משכבות חלשות לא יוכלו ללמוד באוניברסיטאות.

במקביל, פנה שר־הכלכלה לראש הממשלה והציע כי הממשלה תדון מחדש בהחלטה לקצץ 10 מיליון דולר בתקציבי המוסדות להשכלה גבוהה.

זימון הוועדה המרכזת

מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר זימן את הוועדה־המרכזת לדיון דחוף בעניין החלטת ועד ראשי האוניברסיטאות שלא לאפשר קבלת תלמידים חדשים לשנה"ל תשמ"ז וכן להטיל על רבבות הסטודנטים הלומדים תשלום פקדון של 1500 ש"ח עבור „שימוש במיתקנים" וזאת בנוסף לשכר הלימוד השנתי שהוא גבוה בלאו הכי.

המזכ"ל ישראל קיסר שיגר אתמול מברק לפרופ' משה מני, יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות שבו נאמר, בין היתר:

„ההסתדרות מתייחסת בחומרה יתרה להחלטתכם. הדרך שנקטתם בה להפוך את ציבור הסטודנטים במדינה ל„בני־ערובה" במאבקכם עם האוצר איננה מקובלת עלינו. הננו תובעים מכם לחזור בכם מהחלטה זו דראסטית ומזיקה".

ההצעה להעלות את ענין הגזרות החמורות על הסטודנטים בוועדה המרכזת הובאה ע"י נחום פסח, יו"ר המרכז לתרבות וחינוך בהסתדרות. פסח טוען שהסטודנטים במדינה הם בעיקר יוצאי צבא שלא יוכלו לעמוד בגזרות שמתכוונים להטיל עליהם ראשי האוניברסיטאות ובחלקם יצטרכו להטיל את העול הנוסף על הוריהם שהם אנשי עבודה שכירים שאין בכוחם לשאת בתשלומים כה גבוהים.

הפגנה נגד מיופה הכוח של צ'ילה בי"ם

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

כשמטפחות מסתירות את פניהם עד קו העינים וסיסמאות מחאה מונפות בידיהם הפגינו אתמול קבוצת סטודנטים חברי „אומץ" ומפ"ם, כשמצטרפים אליהם עולים חדשים, נגד מיופה הכוח הצ'ילאני לואין סלמה, נציג המשטר הרודני בארצו.

ההפגנה שריתקה קהל סקרנים רב נערכה בכניסה ל„בית־תרבות העמים לנוער" בירושלים, אליו הגיע מיופה הכוח כדי לפתוח תערוכת לאמנים עולים חדשים המתקיימת בחסות הוועד לידידות ישראל־צ'ילה ועיריית ירושלים.

המפגינים הסבירו לקהל כי בחרו לכסות פניהם מחשש שסוכני השגרירות יצלמו אותם ובעקבות זאת יבולע לבני משפחותיהם.

שר התירות לשעבר, משה קול, המכהן כיו"ר המרכז הירושלמי החליט, כאות מחאה, נגד השתתפות נציג המימשל בצ'ילה, להחרים את האירוע. המפגינים הסבירו כי הם גאים ומזדהים עם העם הצ'ילאני שמזה 13 שנים נאבק כנגד שלטונו הרודני של הגנרל פינושה.

צלצול מהיר

ישראל ברגיל, מנכ"ל האוניברסיטה העברית

הסטודנטים נאנקים — והמרצים יוצאים לשנת שבתון פזרנית

הבדיחה שרווחה אתמול במסדרונות האוניברסיטה העברית היתה על פרופ' סטנקין, הכלכלן המבריק ש„ילד" פתאום גרעון של 40 מיליון דולר...

זהו גרעון מצטבר, שהתחיל לפני 3 שנים ב־8 מיליון דולאר עד שהגיע כבר באפריל השנה ל־40 מיליון. כך שאיננו יכולים להמשיך ולתפקד.

וכך נאלץ הסטודנט הישראלי להפוך למלווה במונחים שקליים על מנת לממן את לימודיו.

אני מסכים איתך שזה לא הוגן. אבל – אם הממשלה לא יכולה לעזור ושוחרי האוניברסיטה עשו כבר מעל ומעבר, אז לא נותר לנו אלא לסגור את המוסד או לנסות ולגבות תשלום עבור שירותיו.

ואולי כדאי היה לדאוג קודם כל להעלאת שכרם הזעום של הסטודנטים שמנסים לעבוד ולהתפרנס?

פה אני יכול לומר, שניסיתי, בשיחות לא מעטות עם הממונה על השכר מטעם האוצר וכל המוסדות, להעלות את שכר הסטודנטים, שאיננו ריאלי, לא מוצדק ואיננו מהווה תמורה הולמת לעבודה שהם משקיעים. אז הבטיחו לי שהנושא יטופל.

ואולי הגיעה השעה לקצץ גם בהקצבות הדולאריות שמקבלים מרצי האוניברסיטה בשנת השבתון שלהם? אגב, באילו סכומים מדובר?

ישנם גם לא מעט מרצים שעושים את השבתון שלהם בארץ. אבל – צריך אולי לצמצם את סכום הדולארים שמקבל כל מרצה – 5000 דולאר לחודש ל־9 חודשים. סה"כ כ־30 אלף דולאר בשנה לא כולל הנסיעה ו־15% מס הכנסה.

וצריך, אולי, לבטל את ההטבה הניתנת לעובדי האוניברסיטה ולילדיהם של שכר לימוד חינם...

המרוויח הגדול בהטבה הזאת הוא מס הכנסה הגובה 60% מס. המפסיד הגדול היא האוניברסיטה והעובדים הם בסך הכל מרוויחים קטנים. אבל – בהחלט רצוי היה שהעובדים יוותרו על ההטבה הזאת של שכר לימוד בחינם.

ובינתיים, איך תתפקד האוניברסיטה עם גרעון שכזה?

זוהי שאלה קשה. כבר היום ישנה פגיעה מתמשכת בהוראה ובמחקר. ואנחנו עוברים לאט לאט להוראה פרונטלית, ללא מעבדות וספריות, ועוד מעט נכשיר רופאים כשם שמכשירים אותם באוניברסיטאות באיטליה. שלא לדבר על האבטלה בקרב החוקרים בגלל חוסר האפשרות לעסוק במחקר. ובעוד כ־10 שנים כשנזדקק לקאדרים צעירים, שיחליפו את הסגל הקיים באוניברסיטה – לא נמצא אותם משום שירדו לחו"ל או יעדיפו תחומים אחרים, משתלמים יותר.

אתי רונאל

„קשיי תקשורת" בין הפרקליטות לשב"כ

בפרקליטות המדינה טוענים כי אין כל הנחיה האוסרת על פרקליטים לעבוד בשיתוף פעולה עם ראשי המחלקה המשפטית של השב"כ. תגובה זו נמסרה לכתב עת"ים בעקבות פרסומים אודות נתק בתקשורת בין השב"כ לבין הפרקליטות.

מקורות מוסמכים בפרקליטות טוענים, כי אמנם יש בעקבות פרשת השב"כ קשיים בתקשורת עם ראשי המחלקה המשפטית בשב"כ, לאחר שנודע על עבירות שעברו במהלך פרשת השב"כ, שבעקבותיהם קיבלו חנינה מנשיא המדינה יחד עם ראש השב"כ. אולם קשיי התקשורת נובעים בשל גישה של כמה פרקליטים בפרקליטות המדינה, הסבורים שאין לשוחח עם שני העומדים בראש המחלקה ולאחר שלא מילאו אחר תקנות האתיקה של לשכת עורכי הדין.

פרקליטים אלה משוחחים עם הכפופים לראשי המחלקה ומכאן קשיי התקשורת והזמן הרב שנדרש לשם קבלת תשובות לשאלות ונושאים שונים שמעלה הפרקליטות. (עתים)

7 מתמודדים על ירושתו של בורג במפד"ל

מאת כתבתנו לענייני מפלגות

במושב הוועידה השני של המפד"ל המתכנס מחר, יציגו את מועמדותם לתפקיד שר הדתות, במקומו של השר המתפטר יוסף בורג, 7 מתמודדים. בולטים ביניהם ח"כ זבולון המר, מנכ"ל משרד הדתות הרב משה סלומון, וח"כ אבנר שאקי. ארבעת ה' אחרים הם משה מושקוביץ', הרב צפניה דרורי, יהודה שטרן והרב באגר.

כתבתנו מציינת כי במקביל לבחירת השר ייבחרו גם שני תפקידים מרכזיים נוספים, המזכיר המדיני ומזכיר הפועל המזרחי.

עם מאיקה והמשפחה

אנו אבלים על מות חברתנו

גורדה (נחמה) גורודינסקי

הלויה תערך היום, יום ד' 3.9.86, בשעה 15.00 בקיבוצנו

קיבוץ בית אלפא

למאיקה, המשפחה וקיבוץ בית־אלפא

אבלים על מות האחות

נחמה־גורה גורודינסקי

קיבוץ רבדים

על המשמר
עתון יומי
على الهمشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121 טל' 225125–6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבנור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

הסי.אי.איי מגביר המאמצים להפיל את מועמר קדאפי

לשם מטרה זו אישר רייגן תוכנית להגביר התמיכה בגולים לובים ■ האיסטרטגיה האמריקנית נשענת על יצירת חיץ בין קדאפי לצבאו

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — הסי.אי.איי האמריקני ממשיך במאמציו להפיל את שליט לוב, מועמר קדאפי.

„הוול סטריט ז'ורנל" כותב, כי הנשיא רייגן אישר בחודש שעבר תוכנית של הסי.אי.איי להגביר את התמיכה במתנגדי קדאפי הן בתוך לוב והן בקרב הגולים הלוביים בחו"ל.

במסגרת תוכנית זו, מסרו מקורות במימשל, מפיץ הסי.אי.איי ידיעות על התרחבות ההתנגדות לקדאפי ומגייס סוכנים חדשים, שידווחו על הפעולות נגדו.

המקורות אמרו, שפעולות הסי.אי.איי מצטרפות ללחץ העיצומים הכלכליים המוטלים על לוב מצד המערב והתמרונים הצבאיים מוסקים של צי ארה"ב ליד חופי לוב.

האמריקנים מקווים, שהחשש מהפצצה נוספת על לוב, יחד עם הנסיונות לארגן אופוזיציה פוליטית בתוך המדינה, יניעו את קדאפי להסתתר שוב מעין הציבור במחבואיו במדבר, כפי שעשה לאחר ההפצצה האמריקנית באפריל.

חיץ בין קדאפי לצבאו

האיסטרטגיה האמריקנית מנסה להקים חיץ בין קדאפי לצבאו. במסגרת זו גם מפציר המימשל בצרפתים להפעיל לחץ צבאי על כוחות לוב בצ'אד, ומציעה עזרה לוגיסטית לשם כך.

הדיווחים האמריקניים אומרים, שקדאפי מאבד קשר עם צבאו ואפילו עם הקצינים שסייעו לו לתפוס את השלטון ב־1969. לדבריהם, הוא מבצע חילופי גברי רבים בצבא, ואף מונע תחמושת מיחידות מסוימות שבהן הוא חושד.

נושאת המטוסים קנדי לים התיכון

נושאת המטוסים האמריקנית „ג'ון פ. קנדי" הצטרפה לצי השישי האמריקני בים התיכון, במסגרת מגמתה של וושינגטון להוסיף ולהחזיק שתי נושאות מטוסים ואוניות הצוות שלהן בים התיכון.

ה„קנדי" הגיעה לים התיכון בסוף השבוע, על מנת להחליף את נושאת המטוסים „אמריקה" שסיימה תקופת שירות בת שישה חודשים בים התיכון וחזרה לארה"ב.

נושאת המטוסים האמריקנית האחרת באיזור, ה„פורסטאל" סיימה תימרונים במרכז הים התיכון, צפונית לחופי לוב, ועורכת עתה ביקור בנמל נאפולי שבאיטליה.

פקיד בכיר בפנטאגון המבקש לשמור על עילום שמו, אמר כי אין ספק, שארה"ב תוסיף להחזיק לפחות שתי נושאות מטוסים בים התיכון בעתיד הנראה לעין.

כזכור, הכריזו פקידים אמריקניים בכירים בשבוע שעבר כי בידיהם ראיות לכך ששליט לוב, מועמר קדאפי, מתכנן פעולות טרור נוספות נגד מטרות אמריקניות באירופה.

אמש הצהיר בוושינגטון המפקד הכללי של כוחות נאט"ו, הגנרל האמריקני ברנארד רוג'רס, כי ארה"ב תוכל להפעיל מפציצים ארוכי טווח דגם „בי־52" להתקפה על לוב, אם אומנם יבצע קדאפי התקפות טרור נגד אמריקנים. (עי"ר)

„הטרור חזר מפגרת הקיץ"

שליט לוב, מועמר קדאפי, משוחח עם נשיא איראן עלי חמינאי, בוועידת המדינות הבלתי מזדהות הנערכת בזימבבואה. (צילום: אי.פי.)

בפאריס חושדים שהמוסד מפעיל סוכנים צרפתים נגד הטרור

חשד זה העלה שר הפנים הצרפתי שלא נקב בשמו המפורש של המוסד ■ לפי חשדות אלה מופעלים הסוכנים דרך אירגון המכונה „חזית השחרור הצרפתית"

מאת ארנון יפת, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — קבוצת טרור ערבית, הפועלת בחסות השירותים הסוריים, חידשה פעולת מחבלות פוליטית על ממשלת צרפת באיום לבצע „מיבצעים עקובים מדם". בה בשעה גילה אירגון מסתורי „חזית שחרור צרפתית" פרטים מדויקים, לפיהם ממשלת שיראק מעניקה חופש פעולה למחבלים שיעיים בצרפת.

שר הפנים חושד כי סוכנים צרפתיים העוסקים במאבק נגד הטרור מופעלים באירגון מסתורי זה על־ידי „שירות ביון זר". הוא לא נקב בשם השירותים, אך אין ספק כי הכוונה לישראל.

ממשלת הימין נתונה בלחצים מנוגדים. העתונים כותבים, כי הטרור הערבי חזר מפגרת הקיץ. גם „ג'יהאד איסלמי" שיגר איום להוציא־להורג את בן הערובה ז'אן פאול קופמן אם „ממשלת צרפת לא תשנה את מדיניותה". ה„ג'יהאד" האשים אמש בבירות, כי הנשיא רייגן הכשיל עיסקה לשחרור בני הערובה הצרפתים. לפי „לה מונד" מייחס שר הפנים את גילוי הפרטים על התארגנות הטרור השיעי בצרפת לשתיקת הממשלה להדלפות בחוגי המשטרה. כרוזים שהפיץ האירגון המסתורי מסרו, כי שרותי הבטחון עלו על עקבות ארבעה מחבלים שיעים לבנוניים בבורדו, אך קיבלו הוראה לא לגעת בהם. שר הפנים חושד, כי סוכני שירותי הבטחון עומדים מאחורי ארגון נוקמים מסתורי זה, המבטיח לנהל מאבק נגד כניעת צרפת לטרור הערבי.

במכתב שהגיע לעתונים, מאשימים אנשי אירגון זה, כי „הממשלה לא נלחמת נגד הטרור האיסלמי. צרפת משמשת עתה בסיס התארגנות לקבוצות טרור כ„סיעות חמושות מהפכניות לבנוניות" „אמל" „חיזבאללה", המכינים להתנקשויות. זהות מפקדי המחבלים וכתובותיהם ידועות לנו. אנו מותירים עוד סיכוי לממשלה לשים קץ לכניעה. אם לא כן, אנו נמלא חובתנו".

המכתבים מכילים מידע, סודי על פעילות המחבלים, שאושר במשרד הפנים. שר הפנים סבור, כי יתכן כי קבוצת סוכנים אלה מופעלת על־ידי שירות ביון זר, הם לא מאוכזבים ממדיניות ממשלת הימין כלפי הטרור הערבי. גם בתקופת הנשיא ד'יסקאר פעלו קבוצות כאלה במשטרה נגד מדיניות שיתוף הפעולה שלו עם הטרור הפלשתיני.

האיום של קבוצה המכנה עצמה „ועדת הסולידריות הערבית למען אסירים פוליטיים ערביים", התובעת לשחרר שלושה מחבלים הכלואים כאן, נתקבל בפחד. קבוצה זו שייכת ל„סיעות חמושות מהפכניות לבנוניות" והיא ביצעה בחורף שעבר פיצוצים בחנויות כלבו ומקומות ציבוריים.

מאז ששני לבנונים נהרגו במצפה שהטמינו בשדרות האליזה, לא שמעו עוד על הקבוצה. מתברר, כי הם הפסיקו את פעולות הטרור על פי הסכם עם הממשלה הימנית. הבטיחו להם לשחרר את מפקד האירגון ג'ורג' איברהים עבדאללה, לו מייחסים את אירגון רצח יעקב ברסימנטוב ונספח צבאי אמריקני בחסות השרותים הסוריים, לפני ספטמבר.

● ראש ממשלת הודו ראג'יב גאנדי הוסיף את קולו ללחצים הבינלאומיים הגוברים והולכים על דרום אפריקה והכריז בוועידת הפסגה של המדינות הבלתי מזדהות כי עיכובים נוספים בהענקת עצמאות לרוב השחור במדינה זו, יגרמו למרחץ דמים.

זמיר: אין לצפות שהאזרח יהיה נאמן יותר לחוק מהשלטון...

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

היועץ המשפטי לשעבר פרופ' יצחק זמיר, יצא בהתקפה חריפה על המנהיגות שאיננה מקפידה על קיום החוק כלשונו, ובעיקר מוצאת אפילו סתירה בין קיומו לבין הבטחון. „האם מותר בשם הבטחון שלא לקיים את החוק? מי רשאי להחליט על כך? ראש הממשלה. שר הבטחון? לאיש מהם לא ניתן בחוק רשות להתעלם ממנו". אין לצפות שהאזרח יהיה נאמן יותר לחוק מהשלטון...", אמר זמיר.

פרופ' זמיר הבהיר כי לא נוכל להיעצר רק בתחום הבטחון שכן קיימים צרכים כלכליים של המדינה העלולים להתגבר על החוק. יראות שמיים ועוד ועוד. לדעתו התשובה בנושא עליונות החוק במדינה היא הרת גורל לדמות החברה והמשטר בישראל.

פרופ' זמיר אמר את הדברים בטקס פתיחת שנת המשפט החדשה שהתקיים אתמול במרכז המשפטי בירושלים.

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש קבל על, כי לא זכה למאת ימי חסד „ולא זיכו אותי אפילו במאה דקות של חסד". הוא סיפר כי עבודתו משופעת דבר יום ביומו בדברי פולמוס ובמכתבים המסוגלים להכריע אדם.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, שכיהן אף הוא בעבר בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה אמר, כי ברגעים הקשים ביותר האדם נמצא עם עצמו ומצפונו וההכרעה היא שלו. לדבריו, היועץ מייצג את הרצון המיוחד של הציבור ועליו ליצור כלי בלתי תלוי שיחלוש על המשפט וייעץ לחקיקה כדי שיקויימו תפיסות היסוד של החברה בה אנו חיים.

שר המשפטים אברהם שריר סיפר כי אשתקד נפתחו 750 אלף תיקים בשעה שבמערכת המשפטית כולה פעילים 262 שופטים. הוא התריע בפני הסכנה שמערכת המשפט תיסתם.

דיון מחודש בהענקת פטור למצפה רמון ביוזמת מפ"ם וח"כ אמיר

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

כמה עשרות תושבי מצפה רמון, יעלו הבוקר לירושלים, ויצפו בדיון המחודש בכנסת, בענין פטור ממס הכנסה לתושבי מצפה רמון. בעיירה שוררת התמרמרות רבה בעקבות החלטת הממשלה מהשבוע שעבר לאשר פטור ממס בשיעור של 10 אחוזים בלבד, זאת לאחר שועדת מנכלי"ם המליצה בפני הממשלה על הענקת פטור מלא לתושבי העיירה.

ראש המועצה המקומית מצפה רמון, אמר אתמול לעתונאים כי קיבל מברק ממזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות ובו הובעה תמיכה בלתי מסויגת של מפ"ם במאבקם של תושבי מצפה רמון על עתיד עיירתם. במברק נאמר: „ביוזמת סיעת מפ"ם יועלה הנושא לדיון מיוחד בישיבת הכנסת ביום ד' השבוע. נוסף לכך, תפעל מפ"ם בכל דרך אפשרית כדי לתמוך במאבקכם הצודק".

ח"כ ז'ק אמיר, תושב דימונה, אסף שלשום חתימות של 40 ח"כים, המביעים תמיכה במאבקם של תושבי העיירה המצטרפים לדרישת מפ"ם לדון מחדש בכנסת בגורל העיירה.

היום ייפגש ראש המועצה המקומית, שמואל כהן, עם עוזר ראש הממשלה לאיזורי פיתוח אלחנן ישי. במקביל, כאמור, יתקיים דיון מחודש בכנסת בענין הפטור ממס ההכנסה.

תקציב אמריקני נוסף לתוכנית סיוע ישראלית לאפריקה

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — ארה"ב תקציב לישראל סיוע נוסף שיאפשר לה להקים פרוייקטים טכניים בשלוש מדינות אפריקניות — סוואזילנד, מאלאווי ולסוטו.

היום אמור להיחתם הסכם על כך בין שגריר ישראל בוושינגטון ומנהל הסוכנות האמריקנית לפיתוח בינלאומי.

הקרנות האמריקניות יאפשרו למומחים בתחומי החקלאות והבריאות לעבוד במדינות אלה.

זהו הסכם שלישי במספר בין ארה"ב וישראל הנוגע לסיוע ישראלי למדינות מתפתחות. בשנה שעברה נחתם הסכם דומה, המאפשר פעילות ישראלית למדינות באיזור הקאריבי ובמרכז אמריקה.

לובלסקי לרה"מ: אם גור יתפטר למסור תפקידו לאלמוזלינו

מאת כתבתנו לענייני מפלגות

מזכ"ל נעמת, משה לובלסקי, פנתה אל ראש הממשלה שמעון־פרס, בבקשה כי אם יתפטר השר גור מן הממשלה לאחר הרוטאציה, יימסר משרד הבריאות לידי אשה ממפלגת העבודה. משה לובלסקי מזכירה לראש הממשלה כי הנשים במפלגת העבודה קופחו בייצוג בממשלה, והיא מציעה כי סגנית שר הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו תתמנה לשרת הבריאות.

ארה"ב תגביר הלחץ למצא חלופות ללביא

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

גורמים יודעי דבר סבורים כי ביקורם הצפוי של ראש הממשלה, שמעון פרס, שר הבטחון רבין ושר האוצר ניסים בבירות ארצות הברית במהלך חודש ספטמבר יביא להגברת הלחץ האמריקני על ישראל לבחינת חלופות למטוס „הלביא".

שר הבטחון יצחק רבין יצא בתחילת השבוע הבא לביקור עבודה בארה"ב, בביקורו שימשך שבוע ימים ייפגש רבין עם עמיתו שר ההגנה קספר ויינברגר, עם שולץ ועם היועץ לבטחון לאומי בבית הלבן. גורמים בטחוניים מסרבים לאשר כי יצחק רבין ינהל שיחות גם בעתיד „הלביא".

במהלך ביקורו הצפוי בארה"ב ייפגש רבין גם עם חברי הסנאט ובית הנבחרים וידון איתם בנושא היקף הסיוע הבטחוני לישראל בשנים 1987/88.

בריה"מ נענתה להצעה לעקוב אחר ניסויים גרעיניים בארה"ב

מוסקבה: - מדענים סובייטים אמרו אתמול, כי הם מקווים להתקין ציוד בארה"ב, כדי לעקוב אחר פיצוצים של נשק גרעיני באתר הניסויים במדבר נוואדה.

צוות של מדענים אמריקנים פרטיים הציב בקיץ השנה ציוד דומה בקרבת אתר הניסויים הסובייטי סמיפאלאטינסק, ברפובליקה קאזאחסטן שבאסיה התיכונה.

„כעת אנו עושים סידורים לביקור של משלחת שלנו בארה"ב כדי להתקין ציוד סובייטי בנוואדה", אמר איגור נקרסוב. המפקח על המבצע בקאזאחסטן. הוא אמר, כי המדענים האמריקנים, העובדים יחד עם עמיתים סובייטים, הקימו עד כה שתי תחנות־מעקב ברפובליקה ומקימים עתה תחנה שלישית.

בחודש מארס הזמין הנשיא רייגן מדענים סובייטים לנוואדה, כדי לראות איך מועיל מכשיר חדש למעקב אחר ניסויים גרעיניים, אולם ההצעה נדחתה. (עי"ר)

העגונות – למאבק ברבנות

למי אפנה שיתיר הכבלים – לאפיפיור?

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בירושלים

7500 נשים עגונות ומעוכבות גט מכלי יכולת לפתוח דף חדש בחייהן, להינשא ולהקים משפחה החליטו להשמיע קול זעקה כנגד הסבל והעינוי שנפל בחלקן בגין טיפולו של בית הדין הרבני. יו"ר ארגון הנשים הללו דניאלה ולנסה סיפרה אתמול בירושלים כי המצב מזעזע ויש לשנותו בטרם ישתלט היאוש על אותן נשים הממתינות לשחרורן זה שנים ארוכות.

היא עצמה קיבלה את הגט המיוחל לאחר תריסר שנים של התדיינות.

איריס לוי שהשתתפה בפגישה עם העיתונאים סיפרה כי היא מצפה זה 15 שנים לגט אלא שהתיק שלה מוחזק ב„מעצר" אצל הרב הראשי שפירא ובלעדיו אין ביכולתה להגיש ערעור לבית הדין. בדמעות בעיניה אמרה כי כשפנתה לקבל זיכוי ממס הכנסה על טיפול רפואי, לא הוכרה כאשה החיה בנפרד מבעלה והחזר המס הולך לכיסו. „בעלי הסתבך בקלפים והימורים ואין הוא משלם לי מזונות. למי אפנה, לאפיפיור? האם עלי לאבד עצמי לדעת?"

הנשים מסרו כי בית הדין הרבני פוסק כי מצווה על הבעל לתת גט אך מצווה אין חייבים לקיים, ואילו נאמר כי מחובת הבעל לתת גט, ניתן היה לשחרר נשים רבות מכבלי העגינות.

בעיית איקרית ובירעם לא יושבה; מרבית העקורים לא נטלו פיצויים

אומר וועד הפעולה של העקורים בתגובה לדברי פרס שרוב העקורים הסכימו לקבל פיצויים ■ העקורים מתכוונים להפגין ביום א' מול משרד רה"מ בתביעה להחזירם לאדמתם

מאת ירון זליג ויואב אביב, כתבי „על המשמר"

עקורי איקרית ובירעם יפגינו ביום ראשון הקרוב מול לישכת ראש הממשלה בירושלים בדרישה לאפשר להם לחזור לאלתר ולהתגורר בכפריהם. במקביל יבקשו חברי ועד הפעולה של העקורים להביע את מחאתם על התבטאויותיו של ראש הממשלה שמעון פרס בתוכנית „מבט" ששודרה לפני כשבועיים לפיהם „הסתיימה הפרשה מזמן וכי העקורים קיבלו פיצויים הולמים בגין זכויותיהם בכפרם."

במסיבת עיתונאים שקיימו אתמול בחיפה אמרו חברי ועד הפעולה, כי דברי ראש הממשלה אינם נכונים ואין להם אחיזה במציאות. לדבריהם לא קיבלו תושבי הכפרים פיצויים וכן אין הם מוכנים לקבל שום פיצוי עבור זכויותיהם. הם ציינו, כי אומנם קיימות מספר משפחות בכל כפר אשר הגיעו להסכם עם מנהל מקרקעי ישראל ואשר, אינן מבקשות לחזור ולהתגורר באיקרית ובבירעם, ואולם לדבריהם המדובר במספר קטן של משפחות. בכפר איקרית הגיעו שלושים משפחות להסכם עם המינהל וזאת מתוך 208 משפחות, ואילו בבירעם הגיעו משפחות בודדות להסכם דומה עם המינהל. כשסר המשפחות המבקשות לחזור לכפר מגיע ל־470.

לקבל מה שנותר

„לא קיבלנו כל פיצוי ואם יש לרה"מ ראיה שכן קיבלנו שיציג אותה בפני הציבור", אמר חבר הועד אליאס אבו ורדה.

באשר לקרקעות הכפרים אמרו חברי הועד כי חרף העובדה שבמהלך 38 השנים מאז נושלו מאדמותיהם נעשה שימוש במרבית הקרקעות שהיו ברשות תושבי הכפרים, הרי שבאיקרית נותרו 4500 דונם פנויים ובבירעם כ־5000 דונם, אותם הם מבקשים לקבל כעת בחזרה. באשר לשאר הקרקעות אמרו חברי הועד, כי לאחר שיוחזרו להם זכויותיהם והם יורשו לחזור לכפרים יפתחו במשא ומתן עם הרשויות על עתיד יתרת הקרקעות.

הם הדגישו כי הם מתכוונים לפעול בתחום החוק. „יש לנו דרישה לגיטימית לחזור ואין זה משנה עבורנו כיצד. היינו נאמנים למדינה. האם זו התשובה לנאמנותנו? אנו לא רוצים כל פיצוי כי אם לחזור לאדמותינו" אמרו חברי הוועד.

חנא חורי, חבר הוועד הוסיף, כי לאחר שיאופשר לתושבים לחזור יש בכוונתם לפתח את הכפר ובנושא זה ידרשו התושבים את סיוע של משרד השיכון, כפי שהוא ניתן לכל תושבי המדינה.

כתבנו מציין כי מספרם של עקורי איקרית מגיע לכ־1000 נפשות ואילו מספרם של עקורי בירעם מגיע לכ־2000 נפשות.

מבצע הסברה בצה"ל על „שלטון החוק"

מבצע הסברה על „שלטון החוק בישראל" נפתח שלשום בצה"ל ויימשך במשך כל חודש ספטמבר על ידי מפקדת קצין חינוך ראשי בשיתוף עם לשכת עורכי הדין בישראל. על כך נמסר אתמול במסיבת עיתונאים ב„בית סוקולוב" בתל אביב.

מבצע זה ייערך ביחידות צה"ל וישתתפו בו עשרות מרצים, אשר ירצו על נושאים הקשורים בשלטון החוק ובמשטר הדמוקרטי.

קצין חינוך ראשי תת אלוף נחמיה דגן מסר, כי 30 חברי לשכת עורכי הדין בישראל יהיו בין המרצים. ונוסף לפעולות ההסברה ישתתפו גם בימי עיון. (עתים)

מצרים מבקשת „יעוץ חקלאי; „למומחים הישראלים אין תחליף"

נחמקין הבטיח לשליח שר החקלאות המצרי להקים ועדה מיוחדת שתבדוק בעיה בנושא החממות שהמצרים מתלבטים בה

מאת י. גלילי, כתב „על המשמר"

יועץ שר החקלאות המצרי, ד"ר עבדול פתח מטבולי, שנפגש ביום שני עם שר החקלאות אריק נחמקין בלשכתו, ביקש סיוע ישראלי בגידול ירקות וזרעים.

השר המצרי אמר, כי החקלאים במצרים מתלבטים אם להקים חממות לגידולי ירקות או מינהרות גבוהות בכיסוי פלסטי. שליחו של שר החקלאות המצרי, ד"ר יוסוף ואלי, ביקש ייעוץ של מומחים ישראלים בפתרון דילמה זו. נחמקין הבטיח להקים צוות שיבדוק וייעץ להם בנושא זה.

האורח המצרי שיבח את הזרעים והשתילים שישראל מספקת, וכן את המומחים הישראלים, ואמר שאין להם תחליף. הוא ביקש סיוע, בקידום גידול הירקות בחווה מיוחדת המוקמת עתה בנובריה ליד אלכסנדריה על בסיס שיתוף פעולה בין שתי המדינות.

המדובר בחווה שנייה לאחר שכבר הוקמה חווה על בסיס של שיתוף פעולה לטיפוח זרעים, גידולי ירקות וחקלאות אינטנסיבית.

במסר שהעביר נחמקין לשר החקלאות המצרי באמצעות ד"ר מטבולי נאמר: „נעשה הכל כדי לסייע למצרים בכל נושא."

בתשובה לשאלת כתבנו אמר נחמקין, שאם פגישת הפיסגה בין ראש הממשלה ונשיא מצרים תסתיים בחיוב, יתפתחו הקשרים ותעמיק השותפות במיוחד בתחום החקלאות. (עתים)

אנשים ואירועים

הערב — עימות בין אריה יערי לסניורא בפסטה הקומוניסטית המתקיימת במילנו

מאת אהרון ניר כתב „על המשמר" באיטליה

אריה יערי, נציג מפ"ם באירופה, יופיע היום בערב בדיון על המזרח התיכון במסגרת ה„פסטה" הארצית המסורתית שעורך היומון הקומוניסטי „אוניטה" המתקיימת השנה במילנו.

במרכז הערב יתקיים, עימות בין חנא סניורא לאריה יערי והמנחה יהיה המנהיג הקומוניסטי האיטלקי מיקלא ונטורה.

הזמנת אריה יערי היא ללא ספק ציון של יוקרה לא רק לאישיותו, אלא גם למפ"ם משום שה„פסטה" הקומוניסטית היא האירוע הפוליטי החשוב ביותר באיטליה בעונה זו, שעומד במרכז התעניינות של כלי התקשורת, המדווחים עליו במשך כ־20 יום.

השנה הוזמנו לפסטיבל נציגים של 130 מפלגות קומוניסטיות, „פרוגרסיביות" ו־77 נציגים דיפלומטיים, בדיונים הפוליטיים המתנהלים בו מדי ערב, משתתפים לא רק המזכירים והנציגים הבולטים של המפלגות הפוליטיות האיטלקיות והאורחים אלא גם סופרים, במאים, מו"לים, תסריטאים, מנצחים, זמרים, סוציולוגים, פסיכיאטרים, כלכלנים ומומחים לפרסומת ואופנה.

באחד הדיונים של הפסטיבל הקומוניסטי השתתף היועץ הכלכלי של גורבאצ'וב, אבל אגמבגיאן. דבר המוכיח שגם הקרמלין עוקב מקרוב אחרי הנעשה ב„פסטה" של „אוניטה" ומעריכה אותה כחלון תקשורתי חשוב.

3 הולנדים שברו השיא של חציית האוקינוס האטלנטי בכדור־פורח

אלמרה. — שלושה הולנדים שברו אתמול את השיא לחציית האוקינוס האטלאנטי בכדור פורח, לאחר שכמעט נכשל מבצעם כאשר איבדו לפתע גובה מעל אזור מאוכלס.

הצוות נאלץ להטיל שקי עופרת מעל לעיר התעשייתית פלזן, בקרבת אמסטרדם, כאשר לפתע נסחף הכדור הפורח למטה.

שני שקי־עופרת שנזרקו כדי להקל ממשא הכדור, פרצו דרך הגגות של מפעל פלדה ומפעל לדגים קפואים. המשטרה מסרה, כי שק אחד נחת בחדר הלבשה בדיוק כאשר הפועלים עמדו להגיע, אך איש לא נפגע.

מנהל המבצע ליאו טקסטרה, מסר לכתב רויטר, כי הם איבדו גובה במהירות ונאלצו להטיל שקים — כדרך היחידה להציל את הכדור הפורח ואת עצמם.

„הכדור היה קרוב מאוד לקרקע, אנשי הצוות ואנשים על הקרקע יכלו להפגע" אמר.

הודות להטלת השקים, התרומם הכדור הפורח ההולנדי „ויקינג", שגובהו 15 קומות, עקף את שדה התעופה סחיפהול ובסופו של דבר הצליח לנחות בשדה תירס ליד אלמרה.

הצוות קבע שיא של 50 שעות ו־14 דקות, כמעט שעתיים פחות מהשיא הקודם שנקבע ב־1984 על־ידי אמריקני בודד בכדור פורח. השלושה היו האירופים הראשונים שחצו את האוקינוס האטלנטי בכדור פורח.

מאות אנשים ראו את הצוות — הנק ברינק, 34, אשתו אוולין, 30, ווילם האגמאן, 39 — יוצאים נרגשים מהגונדולה הקטנה.

„כאשר הגיע הכדור הפורח לקו החוף, ליוו אותו מטוסי קרב אפ־16 של חיל האוויר ההולנדי.

(ער, עיצ)

אוולין ברינק, גוהרת על בעלה האנק עם נחיתת הכדור הפורח שלהם בהולנד, לאחר שקבעו שיא עולמי בחציית האוקינוס האטלנטי. (צילום: אי.פי.)

התנועה ליהדות מתקדמת תערוך ועידה ב־5 בספטמבר

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל תערוך את ועידתה הארצית השמינית ב־5 וב־6 בספטמבר במלון „תרמו" שבהרצליה. זאת מסר אתמול מנכ"ל התנועה בארץ הרב מרדכי רותם במסיבת עיתונאים ב„בית סוקולוב" בתל־אביב.

הוא אמר, כי הנושא המרכזי של הוועידה יהיה „דרכי ההתמודדות והעברת המסר של היהדות המתקדמת לחברה הישראלית בדבר שאלות המתייחסות לערכי היהדות במדינת ישראל של היום".

בוועידה ישתתפו נציגי 17 הקהילות בארץ, מנכ"ל התנועה העולמית הרב אשר הירש ואחרים. הם יתכנסו בליל שבת במלון וידונו בצוותא בסוגיות שונות עד מוצאי שבת. (עתים)

בברקאי מקווים שהזוג גודיאנו ימצאו בקיבוץ את מקומם

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

החלטתו של שר הפנים הרב יצחק פרץ לבטל את צו הגרוש מהארץ נגד בני הזוג גודיאנו מרומניה הביאה לסיום מסע תלאות קפקאי שעברו בני הזוג מאז החליטו לעלות לישראל ב־1982 ושהגיע לשיאו במעצרם בכלא, עד שיוצא לפועל צו גרוש שהוצא נגדם על ידי שר הפנים.

הרומן של בני הזוג עם ישראל והיהדות החל כאשר אמו של ויקטור מריה אברמוביץ נישאה ליהודי, והשניים החליטו לעלות לישראל יחד עם ילדיהם ב־1975. ויקטור, בנה, גזרן מודליסט במקצועו, היה אז בשנת לימודיו האחרונה ולכן דחה את עלייתו לארץ. אחר כך נשא את חברתו גבריאלה לאשה. גבריאלה הגיעה לביקור ראשון בישראל ב־1978 ולויקטור שירות בצבא, לא ניתן הדבר במשך שנתיים שלאחר מכן.

ב־1982 החליטו בני הזוג גודיאנו לעלות לישראל, את אשרת היציאה מרומניה קבלו להפתעתם בקלות יחסית. צרותיהם החלו משפנו לשגרירות ישראל ברומניה לקבלת אשרת שהייה בארץ. הם נדחו בלך ושוב במשך כ־3 שנים, ולבסוף קיבלו את האשרה המיוחלת לא לפני שיצאו לדנמרק כדי להשיגה שם.

בארץ התגוררו אצל משפחתם בטירת הכרמל ואח"כ אצל זוג ידידים בנתניה. כל מאמציהם לשנות באותה תקופה את אשרת התייר שהייתה בידיהם לאישור שהיית קבע, נכשלו, ולבסוף נכלאו השניים. הוא בכלא אילון והיא בנווה תרצה. צו של בג"ץ הורה לשחררם ודרש משר הפנים לנמק תוך 45 יום מדוע לא יבטל את צווי הגרוש ויתן לבני הזוג אשרת שהייה בישראל.

חברת הכנסת חייקה גרוסמן שהתבקשה להתערב על־ידי קיבוץ ברקאי המאמץ את בני הזוג, סיפרה, שבאותו היום, לאחר שבג"ץ הורה לשחרר את הזוג, התקיימה בכנסת ישיבת לילה מאוחרת „תפסתי בהזדמנות זו את שר הפנים לשיחה ארוכה. הפלגנו בה למרחקים והגענו עד נושאים כמו משמעות היהדות לאחר השואה. אמרתי לו באותה שיחה, שהתנהלה בידידות, שהוא חייב למצוא פתרון הומני לבעייתם של בני הזוג משום שהמדובר הוא באיחוד משפחות וכל צידוקנו המוסרי בנושא זה כלפי יהדות ברית המועצות יועמד בספק אם הזוג יגורש. הוספתי כי אם לא ימצא פתרון נאלץ לצאת למאבק מקיף וכולל על עקרונות, שיכלול הפגנות החתמת עצומות ופנייה לבתי משפט.

אני חושבת, הוסיפה ח"כ גרוסמן, שעמדתו המכובדת והאמיצה של קיבוץ ברקאי תרמה רבות למציאת פתרון, וכן גם לחשש מבג"ץ היה משקל. בשלב מאוחר יותר של הפרשה נכנס לתמונה גם שר הקליטה יעקב צור והפעיל את כובד משקלו.

עם שחרורם מהכלא יצר אלכס הילבורן מקיבוץ ברקאי קשר עם בני הזוג, והשניים נקלטו בקיבוץ. מזכיר הקיבוץ אריה לויט אמר, כי בני הזוג עושים רושם של אנשים רציניים וחרוצים, ונוחים מאוד לבריות", כרגע הם במעמד של אורחים לקראת קליטה, ואנו מקווים שהשניים יקלטו וימצאו בקיבוץ את מקומם.

נערה לבנונית נהרגה ו־3 נפצעו מאש צד"ל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

נערה בת 16 מהכפר כבריחה שמצפון לרצועת הבטחון נהרגה ושלושה תושבים אחרים נפצעו קשה מאש ארטילרית שירו חיילי צד"ל בראשית השבוע. כתוצאה מן האש נהרסו 10 בתים בכפר. המקרה אירע כאשר קבוצת מחבלים שהתמקמה בכפר התקיפה בראשית השבוע מוצב של צד"ל באיזור טייבה וכתוצאה מכך נפצעו שני חיילים במוצב. בעקבות זאת פתחו חיילי צד"ל באיזור באש לעבר מקורות הירי, וכאמור במהלך הפגזת צד"ל נהרגה נערה ונפצעו שלושה תושבים אחרים.

„תנובה אקספורט" תובעת הנהגת סל מטבעות יציב לפרדסנים

מאת י. גלילי

תביעה ליישום „סל כתום", סל מטבעות יציב ליצוא הדרים, הועלתה אתמול בערב בנעילת ועידת „תנובה אקספורט" בכפר המכביה.

בהחלטתה נאמר כי „הסל הכתום" צריך להיות משוחרר מהתנודות ותנודות שער הדולר ביחס למטבעות האירופיים.

למחלבת תל־יוסף

ביובלכם

שאו ברכת ידידים
להמשך ההצלחה,
השגשוג ושתוף הפעולה

מושב אליעד

איך הפישפשוק עלה למעלה

אצבע מאשימה ממרומי הפנטהאוז

מאת לוי מורב

קיבוץ ניר־אליהו איננו חבר במרכז הקבלנים והבונים. לכן לא יקבל מיליוני דולרים סיוע מיוחד מידי הממשלה (בלומר מכיסי ומכיסך) כדי להקל על מצוקתו הכלכלית. התק"מ, שקיבוץ ניר־אליהו הוא חלק ממנו, איננו „סולל־בונה". לכן לא תינתן לה הלוואה מיוחדת בתנאים נוחים. התנועה הקיבוצית, עם כל הכבוד, איננה קופת חולים ולכן לא ימחלו לה את חובות הריבית הכבדים, פרי הילולים של המדיניות הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית.

קיבוץ ניר־אליהו לא היה ואיננו חברת „אלסינט", לכן לא יקבל הקיבוץ מאתיים מיליון דולר מן האוצר (כלומר ממני וממך). בניר־אליהו מנסים לחיות מיגיע כפיים, עד לחודש יולי 1985 עשו זאת בהצלחה, לעיתים יותר ולעיתים פחות. מאז הופעלה „התכנית הכלכלית" של פרס־מודעי שבמהלכה הגיעה הריבית לשיעורים המיוחסים של 80 אחוז ריבית לשנה, נקלעו עשרות מושבים ועשרות רבות של קיבוצים למצוקה כלכלית שרובה ככולה תוצאה מריבית דרקונית זו.

במושבים סגרו וסוגרים מאות משקים. קבלנים פרטיים ויצרנים קטנים פשטו את הרגל ועברו לרשות כונס הנכסים. קיבוץ, איננו האחים גינדי. חברי הקיבוץ לא יקומו בבוקר בהיר ויברחו כאיש אחד לברזיל. קיבוץ איננו „סולל בונה" ולכן לא יאמץ „תכנית הבראה" שבמסגרתה יפוטרו 30 אחוז מחבריו.

התנועה הקיבוצית יתומה. לקבלנים, ל„אלסינט" ולאחרים מן הסקטור הפרטי היה יצחק מודעי, שר אוצר לא סקטוריאלי. ל„סולל־בונה" ו„קופת חולים" היה שמעון פרס, למרות שעשה זאת כפי שכפאו שד. לתנועה הקיבוצית אין אף אחד. בשביל מודעי, פת, שריר ושמיר היא אויב, בשביל שמעון פרס היא נטל.

לכן קיבוץ ניר־אליהו אירגן „פישפשוק". הקיבוץ איננו עוסק ברוכלות, לא עבר למסחר זעיר, לא נעשה

(המשך בעמוד 6)

משפשים בניר־אליהו (צילום: שאול רחמים, י.פ.פ.א.)

חלוציות חנוונית

מאת נפתלי בן־משה

„אף אחד לא יעצור אותנו" מכריזים אנשי קיבוץ ניר־אליהו. סיסמת קרב המעוררת בנו זכרונות רבים. לפי המאתום אפשר לחשוב, שמדובר בכיבוש העבודה העברית בכפר־סבא, או בעלייה על הקרקע מתקופת חומה ומגדל, או בהורדה על החוף של אניית מעפילים. או לפרוץ במאבק נגד ממשלת הליכוד בהתנכלותה לתנועה הקיבוצית. אבל לא — מדובר בסך־הכל, כפי שניחשתם, בפישפשוק הנודע לתהילה.

וכבר נודע על גל של הודהות עולה וגואה מרחבי התנועה הקיבוצית. „כל הכבוד לפרויקט" אומרים חברים ברמת־הכובש השכנה. קיבוץ עינת מכנס ישיבת מזכירות מיוחדת, כדי להביע הודהות. קיבוץ גלילי"ם שולח ברכת „יישר כוח", וברכת עידוד מגיעה ממרוחקים, מראש־הניקרה שעל גבול הלבנון. נוער ר"ץ — מי אם לא הוא? — נזעק למערכת ויוצא למקום כדי לחזק את אנשי ניר־אליהו במאבקם החלוצי. כך חוברים יחד קנאים דתיים ולוחמי חירות חילוניים, כדי להפוך פישפשוק נלעג ועלוב לדגל מלחמה.

אכן, מרחק רב עברה התנועה הקיבוצית (בעיקר תק"ם) מימי היתפנות וחלוצית מייבשי הביצות וכובשי השממה, דרך ריגר־פישמן, כאלאס עד לחלוציות נוסח הפישפשוק. הפישפשוק הפך למוקד של מאבק ולמוקד של הודהות, וכל מי שירצה פעם ללמוד על ייחודו של הקיבוץ בשנת 1986 — יתרפק על הפישפשוק. מי אומר שהחלוציות פסה מן הארץ?

אין מה לומר — יודע הפישפשוק לקלוע היטב לליבו שוחר המציאות ולכמיהה החנוונית התנוקה של הישראלי הממוצע. הביטו נא וראו את הנהירה העממית מכל קצווי הארץ אל מוקד ההתרחשות הנמצא חצי דקה מכפר־סבא. הכבישים המוליכים לכפר־סבא עמוסים לעייפה ורבים מאנשי כפר־סבא עצמה (אני מדבר מתוך ידיעה אישית) נאלצו לחזור כלעומת שיצאו, לאחר שהכביש המוליך לקיבוץ סתום ומפוקק מרוב תנועה. אפשר לחשוב שכולם נוהרים להאזין לקונצרט של התזמורת הפילהרמונית, בניצוחו של טוסקאניני או להגן על הקיבוץ בפני פלישתם של חיילים בריטים, שבאו לחפש נשק מגן.

אתה יושב ותוהה: מה מריץ את האנשים לפישפשוק עד לניר־אליהו? קודם־כל המציצנות. הוא נוסע, גם אני נוסע. הוא נוסע — ואני לא אסע? אז נוסעים כולם. הוא יבוא מטבריה ויוציא כסף רב על נסיעה הלוך ושוב, כדי לקנות מציאה משומשת במחיר מגול של חמישה שקלים. מה חשוב? העיקר לנסוע, ושיהיה צפוף, להצטופף ולהצטנף בתוך המון גדול.

אני מעז לומר, שהעדריות הזאת היא שממלאה לאחרונה את הפארקים ואת האיצטדיונים — ולא כליכך הצמאון לשירה ולמוסיקה. שלא לדבר על שוק הפשפשים, שהוא עצמו מעורר געגועים נרדמים של היהודי הסוחר, למכור ולקנות, למשמש ולרחרח, לעמוד על המקח ולבוא הביתה בהרגשה שעשית משהו ושסיפקת איזה צורך חבוי שלעולם לא יבוא על סיפוקו.

והאטרקציה רבותי — האטרקציה לראות קיבוץ עוסק בפשפשוק. זה לבד שווה את כל המאמץ. זה כמו לראות רבנית מדגמנת בגדי־ים ביקיני. מי תיאר לעצמו דבר כזה לפני שנה או לפני חמש שנים? תופעה מורזה זו של קיבוץ ופישפשוק לא תוכל לעבור ללא השפעה על הקיבוץ עצמו ועל ההתייחסות של הציבור אל הקיבוץ. הרבה כבוד וחוסן זה לא יוסיף לתנועה הקיבוצית. לאחר ההסתבכויות הלא מכובדות בבורסה, רק זה היה חסר לתנועה הקיבוצית — הפישפשוק.

בקיבוץ ניר־אליהו טוענים, שהם הגיעו לכך בגלל מצוקה כלכלית. אפשר לשאול היכן התק"ם היכן מוסדות העזרה ההדדית שלו? אך אפילו כך, אפילו נשאר קיבוץ ניר־אליהו בודד במצוקתו ואין גואל ואין מושיע — גם אז יש גבול למה שמותר לקיבוץ לעשות. יש גבול לכל דבר — ואינני רוצה לערוך השוואות. אפילו אני כפרט — ואני מכיר רבים כמוני — לא ארשה לעצמי לעסוק בפרקמטיא זולה, גם אם הפיתויים הם גדולים וקורצים. לא דומה קיבוץ שמוכר את תוצרתו, מה שנקרא מן היצרן אל הצרכן, ולא דומה קיבוץ המקיים בית הארחה (אני משבח את קיבוצי השומר הצעיר שלא התפתו לפרנסות אלו) לקיבוץ העולה על גל של מיסחור זול כנוסח פישפשוק.

פישפשוק הוא אנטי־תיזה לעמל כפיים, ליצירה, לחלוציות, לכל הערכים שהקיבוץ בא לסמל ולייצג. פישפשוק הוא סמל — לאנטי־פרודוקטיביות ולגלותיות.

כדי שלא ירגמו אותי באבנים כל שוחרי החופש, הסוציאליזם וזכויות האזרח, הריני מצהיר בזה שלא חילול שבת הוא שהניע אותי לדבר סרה בפישפשוק, אלא חילול ערכי הקיבוץ. היינו־הך בשבילי אם הפישפשוק נערך בשבת (ואז שר האוצר נסים יתן לבעלי הכאסטות חיסיון בפני פישפושם של אנשי מס־הכנסה) או באחד מימות החול. אינני חבר קיבוץ ולא הייתי חבר קיבוץ (מחדל פרטי שלי), אך הקיבוץ יקר לי והוא יקר לי בעיקר בגלל ערכיו החלוציים והאנושיים. עם הדלדלות הקיבוץ בעיניו ובעיני הציבור כולנו מורלולים, ועם הפיחות בערכיו כל החברה הישראלית נמצאת מופחתת ומופסדת.

דוכן במקום טוריה

„לא ירדנו מאיגרא רמא לפישפשוק... נשארו לנו ערכי היסוד, אבל בדגשים משתנים עם תמורות הזמן" — דברי מזכיר קיבוץ ניר־אליהו

מאת ניצה רימון

„לא סנינו עורף לצור מחצבתנו של התנועה הקיבוצית ולנורמות המקודשות עליה", אומרים בקיבוץ ניר־אליהו שבשרון. „נשארו לנו ערכי יסוד, אבל בדגשים משתנים עם תמורות הזמן". זוהי תשובתם של אנשי הקיבוץ לביקורת הנוקבת שהוטחה בהם על הפעלת שוק הפשפשים כאמצעי פרנסה נוסף, ובכך נטשו את ערכי התנועה כדי להשתלב בנורמות של החברה המקיפה אותם.

„אני כופר מכל וכל בקביעה כאילו ירדנו מאיגרא רמא — לפישפשוק", אומר שמואל איל מזכיר קיבוץ ניר־אליהו. „אני לא רואה בהתרפקות על עבודת הכפיים ערך מרכזי בחיינו. כאשר צרכי הזמן הכתיבו זאת, יצאו לעבוד בטוריה. היום אנו גאים להשתמש בטכנולוגיות מתקדמות. רק חברה המוצאת דרכים חדשות להתמודד עם המצוקות שלה, היא חברה יצירתית, המשאבים הרוחניים שלנו לא יבשו ויש לנו ואנו גאים בדרכנו הישגים".

איל מבקש להזכיר לכל המקטרגים, כי הנוער הקיבוצי תרם ועדיין תורם תמיד מעל ומעבר כשירותו הלאומי לחברה בישראל, לעיירות הפיתוח (והוא משרת יותר משלוש שנים בצבא. והעצם „רק למענם של הדור הצעיר בקיבוץ שלנו, פעלנו כפי שפעלנו. אם נאבד את התקווה שכאן יכולה לחיות חברה המפרנסת את עצמה, נאבד את הדור הצעיר לטובת קהילת לוס אנג'לס. מי ירצה לחיות במקום שבו האור הולך וכהה" שואל בכאב מזכיר הקיבוץ.

איל מוכן לגלות, כי על הקיבוץ הקטן רובצים חובות כבדים של עשרות מיליוני דולרים. זאת, למרות שהקיבוץ חי בצנעה רבה ולא הסתבך בעבר בשום הרפתקאה בשוק המניות. עד להחלטה על הקמת הפישפשוק התלבטו החברים רבות והועלו על הקרקע של התחום הערכי. מעגלי חוגיונים הקיפו את כל החברים ברמות שונות וכל פעם קיבלו הדברים צורה מגובשת יותר. בסיכום תהליך ההתלבטות, באסיפה כללית רבת משתתפים, הוחלט פה אחד בזכות הקמת הפישפשוק.

„בעבר, הפישפשוק זה לא ענף הפלחה ולא ענף הרפת", אומר מזכיר הקיבוץ, „אבל עמדה לפנינו העובדה שזהו מקור פרנסה שעשוי להחלץ אותנו מתהומות המעיקים ללא השקעה גדולה".

פשפשי הארס עוקצים את הקיבוץ

מאת ישראל זמיר

היהדות הדתית זועמת וזועפת. קילקלו לה את שבת קודש, עד היום עם־ישראל שמר על השבת בקנאות ראויה לשבחה עד בה, בלילות־שבת עם־ישראל ישב, התפלל וזימר זמירות־שבת ולמד תורה ולא נהר בהמוניו לבתי־קפה, לבתי־קולנוע, לדיסקוטקים. בשבת בבוקר איש לא נסע להתרחץ בים וכל הרגעותיו של קריינין הרדיו, כי חופי הרחצה פתוחים עד אפס מקום, נאמרו בעלמא, לצורך המליצה. ובאותם חופים לא שברו בכסף מלא כבאות־יגות, לא שולמו בעד מלתחות, ולא זללו גלידות ותירס. ואחרי־הצהריים לא נערכו משחקי כדורגל. מה פתאום שישחקו כדורגל ביום שבת־קודש? מה פתאום שיסעו לטייל בשבת במקום להתקהל בבתי־כנסת?

80 אחוז מן העם היושב בציון בחרו בכנסת במפלגות לאידתיות, כי הם בפירוש חילונים וכל צעקותיו של חבר הכנסת מנחם הכהן לכרוך את הפשפשוק עם שמירת השבת תמוהות ומגוחכות. מדוע אין הוא מנסה להפסיק את משחקי הכדורגל בשבת? כי זה אינו פופולארי, עלול לפגוע בכוחו האלקטוראלי.

נתן ברון, ב„ידיעות אחרונות" משפשף ידיים בהנאה. יומו של הקיבוץ הגיע, קרימה, „עליהום" הוא קובע חד וחלק. כי „הקיבוצניקים הנזהרים הללו, השולחים את בניהם ליחידות המובחרות והמסוכנות ביותר — נהפכו לסוחרים בשוק־הפשפשים", ולא עוד אלא הוא גם יודע כי „עצם הרעיון מעורר בחילה קלה. קיבוץ שהוקם על מנת לבנות חברה חדשה, טובה ובריאה יותר עוסק ברוכלות־שוק מן הסוג הבזוי ביותר" וכו' וכו'.

★

אינני נלחם מן הפישפשוק שהוקם בקיבוץ ניר־אליהו. אני יודע כי הוא הוקם כתוצאה של מצוקה כלכלית. אך הייתי רוצה לדעת מה היה כותב אותו אביר־עט אילו שרה והיועי קיבוצים במצוקה, שכל חייהם עמלו והשקיעו בחקלאות ובחרושת. היו פונים לממשלה לבקש סיוע, מענקים, כפי שעושה... וזאת תנועת־המושבים? נתן ברון היה קם ושואל: עד מתי נפרנס את הפראזיטים האלה מן הכיס הלאומי שלנו? ואולי אהרן פאפו ב„חדשות" כבר רואה בעיני רוחו את חברי גן־שמואל וגבעת־ברנר מכריזים „אלטע־זאכען" בחוצות תל־אביב.

בקיצור, יצאו משפשי הארס מן המורנים ועוקצים. את הקיבוץ ב„תור אל הגיטו והמיסחור הזול", כדברי הסוציאליסט פאפו, הקובע כי „זוהי דגנרציה מוחלטת של הסוציאליזם וזה חייב היה לבוא אחרי הירידה מן הארץ של בני־הקיבוצים, נישואי תערובת ועסקי 'מניות'. הם מצאו את הקיבוצניק והחומה שפוכה תולמים בו.

נכון, הקיבוץ אינו טלית שכולה תכלת. מי שמנסה לשרוד בתנאי הכלכלה שארידור ורומיו הקימו — מתקשה להתפרנס מחקלאות. עליו להשקיע את כל כוחו ומרצו כדי להוציא לחם מן הארץ, שליבוליה אין כיום תמורה בכל העולם. המדינה מעודדת ותומכת בחקלאות בשנות משבר ובצורת, ועושה הכל שחקלאי לא ינטוש את אדמתו. ואילו אצלנו, למעלה מ־40% מושבים פשטו את הרגל.

התנועה הקיבוצית, בזכות הערבות ההדדית החזקה, מחזיקה בשיניים ממש קיבוצים שהחוב אצלם תפח ועלה, ומסיבות מאוד פרוזאיות. האם נתן ברון, למשל, היה אי־פעם בביתו נוער עירוני? שעל סף פשיעה? נוער כזה זקוק להרבה לשיכונים, למשפחה מאמצת, לביגוד, למזון — גם אם אין עבודה מכניסה במשק. האם אפשר לומר לאותם נערים: „זהו, אין לנו עוד צורך בכם, חזרו אל הסם והפשע". ברון ופאפו הלא היו מקימים צעקות עד לב השמיים: „הקיבוץ נוטש ערכים חינוכיים, אינו נרתם למשימות לאומיות־ציוניות" וכיו"ב.

★

כעשרים קיבוצים הקימו חנויות ורוכבי מכירה, גם כאן אפשר לשאוג שהקיבוצניקים תורים אל „פרנסות האוויר". נוסח עיירות מזרח־אירופה. הקיבוצים לא הקימו ענפים אלה מתוך יעוד, מתוך שמחה, כי אם בעטיו של כורח להתפרנס. כן, להתפרנס. קיבוצים רבים מאד „שוברים את הראש" כיצד למצוא מקורות פרנסה נוספים, מלבד החקלאות, והדבר אינו קל.

קיבוץ ניר־אליהו החליט כפי שהחליט. אני רואה בזה פרנסה של מצוקה, פרנסה ומניה, כדי להמשיך ולהתפקד בקיבוץ, כדי להמשיך ולחנך בין כתליו בנים, חברות־נוער, כדי למלא את כל היעודים הציוניים והסוציאליסטיים שהוא הטיל על עצמו.

אם „מחפשים" את הקיבוץ כדי להטיל עליו רפש — לא קשה למצוא אותו. פאפו וברון זוללים אותו בהנאה, כאשר את כל עוונות עם־ישראל הם מטילים עליו. הק עליו, רק בן הקיבוץ יורד מן הארץ, רק הוא נושא נשים נוכריות, רק הוא עסק בבורסה.

הקיבוץ יעשה הכל כדי לשרוד, על אף „ברכותיהם" של ברון את פאפו. הוא גם יוסיף לשלוח את „ילדיו הנחמדים" ליחידות המובחרות והמסוכנות ביותר". על נבואת האפוקליפסה, כי בכניסה לחדר האוכל עוד יימכרו תלושים „ואולי אף יעסיקו מלצרים שכירים" — דברי הנביא ברון, אפשר להשיב: שבלי שחדר האוכל, בית התרבות, פינת העושה, בית הספר ובריכת השחייה, יתקיימו ויתפקדו — מוכרחים להתפרנס. מה ערכם של כל הערכים היפים והגדולים — אם בארץ־ישראל קיבוצים ומושבים הגיעו עד משבר של להיות או לא להיות. ואם להיות, אז צריך איכשהו לעבור את התקופה הקשה הזאת.

תמהני, מדוע, שמעון פרס, לשעבר חבר קבוצת אלומות, היה חייב להצטרף למשטינים על הקיבוץ. האם כדי לשמח את הרב שפירא? ואולי הוא כבר רואה בעיני רוחו את הבחירות הבאות והקואליציה הבאה למכור עצמו כנזיד עדשי שפירא — זו סחורה מפוקפקת.

איש אינו מתלהב מפישפשוק. אך הוא סימפטום של המצב, שלתוכו ממשלת זו וקודמותיה גררו את כולנו במדיניותן השגויה. פישפשוק אינו דגלנו הוא רגע־של־חולשה, צורך לענות על מצוקה. שאני מקווה חולפת.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אוטר

ועכשיו: שנת החינוך הערבי

קצת אחרי פסטיבל שלום־כתה־א' ובתי־הספר שנפתחו או לא נפתחו כסדרם — עומדת ההכרזה המשותפת של הרשויות הערביות ומשרד החינוך, שנועדה לנסות לפתור חלק מצרור בעיות כרוניות שגילן כגיל המדינה ■ בקרב הציבור הערבי עוד יש תקווה

מאת קאסם זייד

ועד ראשי הרשויות הערביות וועדת המעקב לחינוך הערבי הכריזו על 1986־87 "שנת החינוך הערבי". שני הגופים עתידים ישקיעו מאמצים מרביים כדי להעלות את החינוך הערבי על דרך המלך ולהביאו לרמה הראויה לו.

פתרון בעיית "שטח אש 9" וההישגים של ראשי הרשויות הערביות בתחום התקציבים והמענקים הם כר נוח לפעולה בדרך להשגת היעד. שני הגופים, הרואים עצמם אחראים לנושא החינוך הערבי, מסתייעים במאבקם בעבודות מחקר בעובדות מן השטח. הם ינהלו את המאבק בצורה עניינית, הרחק מהצעקנות ומהשיקולים הפוליטיים הצרים. הם יימנעו, במידת האפשר, מניגוח השלטונות וינסו לדבר על ליבם ולשכנעם בצידקת דרישותיהם.

ד"ר מוחמר חביב אללה, חבר מרכזי בוועדת המעקב לחינוך הערבי, איש חינוך מיומן שחקר את בעיות החינוך הערבי בארץ, אומר: החלטנו להפנות את תשומת ליבם של האחראים במשרד החינוך ודעת הקהל בישראל, שאכן קיימת בעיה ושמה "החינוך הערבי". במסגרת המאבק להשגת המטרה קבענו לעצמנו יעדים: בחודשים הקרובים נגביר את הפעילות בבתי־הספר הערביים כדי לחזק את הקשר בין בית־הספר לבין הקהילה; ננסה לערוך ביקורים ברוב הישובים הערביים כדי להביא להתעוררות בנושא ולהחזיר לציבור הערבי את דרכיו של החינוך הערבי ולהעמיד את הציבור על מידת תרומתו לחינוך ילדיו; נגביר את המגעים עם משרד החינוך ונגביר את המאבק בתיאום עם משרד החינוך, מתוך מטרה לגשר על הפער.

ד"ר חביב אללה משוכנע שניתן בנקל להשיג את שני היעדים הראשונים ולהגיע לתוצאות משמעותיות תוך חודשים אחדים. גם לגבי היעד השלישי הוא צופה להיענות מטעם משרד החינוך: "התחלנו במגעים עם הנהלת משרד החינוך, ואנו חשים בתוצאות חיוביות. על אף ההקפאה בתקציבים, משרד החינוך והתרבות בא לקראתנו והחליט להעלות בשלב ראשון את רמת השירותים כ־15 בתי־ספר. אנו מקווים שזו הסנונית שתבשר את בוא האביב".

חביב אללה מקווה שעם כניסתו של ד"ר שמשון שושני לתפקיד מנכ"ל משרד החינוך, ייפתח דף חדש ביחסים בין משרד החינוך לבין מערכת החינוך הערבי.

חביב מספר, כי במסגרת המאבק לקידום החינוך הערבי יתקיים בחודש הבא סימפוזיון משותף עם המרכז הבינלאומי לשלום, במגמה לקדם את החינוך במגזר הערבי. "אם כל המאמצים והמגעים לא יעלו יפה ולא תהיה היענות מתאימה מטעם משרד החינוך, נסלים את המאבק וננסה לרתום אליו חוגי ציבור ואנשי חינוך משני המגזרים".

פער של שנתיים

ד"ר נאג'יב אל־חאג', יו"ר ועדת המעקב לחינוך הערבי ומרצה בכיר בחוג לסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה, אומר כי החינוך הערבי סובל מבעיות כרוניות שחובה לבערן בעוד מועד. לדבריו, מערכת החינוך הערבי סובלת מבעיות כרוניות קשות: מחסור של כאלף וארבע־מאות חדרי־לימוד. אל־חאג' קובע, כי הצפיפות בבית־הספר הערבי מגיעה ל־31 תלמידים בכיתה בממוצע, לעומת 26 תלמידים בכיתה בבית־הספר העברי. מכאן, שאם יושג שיוויון, אפשר יהיה להעסיק 4,000 מורים ערביים נוספים ובכך תיפתר בחלקה בעיית התעסוקה של אקדמאים ערבים.

לאל־חאג' טענות רבות נגד תוכניות הלימודים בבתי־הספר הערביים, שמתעלמות מזכותו של התלמיד הערבי ללמוד את תולדות עמו ותרבותו. במסיבת עיתונאים שקיימו השבוע חברי ועדת המעקב, גילה ד"ר מוחמר חביב אללה, כי קיים פער של לפחות שנתיים בין התלמיד הערבי לבין עמיתו היהודי. יתר־על־כן, סקרים שערך משרד החינוך העלו, כי כ־50 אחוז מהתלמידים הערבים מתקשים בהבנת הנקרא. תוכניות הלימודים המיושנות, ספרי הלימוד המיושנים והעתקת תכנים מימי המנדט או מארצות ערב — אלה רק חלק מן הסיבות.

לד"ר נאג'יב אל־חאג' שורה של נתונים המצביעים על המחסור העצום, ממנו סובלת מערכת החינוך הערבית הן מבחינה כמותית והן מבחינת שירותים בסיסיים ותכנים. כך, למשל, רק 40 אחוז מבני־הנוער הערבי מקיימים את חוק לימוד חובה וכ־32 אחוז נושרים בטרם סיימו 8 שנות לימוד — לעומת 4.5 אחוזים בממוצע בסקטור היהודי. בחינוך העל־יסודי גדול הפער עוד יותר: 50 אחוז מבני הנוער הערבים לומדים בתיכון לעומת 80 אחוז במגזר היהודי.

על־פי דו"ח ועדת החינוך הערבי, רק כ־30 אחוז מגילאי 3־5 מהסקטור הערבי לומדים בגני־ילדים טרום־חובה, לעומת יותר מ־96 אחוז בסקטור היהודי. חברי ועדת המעקב דורשים להקים ועדת־קבע יסודית ואינטגרטיבית במזכירות הפדגוגית הכללית, שתפקידה לטפל בעניינים הנוגעים לחינוך הערבי בנושא תוכניות הלימודים, הנחיות פדגוגיות, הכשרת מורים, השתלמויות, נהלים והוראות מינהליות ונושאים בעלי תוכן ייחודי ערבי, מבחינת המטענים הלאומיים, התרבותיים והחברתיים. הדו"ח תובע הקמת יחידת הפעלה למען מימוש מהיר של ההמלצות הנגזרות ממנו.

* * *

עד כאן, בעיות החינוך הערבי ומסקנות חברי ועדת המעקב של החינוך הערבי. חובתו של משרד החינוך והתרבות להכיר באפליה המשוועת שנגרמה למערכת החינוך הערבי משך 37 שנה, ולעשות בהקדם לתיקון המעוות.

הצד השני של המהפכה

מאת נחום סנה

המהפכה החברתית שהתחוללה בספרד בשלבים הראשונים של מלחמת האזרחים, התבטאה בעיקר ביצירת סקטור גדול של משקים חקלאיים שיתופיים, בהנהלתם העצמית של האיכרים. נכון. אבל היה גם סקטור מולאם, שיתופי עירוני, בתעשיה ובשירותים, במיוחד בקטלוניה, שהיה מופת לניהול עצמי של העובדים־היצרנים.

לסקטור עירוני זה לא היה זכר, משום־מה, במאמר שפורסם ב"על המשמר" במלאות 50 שנה לפרוץ מלחמת האזרחים בספרד ("מעולם לא היו הנשים יפות כל־כך", פרי עטו של שמואל איתן).

הגורם הדומיננטי במהפכה החברתית בתקופת מלחמת האזרחים בספרד היתה התנועה האנרכיסטית רבת־ההיקף והעוצמה, בעלת השורשים ההיסטוריים העמוקים בארץ זו, בשיתוף גורמים סוציאליסטיים מהפכניים ורדיקאליים אנטי־סטאליניסטיים. אין תימה, שהמהפכה החברתית הזאת התרחשה ברוח הסוציאליזם הליבראלי.

להסבר התמציתי שניתן לסיבות ההתנגדות העיקשת ושנאתה התהומית של המפלגה הקומוניסטית־סטאליניסטית הספרדית למשקים החקלאיים השיתופיים ולסקטור המולאם בתעשיה ובשירותים בערים בניהול עצמי של העובדים, יש סיבה נוספת: אי־יכולתו של הרודן המשופם במוסקבה להשלים עם מהפכה סוציאליסטית המתבצעת בארץ כלשהי שלא בהנהגתם ובשליטתם של משרתיו הכנועים במפלגות הקומוניסטיות ועל יסודות של סוציאליזם חופשי, דמוקרטי. זאת, בתקופה בה הגיע הניוון החברתי והמדיני של ברית־המועצות לשיאו על־ידי חיסול דור מחוללי מהפכת אוקטובר במשפטי ראווה המוניים.

אולם בעוד שמואל איתן מביא פן זה של מלחמת האזרחים, אף אם בקיצור תמציתי, מתעלם ולמן ולצמן — מתנדב מארץ־ישראל בבריגאדות הבינלאומיות בספרד — מהצד החברתי של המאבק האנטי־פאשיסטי ומהתפקיד העגום שמילא הסטאליניזם בדמות סוכני מנגנון התושך של סטאלין והמפלגה הקומוניסטית.

מתקבל על הדעת, שנער בן 18 שהתנדב ללחום נגד הפאשיזם בספרד, לא היה בקיא במתרחש שם ולא התמצא במאבק בין הזרמים השונים במחנה האנטי־פאשיסטי ובין התפיסות השונות — בין אלה שראו במאבק האנטי־פאשיסטי רק שלב במהפכה הסוציאליסטית המתחוללת תוך־כדי המלחמה בגנראל פרנקו (האנרכיסטים, אנשי הפאו"ם, הטרוצקיסטים, הסוציאליסטים השמאליים ועוד), לבין אלה כגון הקומוניסטים־הסטאליניסטים, הסוציאליסטים הימניים והליבראלים, שהסתפקו במאבק על כינון רפובליקה דמוקרטית, על בורגנות, על ליבראליות גרידא ועל שמירה על הסטאטוס־קוו החברתי.

למלחמת האזרחים שהתחוללה בספרד לפני 50 שנה יש כמה וכמה לקחים שלא הכל יודעים או אוהבים להיזכר ■ הלקחים האחרים

אפשר שהמתנדב הצעיר לא ידע או על מעלליהם השפלים של סוכני הק.ג.ב בבריגאדות הבינלאומיות, בצבא ובממשל הרפובליקני, שהפכו את ספרד הרפובליקנית לבית־סוהר אחד גדול ולבית־מטבחיים למהפכנים וללוחמים אנטי־פאשיסטים ספרדים ובינלאומים אחרים שהתנגדו לסטאליניזם בברית־המועצות ובספרד.

עוד בשנות החמישים פורסמו ספרי זכרונות לא מעטים של מנהיגי המפלגה הקומוניסטית הספרדית לשעבר, כגון חוזה הרננדס, נציג המפלגה בממשלה הרפובליקנית, אנריקו קאסטרו דלגאדו, חבר הוועד המרכזי והלשכה המדינית ואל קאמפסינו (ואלנטין גונזאלס), המפקד הצבאי האגדי. הספרים הללו הוקיעו את תככיהם ומעלליהם של סוכני סטאלין בספרד, את אכזבתם מהקומוניזם הסטאליניסטי ואת פרישתם מהמפלגה הקומוניסטית. עשרות שנים לאחר סיום מלחמת האזרחים ויותר מעשור לאחר חיסול משטרו הרודני של פראנקו ופירסום עשרות, אם לא מאות, מחקרים אובייקטיביים על מלחמת האזרחים, לרבות ספרי זכרונות נוספים מכל הכיוונים — תהיה זו תמימות או התממות להתעלם מהצד האפל של התקופה.

ולצמן אינו צודק כאשר הוא גוזר גזירה שווה בין "מה שעשו סוכני הק.ג.ב." לבין "מה שעשו האנרכיסטים עת ניסו לתפוס את השלטון בדרכו של "פוטש". הוא אינו מדייק. האנרכיסטים כלל לא ניסו לתפוס את השלטון בקרבות הטראגיים של מאי 1937 בברצלונה, סביב בניין מרכזת הטלפונים בעיר. ראשית, משום ששלטון ואנרכיזם הם תרתי־דסתרי. הצטרפותם של כמה ממנהיגי האנרכיסטים לממשלה הרפובליקנית נעשתה כצעד לשעת־חירום בלבד. שנית, משום שבקרבות רבים אלה נכפו על האנרכיסטים אנשי הפאו"ם ובני בריתם על־ידי פרובוקציה של הסטאליניסטים בקטלוניה, לצורך השתלטות על מרכזת הטלפונים שהיתה בשליטת הפועלים. היה זה חלק ממאמצי הסטאליניסטים לחסל את הישגי המהפכה החברתית על־ידי חיסול ההלאמה והניהול העצמי של המשק בעיר ובכפר, הצרת צעדיהם של האנרכיסטים והוצאתם אל מחוץ לחוק של מפלגת הפאו"ם וחיסולם הסופי של מנהיגיה ופעיליה, אותה ראו הקומוניסטים, שלא בצדק, כתור מפלגה טרוצקיסטית.

* * *

הסקת הלקחים ההיסטוריים העוקבים מכל היבטיה של מלחמת האזרחים בספרד — הנעימים והבלתי־נעימים — מחייבת את כל אלה הנאבקים עדיין על חברה סוציאליסטית דמוקרטית, ועל חופש בכל אתר ואתר.

גם ולצמן וחבריו, שהשליכו את נפשם מנגד בשנות השלושים, בניסיון לבלום את הפאשיזם המשתולל באירופה — אינם פטורים מכך.

רוצחים עם סמכויות רחבות

בצ'ילה מנסים להשתיק כל אופוזיציה אפשרית באמצעות אסטרטגיה חדשה של טרור

כוחות הביטחון בצ'ילה פיתחו אסטרטגיה חדשה של טרור. הם נעזרים ביחידות חשאיות, כדי לחטוף, לענות ולרצוח אזרחים. כך, על פי דיווחו של ארגון אמנסטי אינטרנשיונל.

מאז 1983, לנוכח המחאה הציבורית הגואה נגד מדיניות ממשלת צ'ילה, הגבירו היחידות החשאיות את פעולותיהן. הן מבצעות תקיפות ומעשי־הפחדה לאור היום וללא הפרעה. כך כבר, נמשכים בצ'ילה מעצרים ועינויים של מי שחשודים בהתנגדות למשטר, על־ידי כוחות הבטחון הרשמיים. מאז שנת 1983 התרחשה עליה חמורה בפגיעה בזכויות האדם בצ'ילה, ומעצרים המוניים הפכו מאז לעניין שבשגרה. כך נאמר בדו"ח חדש שפורסם מטעם התנועה העולמית למען זכויות האדם.

כמרים ועובדי־כנסיה, פעילים למען זכויות האדם, תושבי שכונות עוני וחברי קבוצות אופוזיציה הם בין יעדיה של פעילות רשמית ולא־רשמית של כוחות הביטחון. למרות הכחשות הממשלה, נאמר בדו"ח, קיימות ראיות למכביר ובהן עדויות, שהתגלו במהלך חקירות של בתי המשפט, לכך שבחקירות החשאיות השתתפו גם אנשי כוחות הביטחון הרשמיים, הפועלים בצוותא עם אזרחים משתפי־פעולה.

מעצרים המוניים

הדו"ח בן 22 העמודים שכותרתו — "פעילות חשאית ובלתי־חוקית של כוחות הביטחון בצ'ילה", מצביע על מאמץ גובר והולך של הממשלה לגנות ולהשתיק כל אופוזיציה אפשרית. בעקבות המעצרים ההמוניים, כמו במקרה בו נעצרו 15,000 אנשים ברבעים העניים של סנטיאגו הבירה בחודש מאי השנה, הגיע מספר העצורים למספרים הדומים לאלה של תקופת ההפיכה הצבאית בשנת 1973. בעקבות ההפיכה זו עלתה הממשלה הנוכחית לשלטון ונרצחו או "נעלמו" בה מאות אנשים.

מכות, חנקי הצוורים, חקירות בצ'ילה מאז ההפיכה הצבאית, הוענקו למשטרת הביטחון סמכויות נרחבות ונאסרו התארגנויות פוליטיות, מפלגתיות. עיתונאים, מנהיגים פוליטיים, פעילים בקהילה ואנשי האיגודים המקצועיים נתונים להטרדות ולמעצרים בשל הביקורת שהם משמיעים כלפי הממשלה או בשל נטיותיהם לארגן מחאות שקטות, לא־אלימות. במקביל, הותקפו, נחטפו, עונו או נורו למוות עשרות אנשים על־ידי הכוחות החשאיים.

גיבוי פיננסי

קבוצות אלה מאורגנות היטב ונראה שהן זוכות לגיבוי פיננסי ניכר, מציין הדו"ח. היחידות החשאיות משתמשות במכוניות, שאינן נושאות לוחיות זיהוי כלשהן, והן פועלות בגלוי וללא הפרעה הן בשעות היום והן בעת העוצר הלילי. ליחידות אלה יש מידע מפורט על קורבנותיהן, מסוג המידע המצוי בדרך כלל בידי יחידות המודיעין הממשלתיות. למרות ריבוי הפגיעות החמורות בזכויות האדם, נאמר בדו"ח, לא גילו בתי המשפט בצ'ילה נכונות או לא הצליחו, למעט במקרים ספורים, להעמיד את אנשי כוחות הביטחון לדין.

עד למועד הדפסת הדו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל באמצע 1986, לא הורשע אף לא אחד מאנשי כוחות הביטחון בשל עינויים או רציחת אסירים פוליטיים, עם זאת נאמר בו, כי לאמנסטי אינטרנשיונל מידע על עשרות מקרים כאלה בהם מעורבים אנשי כוחות הביטחון. הדו"ח מכיל שורה של המלצות שיישומן המיידי יאפשר הגנה על זכויות האדם בצ'ילה, בין הצעדים שמומלץ כי ממשלת צ'ילה תנקוט: ביקורת ועיון מחדש בסמכויותיהם של כוחות הביטחון, סגירת מרכזי־החקירות המנוהלים על ידי משטרת הביטחון ומתן אפשרות לכל העצורים להיפגש לאלתר עם עורכי־דין.

אצבע מאשימה ממרומי הפנטהאוז

(המשך מעמוד 8)

לא רכשו מכוניות חדשות, לא עברו לדירות פאר. לא נסעו לחו"ל כמו משוגעים. אפשר לחשוב שבעלי העתונים "חדשות" ו"הארץ" אינם עוסקים ב"סחר מכר". אבל להם הרי מותר, הם בורגנים שמנים. לקיבוצניקים אסור להתפרנס. בעיר, כל פרנסה מכבדת את בעליה. לקיבוצניקים לא הכל מותר. מישהו בעיר, ממרומי הפנטהאוז ומתוך הוולבו המפוארת יזדרז להניף כלפיו אצבע מאשימה.

איזו זכות מוסרית יש לברברנים הללו, שחלקם תמכו במדיניות הבזבוז הקולוסאלית שהנהיג כאן הליכוד ("להיטיב עם העם") בין 1977 ל־1984. מדיניות שהביאה לגידול בחוב החיצוני בתוך 7 שנים, מ־7 מיליארד דולר ל־21 מיליארד דולר. איזו זכות יש לעסקנצ'יק קטן ועלוב של הליכוד כמו אהרון פאפו להטיף מוסר לקיבוץ ניר־אליהו? או לכותב מאמרי תמיכה בליכוד כמו נתן ברון? או לאיש המפלגה הליברלית (לשעבר) ש.ז. אברמוב, שתמך במדיניות הרת האסון של "המהפך הכלכלי"? באיזו זכות מוסרית, ציבורית או עניינית הם מעזים בכלל להטיף מוסר לאנשי עמל ועבודה שהגיעו עד משבר. ולא בגלל שהתעצלו, או עסקו בספקולציות. רק משום שרצו לחיות מן הייצור החקלאי והתעשייתי. מיגיע כפיהם. רק בגלל זה הגיעו עד הלום. בגלל מדיניות אנטי־יצרנית של ממשלות הליכוד ומדיניות ריבית חסרת אחריות של ממשלת האחדות הלאומית הגיעו חקלאים, בונים ותעשיינים למצב בו הם נאלצים להיתלות גם במקורות הכנסה נוספים — בשרותים. אין בכך שום בושה. חבר קיבוץ המגיש דג מטוגן בעין־גב אינו פחות או פגום. המבחן היחיד הוא אם הדג הוא טרי, טעים, מוגש בצורה אסתטית ובמחיר סביר. בעוד 100 שנה כולנו בשרותים. רק הרובוטים יעבדו בחקלאות ובתעשיה.

להיות עני זו לא אידיאולוגיה

התנועה הקיבוצית מקימה היום ישובים ללא חקלאות. בקיבוצים רבים הפך ענף ההארחה למפרנס מרכזי. הקיוסקים ומרכזי המכר של גן־שמואל, דברת, יד־מרדכי ואחרים עוזרים לגזור לפתור לחצים בתזרים המזומנים שלו. אין שום דבר לא־סוציאליסטי במסעדה. רק פרימיטיבים וחסרי דעה, או שתאגים מקצועיים מתארים חברה סוציאליסטית ושוויוניות כחברה של מחסור, של עוני (כי את זה אפשר לתת לכולם), של רמת חיים עלובה. כאילו שלהיות עני ומסכן זה עניין אידיאולוגי. האמת היא כמובן הפוכה. חברה שיוויונית וסוציאליסטית שואפת להיות חברה של שפע תוך חלוקה צודקת של העושר הלאומי. בחברה כזאת יש הכל — גם מסעדות, גם חנויות ואפילו שווקים פתוחים נוסח הפישפשוק.

אין ניגוד בין זה לבין חיים שיתופיים. והקיבוץ הוא תא סוציאליסטי כל עוד הבעלות על אמצעי הייצור היא חברתית. כל השאר זה הערות שוליים.

סוחר. בסך הכל הקיבוץ הקים, על אדמתו, מבנים ויצר תנאים לסוחרים שתמורת דמי שכירות יוכלו להציג את מרכולתם ולמכור אותה למעוניינים.

הצביעות חוגגת

אבל לשונאי התנועה הקיבוצית, שיצאו בהמוניהם מחוריהם, העובדות לא מפריעות. נתן ברון ויעקב כרון ב"ידיעות אחרונות", אהרון פאפו ב"חדשות", ש.ז. אברמוב ב"הארץ" וכמובן מאמר המערכת של "הצופה", כולם נדרשו לפישפשוק. ולא השוק, חלילה מטריד אותם אלא "אובדן הערכים", "השכרון הצרכני" העיסוק ב"סחר מכר" "הרוכלות הבזויה". אפשר לחשוב שהאדונים ברון, אברמוב, פאפו, כרון ואחרים נמנעו למשל מהעלאת רמת החיים שלהם ומתוך אחריות לאומית

לוי מורג

חוגים מקורבים
מאת דליה שחורי

תנופה מדינית בטרם רוטציה

לשכת ראש הממשלה דחתה השבוע במפגין מן האצבע וכחסר כל יסוד את הפירסום הלא־מחמיא לראש הממשלה, שמעון פרס, בשבועון האמריקני "ניוזוויק". השבועון כתב, שהנשיא רייגן ומזכיר המדינה שולץ סירבו לבקשת פרס, כי שולץ יבוא לאיזור, וכפרס־ניחומים לפני הרוטציה הסכים רייגן להעניק פגישה לפרס.

הכל תלוי באופן הצגת הדברים ואם נסכים על כך, נוכל להסכים גם על עיקרי הדברים שפירסם "ניוזוויק". אמת, ראש הממשלה היה מעוניין ששולץ יגיע לאזור. למעשה שולץ הבטיח, כי ישקול את בואו לכאן כאשר נפגש עם פרס בחודש אפריל השנה בביתו בוושינגטון. מאז ועד היום זרמו מים רבים בנהר ההדסון ועתה, מבחינת לוח הזמנים של פרס כראש הממשלה, זו ההזדמנות האחרונה.

שולץ מבחינתו לא הראה עניין נמרץ להגיע לישראל בתקופה שבין אפריל וספטמבר, אולי מפני שסבר, כי לפי מצב העניינים, אין שום נושא גדול, שהתנאים בשלו לקטוף את פריו. שהרי ידוע, שמזכירי מדינה באים כדי להצליח, ולא כדי להכשל או כדי לערוך ביקורי סרק.

ראש הממשלה סבר, ככל הנראה, שאם שולץ לא יגיע, לפחות כדאי לעגן את הישגי פגישת הפיסגה שלו עם הנשיא מובארק, בדיווח מסודר לראשי הממשל בוושינגטון ולסכם עמהם בהזדמנות זו את המשך המהלך המדיני. לכן הגה פרס את מסעו לארה"ב, שבמהלכו רצה להפגש כמובן עם הנשיא רייגן, אך בעיקר עם מזכיר המדינה שולץ. זה היה הגיון פניותיו אל הממשל, שאפשר להציגו גם כ"נדנוד" לאמריקנים, אם רוצים. האמת היא, שבגלל לוח הזמנים העמוס של הנשיא רייגן בחודש ספטמבר, אכן נעשה מאמץ מיוחד בבית הלבן לפנות לפרס מועד. הוצעו לו שני תאריכים, ה־15 בספטמבר וה־24 בו, והוא בחר ב־15.

אולם ארה"ב, הנמצאת בתמונת המו"מ ורק לא נוקטת עמדה פעילה, החליטה כמעט בשעת האפס לשגר לכאן את עוזר מזכיר המדינה ריצ'ארד מארפי לסקירה אחרונה של המצב, כדי לבדוק מקרוב אם יש מקום לכך ששולץ בכל־זאת יבוא לכאן בימים הקרובים. לשכת ראש הממשלה קיבלה הודעה מוקדמת על בואו של מארפי ביום בואו ממש. וכבר באותו יום, בלילה, נועד מארפי עם פרס. אתמול בבוקר יצא מארפי לירדן ובקרוב הוא יוכל לדווח לשולץ, אם יש איזושהי תזוזה בתהליך השלום, שלשולץ כדאי לבוא לכאן כדי להודיע עליה.

יש בירושלים גורמים, המסויגים מן הפנייה היתירה לארה"ב. גם בנושאים שבהם אנו יכולים לעזור לעצמנו לבד או יחד עם מצרים. האמריקנים, אומרים גורמים אלה, ממילא יצטרפו בסופו של דבר לכל תהליך. אז אם הם אינם רוצים להתערב לפני שנוצרו תנאים מדיניים להמשך תהליך השלום, מדוע "להכריח" אותם, כביכול, ולא להסתפק ביחסים שיש לנו עם מצרים ובגישה שיש לנו למלך חוסיין.

שולץ, אם כן, עשוי לבוא או לא. אם יבוא, ייתכן שפרס יבטל את ביקורו בארה"ב. אם לא יבוא, פרס יסע לארה"ב, ובאותה הזדמנות יבקר גם בקנדה. אך עיקר מעייניו עתה מופנים לפגישת הפיסגה שלו עם הנשיא מובארק. אולי לתפארת המליצה ולמען שלום־בית הוא יודיע עתה, שבשיחותיו עם מובארק הוא יעלה גם את נושא הנורמליזציה. אך ברור, שהנושא העיקרי יהיה — הדרכים האפשריות לקידום פתיחת המו"מ בין ישראל לבין משלחת ירדנית־פלשתינית.

סוגיה זו מורכבת מאוד ולכן אפשר להניח, שבמקרה הטוב יסוכמו בין פרס ומובארק קווי יסוד מנחים לפעולה בלבד. בשלב זה עומדות על הפרק שתי סוגיות עיקריות שישראל ומצרים יכירו בצורך למצוא להן פתרון:

מעמדו של הליווי הבין־לאומי בוועידת שלום והמדינות שישתתפו בו.

קביעת העקרונות לייצוג הפלשתיני.

המגעים התכופים שהתקיימו השבוע בין מצרים לירדן באו למצוא נקודות מגע בסוגיית הייצוג הפלשתיני. ירדן, שאינה הולכת עם אש"ף, חייבת ללכת עם מצרים. מצרים, שעד עתה ניסתה לדרבן את ירדן ללכת עם אש"ף, אולי תסכים עתה לנוסחה, שלפיה ישותפו במו"מ פלשתינים הרואים עצמם שייכים לאש"ף, אך גם לפתרון הבעיה הפלשתינית במסגרת ירדן. האם אפשרי קיומו של גוף כזה, שבבוא היום יפתח את שורותיו לאש"ף של ערפאת? ספק גדול. אך סוגיה זו תידון בין פרס ומובארק.

פרטי הליווי הבין־לאומי והעקרונות להרכבת המשלחת הפלשתינית לא יוכרעו, כאמור, בפגישת הפיסגה. פרס ינסה להסכים עם מובארק על הקמתה של ועדה מכינה, שבה יידונו סוגיות אלה במפורט. אם ההודעה המשותפת בתום ביקורו באלכסנדריה תכריז על הקמת ועדה מכינה כזו או על נחישותם של הצדדים להיכנס לדיונים לשם קידום תהליך השלום והבעיה הפלשתינית — אזי יהיה אפשר לראות את הפיסגה כהצלחה. כל זאת בהנחה, שאחרי הרוטציה יוכל פרס להמשיך ולפעול למימוש העקרונות שעליהם יסכים עם מובארק באלכסנדריה.

שמעון פרס

חוסני מובארק

הפיסגה — בשבוע הבא (סופי)

פגישת הפיסגה בין שמעון פרס וחוסני מובארק תתקיים בשבוע הבא, בימים ד' וה' באלכסנדריה. בלשכת ראש הממשלה מטעימים, כי התאריך שנקבע הוא סופי ולא תחול בו דחיה. לפיכך, העניינים שעוד תלויים ועומדים בין ישראל ומצרים, שבגללם עוד אי־אפשר לחתום על שטר הבוררות על טאבה, יושלמו בבטחון.

הפיסגה היא העובדה שממנה נגזרות הוודאויות האחרות: כיוון שהיא תתקיים וכיוון שהחתימה על שטר הבוררות חייבת לקדום לה, חייבות ישראל ומצרים להסכים על סימון הגבול ועל בחירת הבוררים קודם לכן, כדי שיהיה אפשר לחתום על שטר הבוררות לכל המאוחר יום לפני פגישת הפיסגה.

בשעת כתיבת הדברים כבר סומנו 9 מבין 14 נקודות הגבול. לגבי 4 הנקודות שסוכמו באזור טאבה עצמה, התעוררה בעיה של זווית צילום. הבעיה תבוא על פתרונה והגבול יסומן עד סוף השבוע, אומרים בלשכת ראש הממשלה.

אשר לבחירת שלושת הבוררים הבין־לאומיים, מדובר היום בבחירתם מתוך מאגר שמות הנמצא בידי האמריקנים. מאגר זה מכיל שמות שהוצעו על־ידי ישראל ומצרים. כאשר אף צד אינו מסכים לשמות שהציע הצד השני, אך גם אינו מתנגד להם, כי אותם שמות שישראל או מצרים הביעו להם התנגדות, כבר נמחקו מן הרשימה.

קיימות מספר אלטרנטיבות לגבי יו"ר חבר הבוררים. אשר לשני הבוררים הבין־לאומיים האחרים, במקרה הדחוק ביותר, אם אי־אפשר יהיה להגיע להסכמה, ייתכן שהם שיבחרו האחד על־ידי ישראל והשני על־ידי מצרים. על כל פנים, בימים הקרובים יסתיים גם עניין זה ויש הגורסים, ששטר הבוררות ייחתם והפיסגה תתקיים במועד גם אם עניין זה לא יסתיים.

ועידת הפיסגה בין פרס ומובאראק, שלוא היתה תלויה במנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר היתה מתקיימת כבר לפני שנה ולוא היתה תלויה ביצחק שמיר לא היתה מתקיימת כלל, תצא לדרך ביום ד' הבא.

הפולנים באים

משרד האינטרסים של ישראל בוורשה, בחסות שגרירות הולנד, ומשרד האינטרסים של פולין בתל־אביב, בחסות הבנק הפולני פ.ק.או. עומדים להכנס לפעולה בכל רגע. אבל הפולנים מעדיפים לשמור על שתיקה ובירושלים מניחים, שיום אחד פשוט תגיע לארץ המשלחת הפולנית. המשלחת שלנו, בראשות מרדכי פלצור, תצא לשם ויקומו היחסים. כדאי לציין, שמשרד אינטרסים הוא הדרג הנמוך ביותר של יחסים דיפלומטיים.

במשרד החוץ מכירים בכך, שהיחסים עם פולין בתחום התרבות והאמנות פרצו מעבר לגדרות המוגבלות של הפרוטוקול. רואים זאת כתופעה כמעט מובנת מאליה. בפולין היו עד ההשמדה הנאצית שלושה מיליון יהודים. אף המדינה ואף עם אינם יכולים להתנער מכך לגמרי. יש מורשת יהודית מסויימת בפולין ויש מורשת פולנית מסויימת אצלנו. אולי בעוד שני דורות זה כבר לא יהיה, אבל היום זה עוד קיים.

האם המשיכה המיוחדת בין שני העמים תביא גם להעלאה מהירה של דרג הייצוג? האם בקרוב יהיו בין ישראל ופולין יחסים דיפלומטיים מלאים?

לאו דווקא. לפולין יש אמנם אינטרס עצמאי, נאמר במשרד החוץ, אבל כינון יחסים מלא יהיה רק באישור בריה"מ, ומכל מקום בוודאי לא בניגוד לעמדתה. הדבר תלוי באקלים כללי חיובי יותר כלפי ישראל. בשלב זה צופים, שהיחסים מתחת לשולחן יתהדקו הרבה יותר מאשר היחסים ברמה הגלויה.

באותו הקשר של קיום ריקמה סמויה והדוקה מזכירים מדינות נוספות במזרח אירופה ובראש וראשונה את הונגריה ומזרח גרמניה. מציינים, למשל, דבר מוזר לכאורה: אף מדינה בעולם לא הוציאה כל כך הרבה בולים על נושאי יודאיקה כמו הונגריה ובכל־זאת, ככל ששיעור ההתקרבות והקשר גדולים יותר, לכן קובעת יותר עמדתה של בריה"מ.

טיעוני סרק

טענתו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר, כי בפגישת הפיסגה בין פרס ומובאראק צריך יהיה לדון על תהליך הנורמליזציה בלבד, שכן רק הבטחת איתנותו של השלום בין ישראל ומצרים תאפשר התקדמות בתהליך השלום באזור — מוכיחה בצורתה טענה אחרת של שמיר, מתקופת הקמת ממשלת האחדות. אז טען שמיר, ואף יום העברת חוזר בעניין זה לשגרירויות ישראל בעולם — כי מטרתה הראשונה של ישראל היא טיפול במצב הכלכלי, וכל־עוד לא הונחה היציבות הכלכלית אין ישראל יכולה להתפנות לטיפול ביוזמות שלום.

שמיר עקבי הן באופי טיעוניו והן בהתנגדותו לתהליך השלום. כאז כן עתה, הטיעון אינו אלא תירוץ. בעבר לא התקבלה על הדעת הטענה, שעיסוקה של ישראל בבעיותיה הכלכליות מונע אותה מלהקדיש תשומת לב לתהליך המדיני, שכן מדינה בנויה כך, שתוכל, על־פי הגדרתה, לעסוק במיגוון נושאים בכל תחומי החיים ולא רק בתחום אחד. רק על הנשיא פורד נאמר, שהוא אינו יכול לצעוד וללעוס מסטיק בעת ובעונה אחת. מדינה יכולה.

אולם טענת שמיר, שקודם יש להבטיח את הנורמליזציה ואת איתנות השלום עם מצרים ורק אחר־כך לטפל בתהליך השלום, עוד עומדת פחות במבחן ההגיון. ישראל ומצרים דנו בשנה וחצי האחרונות בהסכם סל, שטאבה היתה רק אחד מסעיפיו. הסכם זה נועד לענות על רצונות שני הצדדים וישראל דאגה לכלול בו שורה של הסכמים, שמטרתם להגביר את הנורמליזציה. ברגע שייחתם שטר הבוררות, ימונה שגריר מצרים בישראל (כנראה מוחמד בסיוני, כפי שפורסם במדור זה ב־13.8.86) וייכנסו לפעולה ההסכמים השונים.

מה רוצה שמיר, שכשמיפגש הפיסגה ידון פרס עם מובאראק על ההסכמים מחדש? אבל הם הרי נדונו ונחתמו ועתה ייכנסו לביצוע. האם שמיר רוצה שפרס ידבר עם מובאראק על אי קיום ההסכמים? על מה בדיוק הוא רוצה שפרס ידבר עם מובאראק? או שמא הוא רוצה שפרס לא ידבר כלל עם מובאראק, וכיוון שאת זאת כבר אינו יכול למנוע, לפחות הוא משתדל, ללא הצלחה יתירה, שפרס לא ידבר עם מובאראק על שום דבר ממשי.

רובינשטיין יפרוש?

יהושע ("יוש") עמישב, דובר משרד התקשורת ודוברו האישי של שר התקשורת פרופ' אמנון רובינשטיין, חוזר למשרד החוץ, ממנו הושאל בשנתיים האחרונות למשרד התקשורת. עמישב קיבל ממשרד החוץ הצעה מפתה, נועץ בשר התקשורת והחליט, בברכתו, לקבל את ההצעה. השבוע הוא שב למשרד החוץ ובראשית החודש הבא ייצא לפריס, שם יכהן כקצין העיתונות בשגרירות ישראל.

מעמדתו בסוגיה זו של השר רובינשטיין אפשר להסיק לכאורה, כי קיים סיכוי לא מבוטל שהוא עצמו יחליט לא להצטרף לממשלה בראשות יצחק שמיר. בשלב זה הוא מתלבט ומקיים התייעצויות עם חבריו. בעוד ימים אחדים יצא לביקורים בצרפת ואנגליה ולאחר שישוב, באמצע החודש, יחליט. היום אומרים מקורביו — "סימן שאלה גדול מאוד עומד על המשך כהונתו של אמנון רובינשטיין בממשלה".

זכרונות מאפריקה

עכשיו, אנו בהמתנה לראות מי המדינה הבאה, אחרי קאמרון, שתחדש אתנו את היחסים. הקרובות ביותר לכך הן המדינות שבהן יש לישראל קציני אינטרסים: טוגו, גאבון, גאנה וקניה. אך יודעי־דבר, (בניהם שר ההסברה של קאמרון פרופ' ג'ורג' נגנגו), סבורים, שהבאה בתור תהיה דווקא שכנתה הגדולה של קאמרון ממערב, ניגריה.

החזרה לאפריקה מזכירה נשכחות. בשבוע שעבר, במטוס בדרך לקאמרון, נזכר ראש הממשלה שמעון פרס בכמה אנקדוטות מסוף שנות החמישים, כשביקר באפריקה כסגן שר הבטחון. אחד הסיפורים הוא על ביקור בגאנה, בשליחות ראש הממשלה דאז דוד בן־גוריון, כדי לנסות ולהקים שם ארגון סוציאליסטי אפרו־אסיאני.

ראש ממשלת גאנה קוואמה אנקרומה עמד אז לשאת לאשה את מזכירתו האנגליה. אבל בלחץ מקורביו ביטל את כוונתו זו והסכים לשאת סגורה מבנות המקום. הובאו אליו עשרות צילומים של יפהפיות שחורות מכל רחבי גאנה. מתוכן בחר במצרייה־קופטית. הצרה היתה שהיא דיברה ערבית ואנגלית ואילו הוא דיבר צרפתית וסוואהילי.

לא היתה שפה משותפת אפילו כדי להשיא אותם. ואז חשב המנהיג הגנאי על שגריר ישראל אהוד אבריאל. הוא הזמין אותו לטקס החתונה כדי שישמש מתורגמן. בסופו של דבר נולדו להם גם ילדים, אמר פרס. איך הילדים נולדו הוא יכול לתאר, אבל איך הם דיברו?

ובארץ אחרת, גינאה, בתקופת שלטונו של סקו טורה, אמרו לפרס, שאם הוא רוצה למשש את דופק הארץ, כדאי שיבקר בכפרים. פרס שעה לעצה. הוא בא לכפר הראשון ולקראתו יצא כהן המקום, ערום כביום היוולדו, ונגר באלכסון רוכבה: "אני כאן ראש הפוליט־ביורו", אמר בצרפתית לפרס הנדהם. "כזאת אותוריטה באמת לא ראיתי עד אז", הסטיר ראש הממשלה.

זכרון עצוב הוא נושא עמו מפגישתו עם ג'ומו קניאטה, נשיא קניה. קניאטה הראה לו יער צעיר שניטע ואמר: ביער הזה נטענו עץ על כל בן קיקויו שנרצח. קניאטה, אמר פרס, ראה עצמו כמשה רבנו. הוא נהג לומר: "גם אני נדדתי 40 שנה וגם אני ישבתי על הר נבו".

רשות הקורא

הסכם גרוע

הסכם השכר שנחתם בימים אלה הוא לדעתי כישלון והסכם גרוע, מבחינת השכירים במיגזר הציבורי. אין בו פיצוי על השחיקה בשכר — עד היום כ־45%. הקידום בדרגה מפצה בכ־4%־3%, במקרה הטוב.

ברור שהקיצוץ בתקציב יפגע קשה במשרדים הממשלתיים ויגרום אוטומטית לפיטורי אלפי עובדים בשירות הממשלתי ושלוחותיו, חברות ממשלתיות ורשויות מקומיות. ההסכם, אם כך, וההישג שבו, דלים מאד.

ש. אוריון
תל־אביב

למה "אחמד"?

אני קורא "על המשמר", ולעתים נדהם עד להיכן נסחף העיתון ברצונו "להכות על חטא" ישיבתנו בארץ־ישראל.

לא עובר שבוע בלי שיועלה מחדש עניינו של "אחמד" העובד במשק היהודי ("ישראל בלי אחמד" "על המשמר", 24.8.86). הכותבים אינם בוררים במלים כדי לשקף את התנשאותם מעל לעבודות והמלאכות שעל בני האדם לבצע לשם קיום — בתי האוכל, הארחה ומפעלים. מעל לכל לועגים הכותבים למעסיקים האומללים, המניחים לפועליהם המוסלמים להעדר מהעבודה בימי חג ומועד.

מדוע מנסים להעליב את אלה העוסקים בעבודות ידיים? האם יהודים לא עסקו ועוסקים בעבודות בניין וניקיון? האם לא מגיעה חופשה למוסלמים בימי החג, או שמא מישהו רומז כאן שלא כדאי להעסיק מוסלמים?

אנא, הניחו לבני המיעוטים להשתלב בכלכלת הארץ בהתאם לכישוריהם, מבלי להעליבם בשמות לא להם.

ברוך תירוש
תל־אביב

ישראל זמיר מגיב:
אני האחרון שאבוז לאנשים העוסקים בעבודת־כפיים. המאמר כולו יצא חוצץ נגד היהודים שחדלו לעבוד עבודת־כפיים והפכו את בני המיעוטים לגבעונים, לחוטבי עצים ושואבי מים. כל שרציתי להסביר הוא, שאנו תלויים היום בפועלים המוסלמים עד כדי כך, שכאשר באים עליהם ימי חג לטובה — המשק היהודי משותק, אינו מסוגל לספק לעצמו את שירותיו. איש אינו מתכוון חלילה להעליבם. עובדה, העתון הערבי "אל מרסאד" תירגם את הרשימה לערבית.

היה רדיו?

ב"על המשמר" יש מדור שבועי קבוע "רדיו וטלוויזיה". כל צופה ישמח לזכור ולקרוא את הסקירות על אודות השידורים המעולים של רם עברון, ירון לונדון, ויקטור נחמיאס ואחרים. אבל איפה הרדיו המקופח? התכניות ברדיו מעניינות, ומהנות מאוד, הן במוסיקה והן במלל. יש קונצרטים, הרצאות, תסכיתים, ויכוחים ועוד.

כך, למשל, תכניתו של בני הנדל לציון 50 שנה למלחמת האזרחים בספרד, שהיתה מעניינת מאד, ולפחות פעם יש לומר לו בפומבי — תודה.

מרים מיכאלים
דליה

גימלאי תל־אביב מצפים לאוטובוס

ברצוני להפנות תשומת לב מחלקת התנועה של עיריית תל־אביב, ודב בן־מאיר העומד בראשה, לחוסר תחבורה ישירה בין צפון־מזרח העיר, (שכ' רסקו, שיכון הפועל המזרחי, סלע, מפ"ם פועלי הנמל ועוד) לבין מרכז העיר, בו נמצאים מוסדות עירוניים והסתדרותיים כמו בית־החולים איכילוב, בית המשפט, הספרייה העירונית והמוזיאון, הוועד הפועל של ההסתדרות, לשכת המס, מרכז קופת־חולים ועוד. רוב תושבי האיזור ותיקי תל־אביב ובוניה, הם כיום גימלאים. כאשר הם נזקקים לאחד המוסדות הללו ובעיקר לבית־החולים איכילוב, הם נאלצים לעשות את הדרך במונית או בשני אוטובוסים, מה שכרוך בהוצאות גדולות, בזבוז זמן וסבל רב.

לכן הצעתי היא, להפעיל קו נוסף, במקביל לקו 5, שתחנת היציאה שלו מכיכר־המדינה (כמו קו 5) ושיעבור דרך הרחובות יהודה המכבי, אבן גבירול, פנקס, רמז, ז'בוטינסקי או ארלוזורוב, שמאלה לרחוב וייצמן, שאול המלך, אבן גבירול, יהודה הלוי, לתחנה המרכזית וחזרה. אני מקווה שהצעתי תמצא אוזן קשבת. לדעתי יהיה בכך פיתרון רצוי לכל הצדדים.

משה רבינוביץ
תל־אביב

המכתבים, מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

סולן לפקסימיליה

חברות ומפעלים המעוניינים בנסיון מעשי בשימוש בפקסימיליה בטרם ירכשו את המכשיר, יוכלו מעתה לשכור פקסימיליה בסולן תקשורת. שלושה דגמי פקסימיליה מתוצרת פנפקס PANAFAX מוצעים בשכירות חודשית, הנעה בין 200 דולר ל־275 דולר לפי סוג הפקסימיליה. לקוח ששכר פקסימיליה והמעוניין לרכוש אותה, יוכל לנכות את סכום השכירות ממחיר הקנייה לפי המפתח הבא — 100 אחוז ניכוי אם הקנייה תתבצע בתום חודש, ניכוי של 75 אחוז אם הקנייה תיעשה בתום חודשיים, ניכוי של 50 אחוז בתום שלושה חודשים, נכוי של 25 אחוז בתום ארבעה חודשים וניכוי של 20 אחוזים אם הקנייה תיעשה בתום 5־24 חודשים.

תוכנה בשניים

בתי התוכנה לירו מערכות ואמן מחשבים. החלו לשתף פעולה ביניהם בשיווק ובהתקנת פתרונות מיחשוב לניהול היצור והניהול הפיננסי לסביבת מחשבי יכמ 36.

לירו מערכות משווקת את חבילת התוכנה מינוק, המשמשת לניהול תעשייתי מורכב. אמן מחשבים פיתחה את חבילת אמן 2001, הנחשבת לאחת מחבילות הניהול הפיננסי המתקדמות והגמישות בשוק.

אמיר פסטרנק, מנכ"ל בית התוכנה אמן מחשבים אמר כי שיתוף הפעולה בין החברות משמעותו פיתרון כוללני למפעל הנזקק ליישומי ניהול הייצור והניהול הפיננסי, מצד שני בתי תוכנה המתמחים ביישומים משלימים באותה סביבת חומרה.

בין שני מעבדים

בכנס האיגוד האמריקני לבינה מלאכותית, שהתקיים באוגוסט בפילדלפיה, הכריזה טקסאס אינסטרומנטס על EXPLORER LX, דגם חדש בסדרת האקספלורר. ה־LX הינה מערכת מרובת מעבדים, עם כלי תוכנה משוכללים, המאפשרת אינטגרציה הדוקה בין התחום הוותיק של עבור הנתונים המספרי, לבין התחום החדש, המנת ביסוד ענף הבינה המלאכותית, העיבוד הסימבולי.

EXPLORER LX כולל מעבד LISP של אקספלורר עם סביבת התוכנה התקנית שלו, מעבד נוסף 68020 המריץ מערכת הפעלה T.I. SYSTEM V, שהיא גרסת טקסאס אינסטרומנטס ל־UNIX SYSTEM V, ותוכנה שפותחה במיוחד לקישור בין שני המעבדים.

שפות התוכנה העיליות הנתמכות ב־LX, תחת מערכת ההפעלה SYSTEM V, הן פורטרן, קובול, C ופסקל.

EXPLORER LX נועד ליישומים המשלבים עיבודים סימבולים המתוכנתים בשפת LISP, עם עיבודים עתירי חישובים מספריים, המתוכנתים בשפות המסורתיות כמו פורטרן או C. האפשרות לקשר בין שתי סביבות עבודה אלה מבטיחה גמישות ועצמה הן לפיתוח והן לביצוע של ישומי בינה מלאכותית. אקספלורר LX יוסופק במספר תצורות חבילה וכן כאביזר להגברה של מערכות אקספלורר מותקנות.

בחירת החשב הכללי

מדפסות האניוול זכו במכרז החשב הכללי לשנה זו. מידן מחשבים, המייצגת את מדפסות האניוול בישראל, זכה במכרז החשב הכללי זו השנה השלישית ברציפות.

החשב הכללי כוהר, עבור משרדי הממשלה, עיריות, ניהול הארגונים הממשלתיים, בשתי מדפסות הסיכות המהירות, דגמי M־32 ו־M־34 וכן במדפסות המניפה (איכות אות) מתוצרת דיאבלו.

חושבים (ומדברים) על העתיד

4 בספטמבר 1986 מחר יתקיים בבית ציוני אמריקה, ערב עיון בנושא עתיד תקשורת הנתונים בישראל. במסגרת ערב העיון יציגו מנכ"ל משרד התקשורת, מנכ"ל בזק, יו"ר המועצה המייעצת לשר התקשורת ונציג איל"א את עמדתם, ואחר כך יתקיים רב־שיח ובמסגרתו יהיו שאלות ותשובות.

תקשורת הנתונים נעשית יותר ויותר למרכיב מרכזי במערכות ענ"א, ויש לתת את הדעת על עתיד שירותי תקשורת הנתונים בישראל.

חברת בזק פועלת זה כשנתיים, ועשתה לפתרון הבעיות הלוחצות ביותר, אשר העיקו על כולנו. כיום תור הממתינים לקווי נל"ן הצטמצם, רשת ישראנט פועלת, ובקרוב יופעלו רשת סיפרנת, תקשורת לוויינים ושירותי טלקס משופרים (טלטקס). משהגענו לכך, יש לחשוב על העתיד.

מבוזרת מרוכזת

חברת דיגיטל הכריזה על תוכנה חדשה לניהול מערכת מבוזרות, ההופכת מעתה את ניהול רשת מחשבי MICROVAZ—II ותחנות עבודה VAXSTATION—II למשימה קלה ופשוטה. באמצעות תוכנת (REMOTE SYSTEM MANAGER) RSM החדשה, יכול מנהל המערכת המרכזית לשחרר את המשתמשים ברשת המבוזרת מביצוע משימות מקבילות עבור כל מערכת בנפרד. משימות כמו התקנת תוכנה, אספקת עידכוני תוכנה והפקת עותקי גיבוי לקבצים ניתנות מעתה לביצוע במרוכז על ידי מנהל הרשת המבוזרת.

מספר המשתמשים בהם ניתן לתמוך באמצעות התוכנה החדשה משתנה בהתאם לגודל, עוצמת המיחשוב ונפח האיחסון של מערכת השירות. הוא נע בין מספר מינימאלי של חמש מערכות MICROVAX-II כאשר מערכת השרות היא MICROVAX-II, עד למספר מירבי של ארבעים תחנות עבודה, כאשר השירות מסופק על ידי מחשב מסידרת VAX 8600 או 8800.

מאחר שתוכנת RSM בנויה לשכבה עליונה מעל תוכנת DECNET של דיגיטל, יכולים המשתמשים ליהנות מן הפונקציונליות המלאה של תוכנת DECNET, כולל דואר אלקטרוני, העברת קבצים, ניהול רשת, ואפשרויות חיבור לציוד רב־יצרני.

ומאחר שמערכות המפעילות RSM מחוברות ביניהן ברשת מקומית ETHERNET, הן נהנות מן היתרון הנוסף של רוחב סרט גדול — 10 מגה־ביט לשנייה — המביא לביצועי תקשורת משופרים.

ימי עיון על תיב"ם במחשב אישי

אחת לשלושה שבועות עורכת „לרגו הנדסה ממוחשבת" ימי עיון על תוכנות תיב"ם שהיא מפעילה כלשכת־שירות, וגם משווקת כנציגה בלעדית בישראל.

הדברים אמורים בתוכנת דימוי מוצקים PRO SERIES של בית־התוכנה CAI TECH SYSTEMS המתוקשת עם תוכנות „אוטוקד" ו„אנטיס" (כולן בשימוש „לרגו הנדסה ממוחשבת"). תוכנות אלה פועלות על מחשבי יב.מ. פי־סי ומאפשרות ביצוע ברמה מקצועית גבוהה, במחירים סבירים מאוד. „לרגו הנדסה ממוחשבת", לדוגמה, גובה החל מ־7 דולר לשעת־עבודה לביצוע שרטוט, תיכנון הנדסי ואנאליזות אלמנט סופי.

בקרה לפלאסטיק

בימים אלה נחנכה במפעל הפלאסטיק של קיבוץ גניגר מערכת משולבת למיחשוב המפעל — שלב א.

בסיס המערכת הוא מחשב מרכזי "HOST" מדגם HP־1000, הכולל בתוכו את חבילות התוכנה הסטנדרטיות של HP ומשולב עם פרוטוקול תקשורת "DRIVER", אשר אוסף את האינפורמציה על התהליכים במפעל מרשת תקשורת של בקרים מסידרת "C" SYSMAC מתוצרת אומרון יפן.

עורץ ה־REMOTE והבקר מדגם C־20 מתקשרים אל אחד הבקרים מדגם C־500 באמצעות תקשורת אופטית (על־ידי סיב אופטי) דבר המבטיח אמינות תקשורת בסביבה תעשייתית רועשת.

כל אחד מהבקרים שוט על רמות כניסות/יציאות של כ־40־25 כניסות אנאלוגיות, וכ־64 כניסות ויציאות דיסקרטיות.

כרטיס הכניסה האנאלוגי מבטיח דיוק מדידה גבוה וזמן התמרה קצר, עקב שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ורזולוציה גבוהה.

פרסום ראשון מלא של מכתב ג'ורג' שולץ לשמעון פרס

מכתב בין ידידים

שגריר ארה"ב תום פיקרינג אמר בימים אלה לאחד האישים הבכירים בכלכלה הישראלית, כי הוא מצטער על שמכתב שולץ לא פורסם במלואו והודלפו רק קטעים ממנו. לדבריו, אופי הקטעים שהודלפו מאפשר להציג את מכתב מזכיר המדינה האמריקני כ„תכתיב" ולא כהחלפת מכתב בין ידידים.

אנו נפרסם כאן במלואו את המכתב. לא רק עקב פנייתו של פיקרינג, אלא מכיוון שפסקאות במכתב מעידות על כך, כי החלטות חשובות בכלכלה הישראלית יתקבלו בספטמבר, בעת ביקורו של שר האוצר משה נסים בוושינגטון.

(התרגום לעברית: אודי נחשון)

צ.ט.

His Excellency
Shimon Peres
Prime Minister of the State of Israel
Jerusalem

Dear Shimon,

As I look back at the last two years and Israel's accomplishments during this time, I think there is much to be proud of and grateful for, and I am pleased we were able to cooperate in various ways. One of our most important efforts was the establishment of a dialogue through the Joint Economic Development Group which grew out of your first meeting with President Reagan. Your Government's very successful economic stabilization program as well as our emergency assistance were major items discussed in the JEDG.

[illegible] already received some proposals [illegible]owth policies. Perhaps these proposals, which we have not seen, could be the basis for the kind of effort I have described. I would value your personal thoughts in this private channel on how you plan to proceed, and how we might support your efforts. If you agree, I would suggest that Tom Pickering also explore this subject soon along similar lines with Foreign Minister Shamir and Minister of Finance Nissim. I am looking forward to meeting Minister Nissim when he visits Washington in September, and the growth issue will be at the top of our agenda.

Shimon, I hope you will agree that a major effort of this kind is urgently needed to begin a process of change and reform. You and your colleagues in the National Unity Government showed courage and creativity in your successful stabilization program, and Israelis responded with patriotic support. Structural reform is a more far reaching process, but your stabilization program is an encouraging precedent. I look forward to hearing your thoughts on how to launch a new effort to meet the urgent challenge of growth.

Sincerely yours,

/s/ George

קטעים ממכתב שולץ. התחלטות יתקבלו בסוף־החודש בוושינגטון

מסמך

שמעון היקר,

כשאני מביט אחורה על השנתיים האחרונות, אני חושב שיש על מה להיות גאים ועל מה לברך, ואני מרוצה משיתוף הפעולה שהיה בינינו בדרכים שונות. אחד מהישגינו הגדולים ביותר היה כינון דיאלוג באמצעות הקבוצה המשותפת לפיתוח כלכלי, שקמה לאחר מגישתך הראשונה עם הנשיא רייגן. התוכנית המוצלחת לייצוב כלכלי של ממשלתך וסיוע החירום שהענקנו היו הנושאים החשובים ביותר שנדונו בקבוצה זו.

כפי שידוע לך, אני מאמין שהייצוב הוא רק השלב הראשון בהעלאת הכלכלה הישראלית על פסי צמיחה. אני נזכר בשיחותינו הראשונות, כהן תיארת את רצונך ב„קרן של תקווה", כדי שהישראלים יוכלו לראות לפניהם עתיד משגשג יותר. אני משוכנע שתקווה זו אינה יכולה להיות מושגת ללא רפורמה במבנה הכלכלה, והצורך לערוך רפורמות כאלה בקרוב הוא דחוף.

אנו רואים בצמיחה ציווי אסטרטגי הדרוש לבטחונה העתידי של ישראל. למעשה, צמיחה אינה פחות קריטית מאשר שלום עם הערבים. אם ישראל לא תשיג שיעור גבוה יותר של צמיחה ופריון, יהיה קשה להבטיח את רמת הבטחון הגבוהה הדרושה לכם, את צרכי הרווחה החברתית לה זקוקים הישראלים ואת הגידול בהכנסותיהם.

אני מודאג בעיקר מכך, ששאיפותיהם של רבים מאזרחיכם המוכשרים לא יוכלו להתגשם, אלא אם כן יובטח שרמת ההכנסות תעלה ותגיע לרמה הנהוגה במדינות התעשייתיות הגדולות. רק צמיחה יכולה ליצור את המקורות החדשים שאתם זקוקים להם כדי להעלות את ההכנסה לנפש, מה גם שלפי הנראה לא יהיה ניתן להעלות את סיוע החוץ בשנים הבאות.

אני חושש, שאם הצמיחה לא תתחדש בהקדם, התוצאה תהיה סחיפה איטית במצבכם הכלכלי, אשר תפגע בחוסנה של ישראל.

לישראל יש מקורות אנושיים ואינטלקטואליים יוצאים מן הכלל, אשר יכולים להניע את הצמיחה. אולם, רוב הכלכלנים הפרטיים הישראלים והאמריקנים מסכימים שהכלכלה הישראלית, במבנה הנוכחי שלה, אינה יכולה לנצל את הפוטנציאל הזה כדי להשיג את רמות הצמיחה שאתם זקוקים להן, ושזה אפשרי רק באמצעות שינוי מבני. הם מאמינים שהרפורמות דרושות בעיקר כדי לספק תמריצים לצמיחה חדשה. אני משוכנע שהם צודקים, ושניתן לעשות זאת.

כיוון שהצורך הוא כה דחוף, נראה לי שהגיע הזמן למאמץ ישראלי לבנייה מחודשת של הכלכלה שלכם לקראת צמיחה. אין זה יכול להיעשות במאמצים מהיום למחר. מה שדרוש, לדעתנו, היא תוכנית חדשה, אשר תתרגם את שאיפת־הצמיחה של הישראלים לפעולות מעשיות.

אני מודע לכך שתוכנית הרפורמה העיקרית יכולה לצמוח רק מתוך תהליך פוליטי שבמהלכו תיווצר, באמצעות שיחות ויכוחים, תמיכה ציבורית.

חשבנו על דרכים שבהן אפשר לפתוח תהליך כזה, ונראה לנו שתוכנית הצמיחה, לה התחייבה הממשלה, ואשר הוכנה על־ידי מומחים ישראלים, תהיה דרך טובה להתחיל. הכלכלנים מסכימים, וגם אנו מסכימים, שבתחומים העיקריים לרפורמה נכללים: שיטת המיסוי, פיתוח שוקי הון אפקטיביים והעברה של מפעלים ממשלתיים לידיים פרטיות. התוכנית הדרושה, לדעתנו, תבחן את התחומים האלה ותחומים קריטיים אחרים, לפרטיהם, בדרך שלא נעשתה בעבר, ותפרט את ההמלצות המעשיות הדרושות לצורך הרפורמה. כדי להמריץ את התהליכים המדיניים, התוכנית הזו חייבת להיות שאפתנית ומרחיקת לכת, בין אם אפשר להשיג את כל המטרות בטווח קצר ובין אם לאו.

נשמח להציע תמיכה וייעוץ, אם יידרשו, מצד כלכלנים אמריקנים כמו הרב שטיין, סטאן פישר ואחרים. אולי גם מקס פישר ועמיתיו יהיו מעוניינים לתמוך — בפעילות בלתי־תלויה — באופן כלשהו במאמצים כאלה, בגלל מחוייבותם לצמיחה הכלכלית של ישראל.

יהיה זה מועיל לסייע למחקר כזה של הקבוצה המשותפת לפיתוח כלכלי, כדי לתת תנופה לקבוצה המשותפת, שיעדה העיקרי הוא לתמוך בצמיחה של ישראל.

אני מבין שכבר קיבלת מיועציך מספר הצעות למדיניות חדשה של צמיחה. אולי הצעות אלה, שטרם ראיתי אותן, יכולות להוות בסיס למאמץ שתיארתי. אני מעריך את ההשקפות האישיות שלך על התוכנית ועל צורת תמיכתנו בהשגתה. אם אתה מסכים הייתי מציע שתום פיקרינג יבחן את הנושא בקרוב בקשרים עם שר החוץ, שמיר, ועם שר האוצר, נסים. אני מצפה לפגישה עם השר נסים בזמן ביקורו בוושינגטון בספטמבר, ונושא הצמיחה יעמוד בראש סדר היום.

שמעון, אני מקווה שאתה מסכים עימי כי דרוש בדחיפות מאמץ מסוג זה, כדי להתחיל תהליך של שינוי ורפורמה. אתה ועמיתיך בממשלת האחדות הלאומית הראיתם אומץ לב ויצירתיות בתוכנית הייצוב המוצלחת, והישראלים הגיבו על כך בתמיכה פטריוטית. רפורמה מבנית היא תהליך שהשגתו רחוקה יותר, אך תוכנית הייצוב שלכם היא תקדים מלהיב. אני מצפה לשמוע את רעיונותיך, על הדרכים למאמצים חדשים כדי להשיג את האתגרים הדחופים של הצמיחה.

שלך בידידות,
ג'ורג' שולץ

גלגלי הבורסה

סל המטבעות עלה לראשונה מעל 1.5 ש"ח

בשוק המניות ירדו אתמול כל מדדי השערים, חוץ ממניות חברות ביטוח, שעלו ב־0.01% בלבד. הירידה הגדולה ביותר — 2.8% — נרשמה במדד השערים של מניות חברות להשקעה. ערך השוק של המניות התוספות ירד ב־1.7% ושל מניות ההסדר — ב־0.28%.

במניות ההסדר היה עודף היצע גדול יחסית של 1,760 אלף ש"ח.

בשוק איגרות החוב הסתכמו עודפי הביקוש ב־24.7 מיליון ש"ח, מזה 24 מיליון ש"ח בצמודות למדד בלבד.

הציבור הוציא אתמול 5.4 מיליון ש"ח מקרנות הנאמנות. מזה 2.1 מיליון ש"ח ממכונות „סולידיות" ו־1.3 מיליון ש"ח במתמחות בהשקעות במניות.

סל המטבעות החדש עלה אתמול — בפעם הראשונה למעלה מ־1.5 ש"ח — ל־1.5020 ש"ח, בעוד שהשער היציג של דולר ארה"ב הגיע ל־1.4916 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.50 ל־1.52 ש"ח.

אתמול לפני הצהריים הוסיף דולר ארה"ב לרדת בשוקי־המטבעות הבין־לאומיים. תמורת דולר אחד שילמו 2.024 מארק (גבוהה הציפייה, שירד אף למטה מ־2 מארקים עוד השבוע), 153.75 ין יפאני, 163.6 פר"ש, 6.6425 פר"צ, 2.283 פלורין הולאנדי. הזהב נסחר ב־391.75 דולר לאונקיה ומחיר הפלאטינה עלה ל־638 דולר לאונקיה — לרמה שלא היתה כמותה זה 6.5 שנים.

בשוק המניות ירדו אתמול 208 שערים, לעומת 95 שעלו ו־87 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 62 ב־5% ויותר ו־18 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 12 „מוכרים בלבד" ו־3 „קונים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־10.3 מיליון ש"ח, מזה 2.4 במניות ההסדר. תשואותיהן השנתיות נעו בין 16.85% (הפועלים ש') ל־17.04% (דיסקונט א'). הפועלים מ' — 16.90%.

במניות ההסדר נרשמו אתמול ירידות שערים. ירדו ב־%: אי די בי רג' — 0.2; אגוד רג' — 0.2; דיסקונט א' — 0.3; כלל — 0.8. לעומתן עלתה מימון סחר 1 ב־0.2%. ההיצע התחלתי במניות ההסדר הגיע ל־1,910 אלף ש"ח והביקוש ההתחלתי בהן — ל־150 אלף ש"ח.

במניות התוספות בלטו העליות ב[illegible] חקלאות מבכ', ישרס, לודזיה. מניות [illegible] עלו ב־11.6%. לעומתן בלטו הירידות ב[illegible] דפרון 1 — 15.0; תרו — 14.5; כ־10% ירדו [illegible] יעסור 5, ליסינג 0.1 ר"ס 0.5; אינטרגאמא 5; [illegible] זוהר 5, עסיס, זיקית 1 ר"ס, ציקלון 1, [illegible] 5, וולפסון 0.1.

המחזור במניות התוספות בלבד הגיע ל[illegible] 7.9 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב היו תנודות [illegible] בצמודות למדד. בצמודות לדולר [illegible] עד 2%. המחזור בשוק אג"ח [illegible] מיליוני ש"ח.

במילווה קצר המועד נעו התשואות החודשיות בין 1.40% ל־1.42% והשנתיות — בין 18.20% ל־18.45%, תוך מחזור של 10 מיליוני ש"ח. ל־2 סדרות לא הגיעו פקודות.

אלחנן חור[illegible]

לא חוזרים לעידן הוויסות

חברת ההנפקות של בנק־הפועלים הנפיקה אגרות חוב. בתשקיף של אגרות החוב, כמו באגרות חוב אחרות, מופיע קטע על „ויסות". בין היתר מודיעה חברת ההנפקות, כי היא הגיעה להסדר עם בנק הפועלים „שאם הדבר יתבקש וממקורותיו הוא, יבצע הבנק עסקות מכירה וקנייה של אגרות חוב, כדי להבטיח מסחר בהן בתנודות שערים סבירות בין עסקה לעסקה, בהתחשב בהיקפי העסקות ובתנאי השוק." הבנק יעמיד לצורך זה 225 אלף ש"ח במזומנים צמוד למדד, או סכום דומה של אג"ח, ובלבד שסך כל אגרות החוב או המזומנים שיועמדו לצורך כך על־ידי הבנק לא יעלה על 3 אחוזים מהיתרה הבלתי־מסולקת של האג"ח במחזור באותה עת.

ויסות שערים פירושו, על־פי התשקיף, התערבות במהלך המסחר בבורסה בתגובה לעודפי ביקוש או היצע, במטרה למתן תנודות שערים חדות כתוצאה מפעילות שולית או מקרית חריגה במסחר בניירות ערך. הוויסות לא ייצור מגמת שערים ולא יהיה מכוון להשפיע עליה, מדגיש התשקיף. עוד נאמר בתשקיף כי הוויסות במסגרת המסחר ייעשה תוך שמירת כללים, לפיהם פעולת הוויסות תבוא תמיד בתגובה למצבים הנוצרים בשוק ולא תתבטא ביוזמה ליצירתם.

פעולת הוויסות לא תמנע שינוי שערים, כאשר הוא מתבקש על־פי המצב בשוק, אלא רק תמתן תנודות שערים. הוויסות ישמור על יציבות שער רק במקרה של פקודות בהיקף לא גדול ולא מתמשכות.

הוויסות יתחשב במצב השוק, בפיזור ניירות־ערך והתפתחויות בתאגיד שרווחו לבורסה. ההתנהגות של המווסת תהיה עקבית, תוך שמירה על איזון בין מצבי קנייה ומכירה כאשר כל יתר הגורמים שווים.

אין זה ויסות כפי שהוזכר בוועדת בייסקי, אומר דובר הבנק. למעשה משמש הבנק כ„עושה שוק" על־פי דרישת הבורסה, וכפי שנהוג גם בכל הנפקות אג"ח האחרות. המווסת החוקי והרשום בבורסה חייב להעדיף את פעולתו כמווסת על פעילותו העצמית ולנהל רישום מפורט על עסקותיו. לפיכך לא חוזרים לעידן הוויסות, אך רוכשי אג"ח ייהנו משירותי מווסת במניעת תנודות מקריות.

אין ציפיות לפיחות קרוב

המניות הבנקאיות התייצבו מאז הנהגת הסמ"ט (סל מטבעות) על שיעור תשואה של 16־17 אחוזים. שיעור תשואה נאה למדי, אם מביאים בחשבון שבנוסף לכך יש הצמדה לדולר. אולם שיעור התשואה מעיד על כי אין ציפיות בציבור לביצוע פיחות קרוב.

שיעור התשואה במניות בנקאיות קצת גבוה יותר מאשר באגרות חוב ממשלתיות דולריות כגון רימון וגלבוע, שנסחרות כיום בשיעור תשואה של 12־14 אחוזים. הפער של כ־3־4 אחוזים בין האג"ח לבין מניות ההסדר נשמר גם עתה.

התשואה בפקדונות שקליים מגיעה כיום ל־17־19 אחוזים, בהתאם לגודל הסכום. לפיכך אין בציבור הערכה חיובית לגבי שווי ההצמדה לדולר, שמאז הנהגת הסמ"ט עשויה גם להוריד את התשואה בשקלים ולא רק להוסיף עליה. כלומר, הציבור מעריך כי ההצמדה יכולה להיות גם נטל, לא רק תועלת, בכל מקרה אין הערכה כיום, לאור מצב הדולר, כי יש בהצמדה אליו תרומה כספית נוספת והציבור מעדיף פקדונות שקליים.

לפיכך, אפשר לומר שהציפיות של המגזרים הכלכליים הן בכיוון של ייסוף השקל כלפי הדולר ולא של פיחות קרוב.

ההזרמה המדומה

באוגוסט הסתכמה ההזרמה הממשלתית. ב־636 מיליון ש"ח, אולם מסכום זה 553 מיליון ש"ח היו בשוק ההון ולא יצרו ביקושים נוספים מצד ההוצאה הציבורית.

כלומר, עודף הביקוש הממשלתי הסתכם ב־83 מיליון ש"ח בלבד, כ־50 מיליון דולר.

יתרות מט"ח ירדו ב־46 מיליון דולר, כלומר, מלוא עודף הביקוש הציבורי נספג על־ידי מכירת מט"ח. גם עודף ביקוש זה נוצר מכך, שהממשלה התחייבה לשלם 273 מיליון ש"ח סובסידיה לתעשיינים, במקום הפרשותיהם למוסד לביטוח לאומי. לסובסידיה זו קוראים באוצר „הקטנת עלות העבודה". הממשלה גם פרעה מלווה חובה בהיקף 145 מיליון ש"ח.

לשאלה, אם סכומים אלה יפנו לצריכה או יחזרו לשוק ההון בצורות אחרות, אין עדיין תשובה. אולם בכל מקרה, פרט לשתי פעולות חריגות אלה, תקציב המדינה היה עדיין סופג ולא מזרים.

גם מתוך ההזרמה הנומינלית, 207 מיליון ש"ח שולמו לבנק ישראל, שהשפעתו המיידית היא פעולה רישומית בלבד ולא תנועת כספים. הכספים הוצאו על־ידי בנק ישראל בעבר, כאשר רכש אג"ח בשוק הפתוח ולא כיום, כאשר הממשלה פרעה אג"ח אלו מבנק ישראל.

על בסיס רעוע זה החלו פרשנים כלכליים להשמיע זמירות של חזרה לימי ארידור, סכנת ההזרמה הממשלתית ואוסף גדול של דברים מבולבלים.

אין שם סכנה בכך שהציבור צורך חלק גדול יותר מהכנסותיו, ולא הממשלה. העברת הכספים לממשלה אין פירושה חיסכון, כי הממשלה מוציאה את הסכומים לצריכה ציבורית שוטפת. חסכון הוא חסכון רק אם הוא מופנה להשקעות. לכן על הממשלה לאפשר לפירמות ולסקטור היצרני לספוג סכומים אלה ולהשקיע אותם. לשם כך יש צורך להגדיל מיד את האישורים לסקטור העסקי לגייס הון בשוק הפתוח בכל האפשר, ללא הגבלה ממשלתית. עדיף שסקטור זה יקבע את גודל השקעותיו מאשר ויקטור מדינה או פקידים אחרים מבנק ישראל.

צבי טימור

מבזקים כלכליים

● המוסד לבטיחות ולגהות החל באחרונה לפתח מערכת בטיחותית למפעלי תעשייה העוסקים בחומרים מסוכנים. בדיקות שנעשו על־ידי מומחי המוסד, וכן מידע שהגיע, העלו אפשרויות לא מעטות כי שימוש בלתי זהיר בחומרים רעילים ומסוכנים על־ידי מפעלי תעשייה שונים עלול להביא לאסון המוני. בארץ עוסקים בחומרים רעילים ומסוכנים לא פחות מ־200 מפעלי תעשייה, שחלקם הגדול באיזורים צפופי אוכלוסין — מסר המהנדס מנחם שוורץ, מנהל המוסד לבטיחות ולגהות. לדבריו, 60־70 מפעלי תעשייה בישראל העוסקים בחומרים מסוכנים הם מפעלים בעייתיים.

● חברת היצוא „כור סחר" הקימה באחרונה יחידה ארצית כללית לשירותי סחר. מטרת היחידה, המאויישת על־ידי מקצוענים בתחומים שונים, היא לסייע לסניפי החברה בכל רחבי העולם לאתר ספקים ישראליים ולסייע בידם לממש את הצעות המכר המוצעות להן במדינות היעד השונות. בראש היחידה החדשה עומדת, דניה גרבר, שניהלה עד לאחרונה יחידה קטנה יותר ב„כור־סחר" שעסקה אך ורק במדינות אפריקה. היחידה החדשה משרתת כיום 100 ספקים ישראלים ועובדים בה 30 איש. עיקר פעילותה — גיבוי של שירותים טכניים ומקצועיים לאנשי המכירות של „כור־סחר" בסניפים השונים.

● מיליון דולר מושקעים עתה בהקמת מכון ראשון בסוגו בארץ לבדיקות מימדיות של חלקים מיכניים וכיול מכשירי מדידה. המכון מוקם בקיבוץ הזורע שבעמק יזרעאל. המכון הוא הענף התעשייתי הרביעי של הקיבוץ. קדמו לו מפעל גדול לייצור יריעות פלסטיק (פלסטופיל), מפעל לריהוט וכן מכון לגידול ולריבוי דגי נוי. במכון החדש יעבדו 20 מחברי הקיבוץ הזורע, העוברים עתה השתלמות ארוכה ולימודים טכנולוגיים. הידע להקמת המכון החדש נרכש בארץ.

● מסיכום חד־שנתי בענפי המצייחה והתעשיות קלות עולה, כי הייצוא בענפים אלה במחצית הראשונה של השנה עלה ב־27% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

שר האוצר משה נסים במועדון „על המשמר"

גם ערבויות מדינה עולות כסף

„צריך לחזור לרפורמה בשוק ההון. אנחנו קשורים למגבלות התקציב. אך צריך לתת לגורמים היצרניים לגייס הון" — אמר אתמול שר האוצר, משה נסים, בהופיעו ב„מועדון 'על המשמר'" במערכת העיתון בת"א.

עוד אמר השר נסים: „דובר על שחרור 450 מיליון דולר ואחר־כך הוספתי עוד 200 מיליון דולר. מילוות־לונה וקופות־חולים אכלו חלק ניכר מהכסף המשוחרר. נשארו רק כ־150 מיליון דולר למשק היצרני. אני בעד שחרור נוסף, אבל יש כאן סיכונים לתקציב המדינה. איננו יכולים להיענות עכשיו למלוא התביעות מהן של התנועות הקיבוציות. להוציא אמיסיות בסך כולל של 320 מיליון דולר. יש גם תביעות נוספות, של „כלל" ושל התעשייה האלקטרונית".

שר האוצר הדגיש כי אינו מסכים לתת ערבות מדינה לגופים השונים, ואף דחה את בקשתם של משקי חירות־בית"ר לקבל ערבות כזו לסכום לא גדול, למרות שקיבלו הבטחה מפורשת מקודמו, יצחק מודעי. „אם אתן להם, אצטרך לתת לכולם וזה יעלה מיליארדים. לא תהיה תמיכה אלא למפעלים שניתן להבריא אותם, ורק בתנאי שהאוצר יהיה שותף לתוכנית ההבראה", אמר נסים.

השר נסים הזהיר כי שנת התקציב הבאה עלולה להיות קשה יותר. מסים שנקבעו כהוראת שעה, ולא ייגבו בשנה הבאה, מפחיתים את ההכנסה ביותר מ־900 מיליון שקל. לא יהיה גם הסיוע האמריקני המיוחד, ואני לא אבקש סיוע כספי נוסף", אמר.

אודי נחשון

טור החדשות

חברות פרטיות מתחרות ב„ענבל" בביטוח תלמידים

חברת הביטוח הממשלתית „ענבל" הפחיתה השנה את הפרמיה על ביטוח תלמידים מפני תאונות אישיות מ־7 ל־4 שקלים לשנה, והדבר גרם ליציאת כמה חברות ביטוח פרטיות מהמירוץ על ביטוח התלמידים.

מרבית ביטוחי התלמידים נעשים על־ידי „ענבל", אך הורים רבים אינם יודעים כי בסמכותה של רשות מקומית, ואף של ועד הורים של בית־ספר בתוך הרשות, לבחור בתוכניות ביטוח של חברות מתחרות, מהשוק הפרטי. את התשלומים מעבירה הרשות המקומית לחברת הביטוח עבור כל התלמידים, ללא עריכת רשימה שמית. חברות ביטוח פרטיות הצליחו לנצל בדרך כלל את זכותו של ועד הורים מקומי לבחור תכנית ביטוח כרצונו, והן מנסות להשתלב בשוק הזה.

תמורת הפרמיה שתשולם ל„ענבל" (4 ש"ח) מבוטח התלמיד בסכום של 5,000 דולר למקרה מוות, ובסכום של 100 אלף דולר למקרה של נכות תמידית (הסכומים יחסיים לנכות התמידית, בהתאם לאחוזי הנכות). אם נקבעת למבוטח נכות זמנית בשיעור 100 אחוז, הוא יקבל תשלום חודשי של 500 דולר.

תנאים עדיפים על אלה של „ענבל" מציעה חברת „רותם אושיות" מקבוצת „הסנה". המבוטח יקבל במסגרת תוכנית זו גם החזר הוצאות אישפוז עד תיקרה של 600 דולר ל־30 יום, החל מהיום השמיני ממועד התאונה, או סכום גלובאלי של עד 150 דולר, הגבוה בין השניים. פיצוי זה אינו מותנה בקביעת אחוזי נכות.

התנאים בפוליסה שמציעה חברת „מנורה" דומים לאלה של „ענבל", אולם הפרמיה שמשלמים התלמידים גבוהה יותר — 5 שקלים. מחברת „מנורה" נמסר, שלמרות פער המחירים הצטרפו לתוכנית שלה כ־5,000 תלמידים באמצעות ועדי הורים של בתי־ספר.

לחברת „ציון" היתה תוכנית עם פרמיה גבוהה יותר מאשר „ענבל", ולכן החליטו בחברה לצאת מתחום ביטוחי תלמידים. גם ל„מגדל" אין תוכנית המתחרה בפלח השוק הזה.

יצוין, כי כל ביטוחי התלמידים של החברות השונות חלים על תאונות אישיות בכל שעה משעות היממה, במשך שנה שלמה, מ־1 בספטמבר ועד 31 באוגוסט. אין הם מכסים תאונות דרכים ופעולות איבה.

אודי נחשון

משכנתא — עד 20 אלף דולר

ועדת השרים לכלכלה אישרה את השינויים בהגבלות של סכום ההלוואה המירבי לגבי רוכשי דירות מחברה בפירוק, לסכום של 20 אלף דולר.

הגדלת תקרת המשכנתאות ללווים בהסדר זה תיעשה על־פי רשימה שמית, שיכינו משרד האוצר ומשרד הבינוי והשיכון. סך המשכנתאות ללווה בודד לא יעלה על 75 אחוז מערך הדירה. כמו כן, המשכנתאות על־פי ההסדר לא תינתנה על־ידי הבנקים הנותנים כיום את מירב האשראי לאותם קבלנים. הבנקים יתנו הלוואות משלימות, ללווים הנכללים בהסדר המיוחד, רק בהתאם להתקדמות עבודת הבנייה בשטח, ואישור לכך יינתן לבנק על־ידי מהנדס/כלכלן שיהיה צמוד לפרוייקט. הגדלת האשראי תיעשה, כמובן, כנגד בטחונות מתאימים.

הדולר נחלש גם באוגוסט

- השער היציג של הדולר הגיע בסוף אוגוסט 1986 ל־1.487 שקל חדש - ירידה של 0.6 אחוזים לעומת סוף יולי השנה. במשך חודש אוגוסט עלו שערי המטבעות של ארצות השוק האירופי המשותף בין 0.5 אחוזים (הפרנק הצרפתי) ל־1.8 אחוזים (הפרנק הבלגי). יוצאת מכלל זה לירה שטרלינג, שמחירה בשקלים ירד ב־1.5 אחוזים בהשוואה לסוף יולי השנה. במחיריהם של יתר המטבעות הנסחרות בישראל נרשמה מגמה מעורבת: מחירו בשקלים של הין היפאני ירד ב־1.9 אחוזים, של הראנד הדרום־אפריקני ירד ב־1.8 אחוזים ושל הדולר הקנדי ב־1.6 אחוזים. מחירו של הפרנק השוויצי עלה בסוף אוגוסט 1986 ב־0.9 אחוזים לעומת סוף יולי השנה ומחיריהם של המטבעות הסקנדינביים עלו בין 0.3 אחוזים (הכתר השוודי) לבין 0.5 אחוזים (הכתר הנורבגי).

גם במשך חודש אוגוסט, בהשוואה לסוף יולי השנה, נחלש הדולר ביחס לרוב המטבעות הנסחרים בישראל. שיעור הירידה היה בין 1.2 אחוזים (ביחס לפראנק הצרפתי) לבין 2.4 אחוזים (לעומת הפרנק הבלגי). באותה תקופה התחזק הדולר לגבי הין היפאני (1.3 אחוזים), הראנד הדרום־אפריקני (1.3 אחוזים) והדולר הקנדי (אחוז אחד).

דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הוסיף ומסר, כי מחירה של יחידת סל המטבעות המחושב החל ב־1 באוגוסט 1986 הגיע בסוף החודש ל־1.4907 ש"ח, ברמה למחיר בתחילת החודש.

בשמונת החודשים הראשונים של השנה היה מחירו של הדולר יציב עם תנודות קלות — לעומת סוף דצמבר 1985. מחירי המטבעות של ארצות השוק האירופי המשותף עלו בין 11.4 אחוזים (הפרנק הצרפתי) ל־18.8 אחוזים (המרק הגרמני) למעט מחירה של הלירה שטרלינג שעלה באותה תקופה ב־1.7 אחוזים לעומת הדולר.

העלה הזיכוי ממס לעובדי משמרות

נציבות מס־הכנסה החליטה להעלות את שיעור הזיכוי ממס אשר יינתן לעובדי משמרות בתעשייה בחודשים אוגוסט וספטמבר 1986.

הזיכוי שיינתן במשכורות החודשים האלה יהיה בשיעור 15 אחוז מהמס (במקום 10 אחוז עד כה), עד לזיכוי מירבי בסכום של 140 ש"ח לחודש (במקום 120 עד כה).

בשאר הנתונים אין שינוי בין טבלת הניכויים של חודש יולי לבין הניכויים בחודשים אוגוסט וספטמבר 1986.

הנפקות נוספות של בנה"פ לבנייה ולחקלאות

חברת „הפועלים הנפקות" הודיעה לבורסה, כי נוסף על ההנפקה שיוצאת היום, בסכום כולל של 15 מיליון דולר, מתוכננות שתי הנפקות חדשות, שלגביהן כבר הגישה החברה טיוטות תשקיף לבורסה.

הנפקה מתוכננת אחת היא של אגרות־חוב בסכום כולל של 20 מיליון שקל, המיועדת לענף הבנייה — למתן הלוואות לקבלנים ולחברות בנייה, בהתאם להמלצות מרכז הקבלנים. האגרות ייפרעו בשנים 1996־1989.

ההנפקה השנייה היא בסכום כולל של 7.5 מיליון שקלים ומיועדת למתן הלוואות למפעלי תעשייה, וכן להלוואות למגזר חקלאי, לפי אישורי משרד החקלאות.

כמו ההנפקה שיוצאת היום, גם שתי ההנפקות המתוכננות תהיינה צמודות למדד ובריבית של 8 אחוזים לשנה.

א.נ.

עלייה של 11% בביקוש לעובדי ייצור

בחודש אוגוסט חלה עלייה של 11 אחוז בביקוש לעובדי ייצור, לאחר ירידה גדולה בביקוש לעובדים אלה בחודש יולי - כך עולה מסקר שערכה חברת „מנפאואר", המתבסס על מודעות „דרושים" בלוחות הגדולים.

בסך־הכל נרשמה בחודש שעבר יציבות בביקוש לעובדים באמצעות מודעות דרושים, ובעיתונות הוצעו כ־17,700 משרות, בדומה ליולי.

בביקוש לעובדי שירותים חלה עלייה של 23 אחוז, המוסברת בדרישה מוגברת למטפלות, עובדי ניקיון, זבנים ודיילות. בביקוש לעובדים טכניים חלה ירידה של 14 אחוז ובביקוש לאקדמאים ירידה של כ־16 אחוז.

בענף המחשבים ישנה ירידה בביקוש למהנדסי מחשבים, מתכנתים ותכניתנים, ועלייה בביקוש למעבדי תמלילים".

המפתחות בפנים
בעריכת יואב אביב

התבוסה הגדולה

אילו היו מייחדים חלקות קבר להרוגי תאונות־הדרכים מאז קום המדינה, היו אלה גדולות פי־כמה מחלקות הקבר הצבאיות. בחזית המלחמה האמיתית – הכביש – אין הממשלה נוקטת מדיניות כלשהי, מלבד ניסיונות כושלים להפחיד את הנהג

● ספרי ההיסטוריה מתמלאים בשמות. שמות. שמות. מה יהיה הסוף?
(צילום: מאיר פרטוש)

השבוע שוב נפתחו ספרי ההיסטוריה של מדינת ישראל ונרשם בהם בדיו שחורה מספר הרוגי תאונות־הדרכים מהחודש שעבר, אחד החודשים המרים בתולדות המדינה מבחינת הקטל בדרכים.

מאז תחילת השנה, שהוכרזה כשנת הבטיחות בדרכים (זוכרים?) עלה מספר תאונות־הדרכים, אף כי שר התחבורה ועובדי משרדו מנפנפים בנחמת השוטים, כי חרף זאת ירד מספר ההרוגים בתאונות הדרכים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. (עניין של מזל).

חודש שטוף דמעות נוסף חלף, ואנו שיכולנו לכל אויבינו מחוץ, מוצאים עצמנו עומדים מול תלוליות עפר טריות, מובסים במלחמה הגדולה מבית. כמו בכל פעם, ממהרים העיתונאים להביא לציבור את תגובתם של אנשי השררה בסמוך להתרחשות האירועים. כמו בכל פעם, גם הפעם ממשיכים אנשי השררה להאשים את הנהג, לקרוא לחינוכו ולהטלת מגבלות חדשות על רכישת רכב, על השימוש ברכב ועוד רעיונות אטומים.

לפני כשבועיים נכנס לתפקידו החדש ראש המינהל לבטיחות בדרכים, איתן בן־יהושע, מי שהיה עד לאחרונה ראש ענף התנועה במשטרת ישראל. בן־יהושע, המוכר לחובבי המכוניות בארץ ממירוצי המכוניות בהם הוא נוטל חלק כמשקיף או מתחרה, אמר ביום היכנסו לתפקיד כי ישראל עלתה לראש רשימת המדינות בעולם מבחינת צפיפות כלי־הרכב לכל 1000 ק"מ. די, אולי, בנתון זה כדי להבין עד כמה מפגרת התשתית בישראל. כאשר הוקם המינהל לבטיחות בדרכים, הציע היועץ המדעי למינהל דאז, ד"ר משה בקר, ליצור רמת כביש הנקראת „כביש אדום", כביש מסוכן מבחינת התשתית, שישופץ בפרק זמן מסוים, על־פי תוכנית. הצעתו התקבלה וכך סומנו הכבישים האדומים במדינת ישראל והפכו למושג, אלא שכבישים אלה משופצים בעצלתיים, בהשקעה קטנה מדי, כשאצבעו של שר התחבורה מפנה את המאשימים אל שר האוצר, וזה מפנה את אצבעו לעבר הקופה הריקה.

בחודש האחרון שוב נרכשו בישראל מאות כלי־רכב חדשים, ועם תחילת שיווק דגמי 87, אנו צפויים לגל רכישות נוסף. הצפיפות בכבישים שוב תגדל ומספר תאונות הדרכים שוב יעלה.

יש כמה חברי־כנסת הקוראים תדיר לנסות לבלום את גלי רכישות הרכב. אולם תהליך זה אינו יכול להתרחש בישראל, כשם שלא התרחש בשום מדינה נאורה אחרת בעולם. בישראל יוסיפו לקנות מכוניות, ומדי שנה יותר ויותר מכוניות ימלאו את הכבישים.

קיימים פתרונות לבעיית הצפיפות, אך כולם אינם באים בחשבון, ככל הנראה, כיוון שהם עולים כסף וממשלת ישראל מחפשת פתרונות־חינם. ח"כ יאיר צבן אמר השבוע בעקבות אסון חפציבה, כי ישראל זקוקה לתחבורה ציבורית. צבן צריך היה להוסיף כי ישראל זקוקה לתחבורה ציבורית יעילה ונוחה, שתגרום לבעלי־רכב רבים ככל האפשר להשאיר את מכוניותיהם בחניון. אבל תחבורה ציבורית שכזו אינה יכולה להתנהל באמצעות אוטובוסים. אוטובוסים משתמשים באותן דרכים בהם משתמשות המכוניות הפרטיות. בתחבורה ציבורית התואמת את הרמה הטכנולוגית של שנות השמונים יש להשקיע כסף רב, בכך נבחרי העם אינם מעוניינים.

צה"ל עבר את החודשים האחרונים בשלום, על הכבישים לא. אילו היו אסונות כאלה פוקדים את צה"ל באימונים, היה מוחלף הפיקוד מזמן. אילו היה שר הבטחון אחראי על הדרכים במדינה, כבר היו מונחות מסקנות ועדת החקירה מזמן על שלחן הממשלה.

אבל לחברי הממשלה הזו וקודמותיה יהיו תמיד „בעיות בוערות" יותר מתאונות־הדרכים. התקווה היחידה היא, כי אנשי המקצוע אכן יצליחו לשכנע ביום מן הימים את הדרג המדיני מה הגורמים האמיתיים לתאונות־הדרכים.

יואב אביב

מתח גבוה בצמרת

ארבעה מתחרים נותרו במירוץ צמוד ומרתק אחר תואר אלוף העולם בנהיגה במכוניות פורמולה 1 לאחר 12 מתוך 16 הסיבובים.

מוביל את דירוג הנהגים, עם 55 נקודות, האנגלי ניג'ל מאנסל במכונית וויליאמס־הונדה. הוא זכה העונה כבר בארבעה נצחונות. אחריו אלוף העולם אליין פרוסט במקלארן־טאג עם שתי נקודות פחות ונצחון אחד, במקומות שלישי ורביעי מדורגים שני ברזילאים: אירטון סנה עם 48 נקודות ו־2 נצחונות בלוטוס־רנו ונלסון פיקה בוויליאמס־הונדה עם 47 נקודות ושלושה נצחונות.

בחודשים יולי־אוגוסט נערכו חמישה מירוצים. הראשון נערך בצרפת והסתיים בנצחונו של ניג'ל מאנסל, שהקדים את פרוסט ופיקה. כעבור שבוע שיחק למאנסל מזלו בגראנד פרי האנגלי: מכוניתו התקלקלה כבר בהקפה הראשונה, אבל המירוץ הופסק לאחר תאונה שבה היו מעורבות 10 מכוניות ונפצע קשה ז'אק לאפיט, הוותיק בנהגי הפורמולה 1. במירוץ שהוזנק מחדש ניצח מאנסל במכונית הרזרבית של קבוצתו, כשהוא מקדים את חברו לקבוצה, נלסון פיקה ואת אליין פרוסט.

המירוץ הבא היה גראנד פרי הגרמני שנערך בהוקנהיים. נלסון פיקה הקדים את סנה ומאנסל כשמכוניותיהם של רוזברג ופרוסט, שדורגו מרבית המירוץ במקומות שני ושלישי, נעצרו בהקפה האחרונה כתוצאה ממחסור בדלק ושני הנהגים דורגו חמישי ושישי.

המירוץ ה־11 העונה היווה חידוש: ארץ קומוניסטית, הונגריה, ארחה לראשונה בתולדות המירוץ פורמולה 1. נקהלו 200,000 צופים ביום התחרות סביב להונגרורינג, מסלול חדיש ומשוכלל שנסלל ליד בודפשט, כדי לחזות במירוץ איטי שהופסק בתום שעתיים מהזנקתו, לפני שהנהגים עברו את כל המרחק המתוכנן. פיקה זכה בניצחון שני ברציפות שקרבו לצמרת, בעוד סנה ומאנסל מסיימים במקומות שני ושלישי.

שבוע אחר־כך נקבצו הקבוצות למסלול זלטוג האוסטרי, למירוץ שמבין המועמדים לניצחון סיימו רק פרוסט שניצח והתקרב למאנסל עד כדי שתי נקודות. הכוכב האוסטרי העולה, גרהארד ברגר בבנטון ב.מ.וו, הוביל במירוץ כ־20 ההקפות הראשונות לפני שמצבר מרוקן עיכבו דקות ארוכות בפיטס ואיפשר לפרוסט לנצח בקלות.

ארבעת המירוצים שנותרו לסיום ייערכו באיטליה, בפורטוגל, במכסיקו ובאוסטרליה.

ב. גרוס

סינכרו טורבו־דיזל

חברת צ'מפיון מוטורס, יבואנית פולקסווגן־אודי בישראל, החלה בשיווק הדגם החדש ביותר בסדרת הסינכרו של פולקסווגן־טרנספורטר סינכרו בעל מנוע טורבו־דיזל והנעה 4×4.

שילוב מנוע הטורבו־דיזל, מן המנועים הסדרתיים של הטרנספורטר, בגירסת הסינכרו, הוא בבחינת ניצול הצלחה של המנוע והנעת הסינכרו, ולפי שעה, זו הגירסה האחרונה של דגמי הסינכרו. מפעל שטייר־דיימלר־פוך האוסטרי, השותל את הנעת הסינכרו ברכב, הגביר במאי שעבר את כושר ההרכבה שלו מ־600 ל־1000 דגמי סינכרו לחודש, כדי להיענות לביקוש לדגמים אלה ובאותו חודש הציג את נוסחת הטורבו־דיזל סינכרו. שיווק הדגם בישראל החל במקביל לשיווקו באירופה.

לדגם הסינכרו טורבו־דיזל החדש, שלוש תכונות עיקריות: חסכון בדלק; ביצועים דומים לאלה של מנוע בנזין בשל תוספת מגדש הטורבו, עבירות ואחיזת כביש, הנובעות מן ההנעה המיוחדת שלו, סינכרו.

מערכת הסינכרו מאפשרת אוטומטית, ללא התערבות הנהג, את העברת הכוח מן הסרן האחורי אל הקדמי ובכך יוצרת את ההנעה 4×4. הנעה זו מחלקת את הכוח שווה בין הסרנים וגורמת לעבירות גבוהה של הרכב וליציבות מוגדלת. יכולת עבירות זו עושה את הרכב למתאים לשימוש בתנאי שדה קשים, אדמה חולית, בוץ טובעני, שלג, קרח ואדמת טרשים משופעת סלעים.

וולוו וג'נראל מוטורס מקימות שותפות בארה"ב

חברות VOLVO ו־GENERAL MOTORS חתמו לאחרונה על זיכרון דברים להקמת שותפות בארצות־הברית במטרה לפתח, לייצר, לשווק ולתת שירות למשאיות כבדות (דרגה 8 — יותר מ־17 טונות) לשוק הצפון־אמריקאי.

GM ו־VOLVO עומדות להקים שותפות נוספת לשיווק משאיות כבדות בקנדה. ל־VOLVO תהיה בעלות של 65% לפחות ואחריות תפעולית בשתי השותפויות. הקמת החברות מותנית בכך, ש־VOLVO ו־GM יגיעו להסכם סופי ובאישור הרשויות הממשלתיות.

בהצהרה המשותפת נאמר: „שני השותפים משלימים זה את זה. על־ידי שילוב הביצועים של משאיות דרגה 8 של VOLVO WHITE ו־GENERAL MOTORS בצפון־אמריקה, נוכל לבנות מערכות ייצור והפצה יעילות יותר. נוסף על כך, בסיס מכירות רחב יותר בהיקף מוגדל יעניק יסוד מוצק לאסטרטגיית פיתוח נמרצת לשנות ה־90 ולאחריהן".

בסיס השותפות האמריקנית החדשה יורכב מ־VOLVO WHITE TRUCK CORPORATION בגרינסבורו, קרולינה הצפונית, חברה־בת של VOLVO ובבעלותה המלאה. השותפות האמריקנית המוצעת תיישם את הביצועים של המשאיות הכבדות של VOLVO WHITE TRUCK CORPORATION ושל GM TRUCK & BUS GROUP בפונטיאק, מישיגן. המשאיות הקלות והבינוניות של GM וכן האוטובוסים שלה אינם חלק מעסקה זו.

החברה האמריקנית החדשה, שתנוהל בעיקרה על־ידי אנשי VOLVO תיקרא — VOLVO GM HEAVY TRUCK CORPORATION ומשרדיה יהיו בגרינסבורו. הקמת החברה מתוכננת לסוף שנת 1986, ופעילותה המבצעית המלאה צפויה בעוד כשנתיים. משרדי GM TRUCK & BUS GROUP יישארו בפונטיאק.

7 מתוך 10 חברי מועצת המנהלים של החברה יהיו אנשי VOLVO.

מערך הייצור של החברה החדשה VOLVO GM HEAVY TRUCK CORP ימוקם במפעלים הקיימים של VOLVO WHITE בעמק ניו־ריבר־וירג'יניה, באוהיו ובאוגדן — יוטה. מהנדסי חברת VOLVO יהיו האחראים על מערך התיכנון והפיתוח של הדגמים החדשים.

השותפות תמשיך לייצר את דגמי GMC של המשאיות הכבדות של GM המורכבות בפונטיאק. לאורך זמן ייקבעו דרישות השוק אלו דגמי משאיות ייוצרו ובאלו כמויות. בכל מקרה, יישמרו האיפיונים של VOLVO WHITE ו־GMC ונוכחותם בשוק תימשך.

יעקב דביר

היה מנוע

זהירות, דלק מתלקח

נהגים רבים מנצלים את כל כמות הבנזין שבמיכל המכונית עד לטיפה האחרונה, ולמעשה, משך זמן־מה נותר המיכל כמעט ריק.

מיכל ריק מכיל אדי בנזין המהווים סיכון במקרה של תאונה או פגיעה ברכב, וסכנת ההתלקחות גדולה. אדי הבנזין מתלקחים בקלות רבה. לעומת זאת, במיכל מלא סכנת התלקחות האדים קטנה יותר. במיכל ריק נודד הבנזין מצד לצד בזמן הנסיעה ויוצר חשמל סטטי המהווה סיכון בטיחותי.

בנסיעה עם מיכל ריק, גורם טלטול הדלק גם לטלטול חלקי לכלוך וחלודה המצטברים בתחתית המיכל ויכולים להיכנס לתוך צנרת הדלק ולגרום סתימות דלק ותקלות בדרך.

מה כדאי לעשות, אם כן? — לבצע פעם בשנתיים ניקוי של מיכל הדלק כדי להוציא משקעי לכלוך ומים. מילוי־יתר של מיכל הדלק בלתי־רצוי: שפיכת בנזין מתוך למיכל הדלק — מסוכנת. באקדחי התדלוק קיים התקן המפסיק את הזרמת הבנזין כאשר המיכל מלא. יש להימנע מלהוסיף בנזין לאחר שאקדח המילוי הפסיק את פעולתו.

רצוי לבדוק מדי פעם את תקינותו של מכסה הדלק ולוודא כי הוא אוטם את פתח המיכל בצורה מושלמת. קיימים מכסים עם נקב איוורור ומכסים ללא נקב איוורור. לכל מכונית נדרש מכסה בהתאם למבנה מערכת מיכל הדלק והצנרת. בעת החלפת מכסה יש לנהוג בהתאם להוראות היצרן, כפי שהן מופיעות בספר המכונית.

בעת סתימת דלק בדרך או בעת טיפול במערכת הדלק או המאייד, יש להיזהר לבל יישפך דלק על הגוף החם של המנוע. אין להתקרב עם סיגריה בוערת אל המיכל או לאיזור המאייד. אם נשפך דלק על ראש המנוע או על חלקיו, יש לאפשר לו להתאדות ולהמתין זמן־מה עד הנעת המנוע, מקרי שריפה רבים אירעו בגלל חוסר זהירות ומחשבה. כאן המקום להזכיר, כי בכל רכב חייב להימצא מטף־כיבוי תקני לרכב. אביזר זה חיוני. אל תזלזלו בו.

י. מושקוביץ

תרבות ואמנות
בעריכת עלינא תורי

קולנוע

זקנים ואוהבים

„הרומן של מרפי", קולנוע „דקל", תל־אביב

מאת משה צימרמן ונירית בן־יוסף

מאז ימי רייגן, השמרניים והלא מאושרים, זנחה אמריקה את המיתוס המטופש של הנעורים, ובחרה לעצמה מיתוס, חדש מטופש לא פחות, במקומו — הזקנה. מיתוס זה, האומר כי יש חיים גם אחרי גיל ארבעים, חמישים או שישים, הכל על־פי העניין שמדובר בו וההוכחה שמנסים להוכיח.

חזרה זו אל מיתוס הזיקנה אינה אלא חלק קטן מעיסוק נרחב יותר במשפחתיות ובשבחיה. וזאת כתשובת נגד למתירנות ולתחלואים הרבים שהביאה, אליבא דקובעי דעת־הקהל בחברה האמריקנית של היום.

בשני אלה — הזקנה, או כפי שהיו מעדיפים לקרוא לה יוצרי הסרט, הבגרות, והמשפחתיות עוסק הסרט שלפנינו, „הרומן של מרפי". הסרט, בבימוי מרטין ריט, מתבסס על נובלה של הסופר האמריקני מקס סקוט, ומביא את סיפורה של אמה מוריארטי (סאלי פילד, הזכורה מ„נורמה ריי", „מקום בלבד", „סיביל", „הגיבורים שחזרו", ועוד), גרושה ואם לילד בן שתים־עשרה, המנסה לפתוח דף חדש בחייה, אחרי נישואים כושלים ביותר לגבר בגילה, בחווה באריזונה, שבה היא מגדלת ומאלפת סוסים.

בעיירה המקומית הסמוכה לחווה היא פוגשת את מרפי (ג'יימס גרנר, שחקן מוכשר שהשתתף בסרטים „ויקטוריה ויקטוריה", „הבריחה הגדולה" אך תמיד נשאר רחוק מן התהילה), אלמן מקסים ובעל בית־המרקחת העירוני. בין השניים מתפתחים יחסי ידידות מקסימים, ומשעשעים, המסתבכים כאשר מופיע פתאום בחווה של אמה בובי, בעלה לשעבר. הוא מתגלה כילדותי, חסר ערכים, ריקני ועוד ומבליט את היופי הגלום בקשר הבוגר שמתפתח בין הגבר הבשל, מרפי, ובין אמה.

הסוף כמובן טוב, ואמריקה, שמאמינה בעידן זה שכחייה בזקנה ובמשפחתיות, יכולה לבוא על סיפוקה. זאת כמובן הודות לעזרתם של כוכבי הסרט, הנרתמים למען המטרה הקדושה בחן רב, כשהם מסתייעים לא מעט בעזרתו של הבמאי מרטין ריט, הידוע כמצטיין בהדרכת שחקנים. הצטיינות, שאם היתה נחשפת במשך פרק זמן קצר יותר, ייתכן שהיתה אפקטיבית יותר.

„הרומן של מרפי" – מיתוס הזקנה

חושבים ש...

אנדרטה ואשפה

יש למנוע את חורבן הפסל לזכר השואה בכיכר מלכי ישראל!

מאת יוסף נצר

בכיכר מלכי ישראל ניצב פסל לזכר השואה, מעשה ידי תומרקין. אין זה צעצוע של לונה פארק, צבעוני, מסתובב, יורק אש ומים ומנגן. זו אנדרטה אדירת רוח והשפעה.

הפירמידה המשולשת ההפוכה אולי אינה מסבירה עצמה מבעד לענפי השיחים שמשום מה נשתלו שם להסתירה, אך כל הקרב אל האנדרטה, וכל הניצב תחתה אינו יכול להימלט מרגש נורא של אובדן חרות, של קלאוסטרופוביה, של חוסר אונים מול קווי ברזל נטויים, אכזריים, המכוונים אליו, ואין מפלט מהם.

ביקרתי באתר מחנה הריכוז מאוטהאוזן שבאוסטריה. אמנים מכל מדינות העולם הקימו שם פסלים, מהם אדירי הבעה וכוח. (אני זוכר במיוחד פסל רב עוצמה לזכר אסירים וטבוחים הולנדיים). גם פסל ישראלי ניצב שם: מנורה ענקית של שבעה אגרופים קמוצים. גם לאחר ביקור זה אני חש שהפסל של תומרקין בכיכר מלכי ישראל מתייצב ללא ספק, מבחינת השפעתו על הצופה, בשורה ראשונה של יצירות בנושא זה.

והנה פסל זה מוזנח, ערימות אשפה פסולת קופסאות וזוהמה אחרת תחתיו, במקום שנבע מעיין מים דק, לוחות הזכוכית הוצאו ושאריות נשארו בחריצים. המקום כולו הוא בושה לעיר ולתושביה. כיצד יתכן שפסל בנושא כה מרכזי וכאוב ובמקום המרכזי של תל־אביב יגיע לדרגה כזאת של הזנחה?

והרי תיקון ותחזוקה של פסל זה כולו במשך שנה תמימה ודאי אינם עולים בכסף של מה שעולה תחזוקת הצעצוע המסתובב בכיכר דיזנגוף בשבוע אחד.

אנא, ראשי העיר, הצילו את כבוד העיר!

ג'אז

מניו אורלינס לחמאם

תמישיית נגני ג'אז כושים, מניו אורלינס DEJAN'S OLYMPIA BRASS BAND, מן הוותיקות והמפורסמות שבלהקות הג'אז, תופיע במועדון החמאם ביפו החל ממחר. להקה זו נוסדה לראשונה ב־1883 ומזה למעלה ממאה שנה מופיעה בניו אורלינס בכל האירועים המרכזיים — תהלוכות, הלוויות, טקסים אפריקאיים וכמובן מועדונים ובראשם ה־„PRESERVATION HALL".

להקה זו שומרת על ייחודה המסורתי ועל מקוריותה, ומנגנת בעיקר בסגנון דיקסילנד, בלוז ורגטיים.

מנהיג הלהקה הוא הארולד „דיוק" דיז'אן, כבן 77, שהספיק לנגן עם מייסדי הלהקה בנערותו והקימה במתכונת זו מאז 1958. הוא מנגן בסקסופון וקלרינט ולצידו חצוצרה, סקסופון נוסף, קונטרבס ותופים.

הלהקה תופיע ערב־ערב ב' בחמאם החל מה־5 בספטמבר ובמשך ארבעה שבועות.

מלגות ע"ש עליזה שגריר ז"ל

באוקטובר ימלאו שש שנים למותה של עליזה שגריר בפיצוץ, ברחוב קופרניק בפריז. מתקיים הטכס השנתי לזכרה בסינמטק בירושלים ב־26.10.86. בטכס יוענקו מלגות ליוצרי קולנוע, עפ"י תסריטים שמוגשים במשך השנה. לאחר קריאה של כ־30 תסריטים, החליטה הקרן לזכרה של עליזה שגריר להעניק מלגה בסך 2,000$ לסטודנט שנה ג' בחוג לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב — שמי זרחין, שיפיק סרט קצר באורך של כ־25 דקות על פי תסריט בשם „הקוסם האחרון של סבא". הסרט יצולם ב־16 מ"מ במסגרת הפרוייקטים בחוג לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב.

חברי ועדת הקרן: ארנון צוקרמן, מיכה שגריר, אורון שגריר, איתן ליפשיץ ואילן דה־פריס.

בולים ובולאים
מאת יהושע מרקוס

מחזור ורמייזא – לחגים

השירות הבולאי ממשיך במסורת של הקדשת בולי מועדים־לשמחה לנושאים תנ"כיים, בתי־כנסת, כלי קודש וספרי תורה. לקראת מועדים לשמחה תשמ"ז יופיעו שלושה בולים, שהודפסו עליהם עמודים מאויירים ממחזור ורמייזא. הבולים עוצבו על־ידי הגראפיקאי דוד בן־הדור והודפסו בדפוס לוין־אפשטיין בערכים של 20, 40 ו־90 אגורות.

כדברי ההסבר של פרופסור בצלאל נרקיס לבולים אלה אנו למדים, שבמשך מאות בשנים היה מחזור ורמייזא אחד מאוצרות בית־הכנסת העתיק, שנבנה במאה הי"ב בעיר ורמייזא (וורמס) שעל נהר הרהיין בגרמניה.

מחזור ורמייזא, מציין פרופסור נרקיס, הוא רק אחד ממספר רב של מחזורי תפילה מפוארים שנכתבו ואויירו בימי הביניים. השם „מחזור" ניתן לאוסף התפילות והפיוטים המיוחדים הנאמרים בבית־הכנסת במחזור בן שנה שלמה. המחזור מתחיל בשבת הראשונה שאחרי חג הסוכות, השבת בה מתחילים מחדש את קריאת התורה, בפרשת בראשית. הוא מקביל למסורת השנה החקלאית בארץ־ישראל, שראשיתה לאחר חג האסיף.

הציורים במחזור מתייחסים ישירות לתוכנו. לכל פתיחה של תפילת חג ולחלקים רבים בתוך התפילות יש ציורים מסורתיים, שכמוהם מופיעים גם במחזור ורמייזא. על אחד הבולים מופיע ציור של אדם השוקל במאזניים את שקל הקודש לבית־המקדש. זו אילוסטרציה לשבת המיוחדת הראשונה, היא שבת השקלים. אייר את מחזור וורמייזא הצייר שמעיהו הצרפתי, שאייר גם מחזורים רבים אחרים.

הדפים שהועתקו לבולים לקוחים מן הכרך השני של המחזור והציורים לקוחים מן התפילות ליום כיפור. ציור אחד מתאר את שער השמיים, שנפתח עם בקשת התפילה ומעליו ירושלים של מעלה. בציור השלישי רואים שני שושנים, כאילוסטרציה לפיוט „שושני פרח".

מחזור ורמייזא, שהיה במשך שנים אחד מאוצרות בית־הכנסת בעיר, הוסתר במלחמת העולם השנייה על־ידי ד"ר אילרט, הארכיבר העירוני, בקאתדרלה של וורמס, ובדרך זו ניצל מידיהם של הנאצים. אחרי המלחמה, כשלא נותרו עוד יהודים בוורמס, הועבר כתב־היד לבית־הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים, בו הוא שוכן כיום.

בולי מועדים־לשמחה יופיעו ב־23 בספטמבר. כדרך כלל נוהג השירות הבולאי לצרף כמה סדרות בולים ביום הופעה אחד (לשם חיסכון בהוצאת משלוח). הפעם תופיע רק סידרה אחת. לא ניתן לצרף לתאריך אחד את כל הבולים שעומדים להופיע. הכוונה לגליון היזכרון שהוקדש לתערוכת הבולים „נתניה 86", שיופיע ב־19 באוקטובר (יום פתיחת התערוכה). יחד עם גליון זה יופיע גם בול המוקדש לדוד בן־גוריון.

רשות מקומית | מאת אשר שילוני

הטלוויזיה מעתיקה אנדרטאות

איני יודע מהיכן שואבת הטלוויזיה הישראלית את המידע הדרוש לה על ישובים בארץ, לצורך הגשת „פסוקו של מקום", בסמוך לחדשות־חצות. בכל אופן, במה שנוגע ל„פסוקו" של היישוב הנידח, אי־שם בירכתי הארץ, שחולון שמו, גילתה הטלוויזיה חוסר ידע — בלשון המעטה.

לא נכון שהאדמות לצורך הקמת עיר חולון נרכשו ב־1920, כפי שסופר בתוכנית. במחצית שנות ה־20 נרכש אמנם, חלק מהאדמות על־ידי סוחר הקרקעות שלמה גרין ועל קרקעות אלו קמה לאט לאט שכונת גרין. אולם מרבית הקרקעות להקמת השכונות המרכזיות, אגרו־בנק וקריית־העבודה — שכונות שהיו לב העיר העתידה — נקנו בין השנים 1931־1935 (עיין האנציקלופדיה העברית, ערך „חולון"...).

איפה ה„פילבוקס"?

חולון מונה היום 150־160 אלף נפש, אבל בעל ה„פסוקו" מספר שיש רק 120 אלף. פשוט לא הוגן לגנוב ממנה בחצות הליל 40 אלף נפש. אבל החמור ביותר באותו משדר הוא דבר מיקומה של האנדרטה לזכר חללי חולון. במבצע לילי סודי עקר בעל „פסוקו של מקום" את האנדרטה לזכר חללי חולון, שנפלו בחזיתות השונות בתש"ח, המוצבת זה עשרות שנים ב„כיכר המוסדות", מול בית העירייה, ומיקם אותה בשכונת תל־גיבורים.

מעניין לאיזה יישוב „העביר" את אנדרטת ה„פילבוקס", שבנו הלוחמים הערבים מיפו ושכ' אל־עריש — עמדה שממנה המטירו אש על חולון ואשר על כיבושה נפלו עשרות חללים — לא כולם חולונים.

גלגוליו של שם

ערך „חולון" יצא מקופח באנציקלופדיה אריאל לידיעת הארץ, בכרך שיצא לאור ב־1976. הערך מונה את השכונות מולדת, קריית־העבודה, תל־גיבורים, ושכונת השומרונים. שכונת מולדת כבר כמעט ואינה קיימת. לעומת זאת לא מוזכרת קריית־שרת, שהוקמה ב־1965 והיא מאכלסת אלפי נפשות מיוצאי רוסיה ואחרים. גם אין זה הוגן שלא להזכיר את שכונות גרין ואגרובנק — שכונות היסטוריות הקיימות עד עצם היום הזה.

אשר לשם, חבלי לידה קשים קדמו לקריאתה הסופית של עיר חולות זו בשם: חולון.

בישיבת ועדת בניין ערים למחוז הדרום הציע סגן מושל המחוז, האנגלי פולוק, להכליל את „שכונות הדרום" (שכונות חולון נקראו אז כך משום שהוקמו בדרומה של תל־אביב — א.ז.) בתוך ועדת בניין ערים של יפו. במכתב בהול וסודי לסוכנות היהודית, מתאריך 24.1.37 (נמסר לארכיון ההיסטורי של חולון ע"י משפחתו של זליק לוביאניקר (לבון), שהיה מראשי חברת „שיכון") אומרים הכותבים שיש לחשוב צעד כזה של מר פולוק כצעד מוקדם להרחבת עיריית יפו לכל שכונות הדרום, ויש צורך בהתערבות דחופה של המחלקה המדינית של הנהלת הסוכנות בעניין.

בינתיים נעשו כאן כל הצעדים הדרושים להקמת מועצה מקומית עצמאית. עו"ד בר־שירה השלים הכנת התזכיר לשלטונות המנדט וכן את הצעת התקנון של המועצה המקומית. אבל, לשם כך הכרחי שליצור החדש יהיה גם שם הולם משלו.

לפני ועדת השמות הוצעו „שמות־יתר" שונים ומשונים. פנחס אילון, ראש העירייה, זוכר שהציעו את השם „תל־אביב החדשה" (יש ניו־זילנד, ויש ניו־יורק — אז למה לא תהיה לעם ישראל גם ניו־תל־אביב?).

ב־11.2.37 פנו חברי ועדת השמות ליאו קופמן (קדמון) והסופר שלמה הלל לדוד רמז, וזה הציע ששם העיר החדשה יבטא את אופי המקום (חולות הים).

ב־7.3.37 מתכנסת הוועדה פעם נוספת ומחליטה שיש לקרוא לחולות הדרום בשם: „קריית ים". לא עוברים כמה ימים ואנשי חברת אגרו־בנק מערערים על השם (אולי משום שהוא מזכיר להם את קריית־העבודה „האדומה").

ב־18 באותו חודש מתכנסים באי־כוח כל השכונות והמוסדות „המעוניינים בפיתוח הדרום" ומחליטים להטיל על ועדה מורחבת לבדוק הצעות נוספות ולהחליט סופית. כעבור חמישה ימים מאשרת הוועדה המורחבת את השם „קריית ים". בעלי אגרו־בנק עומדים בסירובם ובסוף החודש דנה הוועדה בהצעות חדשות, ומחליטה לשאול לחוות דעתם של דוד רמז ושל המשורר שאול טשרניחובסקי בדבר שני שמות: „קריית־ים" ו„רבת־דון".

סוף סוף, בשעה טובה ומוצלחת, מתכנסת ועדת השמות המורחבת בדירתה של חברת אגרו־בנק בתל־אביב, ביום שישי כ"ח ניסן, תרצ"ז, 9.4.37 ומכל השמות שהוצעו התקבלה הצעתו של ד"ר ח. הררי, לקרוא לעיר העתידה בשם: „חולון". א. השם מאזכר חולות; ב. זה שם תנ"כי, המוזכר בספר יהושע ט"ו, 51: „וגשן וחלון וגלה".

כאשר מאבדים את הצפון

נראה, שהוועדה איבדה את הצפון והעבירה את חולון התנ"כית, הנמצאת מדרום למחוז חברון (ראה אנציקלופדיה מקראית, כרך ג' ע' 158) לחולות הים. הוועדה, שהיתה כה נרגשת מהמעמד ההיסטורי של מתן שם לישוב בארץ־ישראל „אחרי אלפיים שנה", איבדה את הצפון גם בקביעת גבולותיה של חולון.

טלוויזיה

08.00 עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.03 שעת כושר. 08.15 ארץ מולדת — בין תורכיה לבריטניה. 08.40 אנגלית ו'. 09.00 מדעי הטבע (יסודי) — האם אני נחמד. 10.10 מדעי הטבע ה'-ו' — ו. אנשים 2. לשחק בכימיה. 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — בוקר טוב. 11.00 חשבון ו' — השבר העשרוני. 11.15 אנגלית י"א—י"ב — Hello Israel — Art and Atmosphere. 11.30 מושגים ביהדות — וזאת התורה. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 אנגלית י'. 13.00 מדעי הטבע (על-יסודי) — ראשית החיים. 13.30 גאוגרפיה — יפן: חקלאות ודייג. 14.00 עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.05 שעת כושר. 14.15 מנהרת הזמן — היום שנפלו בו השמים — כשוטטים בתוך מנהרת הזמן מוצאים עצמם טוני ודאג בהונולולו. יום לפני ההתקפה היפנית על פרל הארבור. 15.00 באדי ריץ' — קונצרט פומבי של המתופף הנודע באדי ריץ' ותזמורתו בפסטיבל הג'אז הבינלאומי במונטריאול. 16.00 פרפר נחמד — הבת נתפייסה — שלומית כועסת על עוזי והוא מפייס אותה בפרחים. שבי רוצה לעבור גם הוא את חווית הפיוס הנראית לו נעימה ביותר והוא מבטח להרגיז את אווה על מנת להתפייס עמה לאחר מכן. 16.25 מיצוחים — שעשועון טלוויזיה נושא פרסים. 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר. 17.30 "תאטרון האגדות" — מרדה של אגדות עם ידועות, בביצוע תאטרון הילדים של השחקנית שלי דובל. הפעם — "הזמיר": האגדה המפורסמת של האנס כריסטיאן אנדרסון על אודות הזמיר שהנעים את חייו של קיסר סין, עד שהשליכו החוצה בשל ציפור מלאכותית מהודרת. הציפור המלאכותית מתקלקלת. הקיסר נופל למשכב, ומי מצילו, אם לא הזמיר? כוכב הרוק מיק ג'אגר משחק בתפקיד הקיסר. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 "בוזנה לך" — מבחר שירים וריקודים (ערבית). 19.00 "גנים בעולם" — סרט תעודה "הגנים של מלך השמש" (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "בין הכיסאות" — מגזין דוקומנטרי בעניני משפחה וחברה. מנחה: עמוס ארבל. 20.30 "תצפית" — מגזין לעניני מדע, טבע ורפואה. הפעם — מתכונת מיוחדת מגוונת כולה על טהרת ה"כחול-לבן": על מקום הקרוי רוג'ום-אל-הירי ברמת הגולן, מקום אשר מבנה גושי האבן שבו הם בגדר תעלומה, ויתכן כי שימש לתצפיות אסטרונומיות בתקופה הפרה-היסטורית כמו ה"סטונהנג'" שבאנגליה; על "יין ירדן" המיוצר מענבי רמת הגולן, ההולך וקונה לו בעולם שם של יין מעולה, וזאת שנה אחת בלבד לאחר תחילת ייצורו; על הקשר שבין הגוף האנושי למושב הכיתתי המשמש לו מושב ביולוגי, ועוד. מנחים: פרופ' יורם לס ויעל דן. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "מוקד". 22.05 סרט קולנוע "תשמליה ושמה תשוקה" — (ראה הפניה). 00.05 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 0707 "בוקר טוב" — ברבור: הרזרי מריאה ומחול נקמת. סמטנה: הפתיחה ל"כלה המכורה" 07.30 "שחרית מוסיקלית" י.ס. באך: סימפוניה לתזמורת כפולה. מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת בסול מג'ור, ק. 453. סמטנה: "מולדתי" רביעיית כלי קשת. סיבליוס: סימפוניה מס. 2 ברה. 09.30 "קונצרט של בוקר" — רחמנינוב: קונצ'רטו מס. 1 בפה דיאז מינור לפסנתר ותזמורת. סמטנה: "מולדתי", קובץ פואמות סימפוניות. ברטוק: קונצ'רטו מס. 2 לכנור ותזמורת 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "דפי פסנתר" 13.00 "לבקשתכם" — שוברט: סימפוניה מס. 7 במי מג'ור. קונצ'רטו מס. 2 בסול מינור לפסנתר ותזמורת. ברליוז: "הרולד באיטליה". שופן: ברקרולה בפה דיאז מינור. 16.05 "בין הבדים" 16.00 "אנשים מאולפן" — בריגיט סולם — כנור/דניאל בן זקן/פסנתר: פורה: סונטה בלה מג'ור. צ'ייקובסקי: הסונטה הגדולה בסול מג'ור 17.00 "מוסיקה כאן ועכשיו" — לאופולד קונטרר בנכח: סונטה לפסנתר (1966). 10 שירי ביאליק. ג'ורג' רוכברג: אש איטית של סתיו 18.00 התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור. שידור חי מאולפן התזמורת באולם הנרי קראון. מנצח: ה. רוברטסון. סולנית: א. ברנדון (מצו-סופרן). יעקב גלבוע: "סניה", מחזור שירים של רחל. פרנק מרטין: קונצ'רטו ל-7 כלים ותזמורת. ברהמס: וריאציות על נושא של היידן. 19.30 "רומנטיקה לנער המתבגר" 20.05 "מאגדות יוון" — ה. אגדות יוון ביצירות סטרווינסקי (ש.ח.) 20.57 "מגישים שיר" 21.00 "אופרה של יום". 23.00 "צלילי לילה" — "מנגינות צוענים". מוצרט: סרנדה מס. 5 ברה מג'ור, ק. 204. ברהמס: שיר עם גרמני "ערב טוב מתמודי"

רשת א'

07.30 "היו שירים" פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "תוגה" — עם בני הגדל 09.05 "תשיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מבטשי" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 "רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 השידור היומי לבתיה"ס "אלה תולדות" — סדרת תכניות בנושאים יהודיים והפעם: "גמנסית הרצליה" 11.30 "השכלה דעת לכל" — "על ספרות ילדים" — "עתונות ילדים" 12.05 "מהוד המוזה" — מבחר שירים מזרחיים 14.08 "לכת ולכן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים. "כסנדלים של שבת" לקט מתכניות "חתול בסנדלים" 15.00 "תחלופוני" — מומחים באולפן משיבים לשאלות המאזינים 15.55 "מאוצר הספרים" — סקירה על ספר חדש 16.05 "מועדון שעון הזהב" — מעולמו של האדם המבוגר 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה". "שורשים" סיור במוזיאונים היסטוריים והפעם: "עין-שמר". 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי לחוזי דתי ומסורת 18.50 פרקי היום בתנ"ך: 19.05 "שאול בעניין" 19.30 שידורים לעולים 22.05 רק הרוק — משירי המוטל בר-יוסף (ש.ה.) 23.05 "הוי ארצי מולדתי" — שירים עבריים

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה" 08.05 "סע לשלום" — מנחה: גדעון הר. 09.05 "ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.05 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "חצי היום" — חדשות ופזמונים 14.08 "יש ענין" — עם גבי גזית 15.05 "רגעי קסם" 15.51 לוח מודעמון 16.05 "שירים ושערים" — בעריכת יעל בן-יהודה 17.10 "יומן כלכלה". 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.08 "ורקוד" — עורך ומנחה: יצחק גולן 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "מוסף לעניני צבא ובטחון" 20.05 "ניחוחי הציר" — לקט מתוך מופע חצי היובל של מושב רמאון שבחבל מגידו 21.05 "שיר לדרך" 22.05 "עוד לא רקדתי די!" — ריקודיים 23.05 "משחקי לילה" — בעריכת זאב ענר

גלי צה"ל

06.30 "פוקחים עין" — החדשות הראשונות של היום. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 "אילה בוקר" — עם אלי ישראלי 10.05 "הפסקת 10": מיכל עם ניב 11.05 "בכון לעכשיו" — עם רפי רשף 13.05 להיט לתיאבון — פזמונים ישראליים ברצף 14.05 "רז רה יומי" — עם רובי לנץ ודני קרפל 15.05 "מגישה יומית" — עם אורלי יניב. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 באסון מילולי — סיכום של אבשלום קור 17.00 "ערב טוב ישראל" — עם דן שילון ויעל דן 18.05 "יער משודר" — מגאזין לעניני צבא וביטחון 18.55 הודעות לחיילים 19.05 פזמונים לכולכם 20.05 "מוסיקה נגור" — גל חדש 21.00 מבט לחדשות 21.30 "לילה לא שקט" — פזמונים עבריים 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 "לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23.55 "שידת חצות" — עם הפסיכולוג פרופ' יצחק לוין 00.05 ציפורי לילה קלאסיות — עם חנוך רון 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה עם לאה עזו 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאושר" — להיטים וותיקים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 09.05 "מה, כבר תשע" — עם אבי אתגר 10.05 "דברים טובים" — עם שמירה איזבר 11.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חוקה 12.05 "שבעים מי יודע" 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.05 "מומון חתר" 15.05 "חדש, חדיש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 "הצגה יומית" 18.05 "הצעקה האחרונה" — עם יגאל רביד 20.05 "לי ולך" — שיר וברכה 21.05 "צליל מכוון" 23.05 "הלילה הוא שירים"

קולנוע

תל-אביב

9.30 ,7.15 ,4.30

אסתר: הטרמפיסט 9.40 ,7.30 ,5
אורלי: רכבת אל החופש 9.30 ,7.15 ,5
בית לסין: אבודים באמריקה 23.15
בקיידוריה: אהבה בשחקים 9.30 ,7.15 ,5
גת: הצבע ארגמן 9 ,6 ,3
גורדון: מקרוני 9.54 ,7.45
דקל: הרומן של מרסי
דרייב אין:
השגעון הגדול 08.00
חתיך חתיך 10.00
סקס 12.00
הוד: תעלול קטלני 9.30 ,7.30 ,5
מוזיאון תל-אביב: "שואה"
לימור חדש: עוצמה 9.30 ,7.15
פאר: שתי אצבעות מצידון 9.30 ,7.30
סינמה 1: זהירות, הבית מתפרק 9.30 ,7.30 ,5
סינמה 2: השגעון הגדול 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: מלחמה ואהבה 23.30
רב-חן:
חן 1: היוחן מבוורלי הילס 7.45 ,5.35 ,3.25
חן 2: שגעון של לילה 9.50 ,7.45 ,5.50
חן 3: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.50 ,7.50 ,5.55
חן 4: מרגלים כאלה 10 ,7.55 ,6
חן 5: חופשה מטורפת באירופה 9.50 ,7.50 ,5 ,2 ,11
שחק: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
תל-אביב: תקלה מופלאה
תכלת: החברים של אלכס 9.30 ,7.15 ,4.30
צוותא: ילדי המדרגות 8.00

רמת-גן

אראוס: כחום הגוף 9.30 ,7.30 ,5
לילי: תקלה מופלאה 9.30 ,7.15
ארמון: היוחן מבוורלי הילס 9.30 ,7.15 ,5
רב-גן:
גן 1: צבע ארגמן 9 ,6
גן 2: בר 51 9.50 ,7.30
גן 3: סיפורה של אגנס 9.50 ,7.30
גן 4: שגעון של לילה 9.45
חופשה מטורפת באירופה 7.30 ,5

ירושלים

אדיסון: תעלול קטלני 9.30 ,7.30 ,4.30
אורנע: פגרננו 9.30 ,7.30 ,4.30
בית אגרון:
ראסטי ג'יימס 18.30
מונטי פייטון חוגגים בהוליווד 20.15
אוכפים לוהטים 22.00
השור הזועם 24.00
בנייני האומה: זכרונות מאפריקה 9 ,6.15
כפיר: יפה בוורוד 9.30 ,7.15 ,4.30
אורגיל: היוחן מבוורלי הילס 9.30 ,7.00 ,5
מיטשל: תקלה מופלאה 9.30 ,7.30 ,4.30
סמדר: יומנו של צב 9.15 ,7.00
הבירה: שתי אצבעות מצידון
9.30 ,7.00 ,4.30

חיפה

ארמון: טרמפיסט 9.30 ,7.15 ,4.30
אורה: עוצמה 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: קרטה קיד 9.15 ,7 ,4.30
עצמון: תעלול קטלני 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: היוחן מבוורלי הילס 9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור המחודש: שואה 1 ,6
רון: יפה בוורוד 9.30 ,7.00 ,4.30
אמפי 3: רווקים ותינוק 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: שגעון של לילה 9.15 ,7 ,4.30

נתניה

שרון: הצבע ארגמן 9 ,6
סטודיו: אחר חצות 9.15 ,7 ,5

חולון

סבוי: זהירות הבית מתפרק 9.30 ,7.30 ,5
מגדל: היוחן מבוורלי הילס 9.30 ,7.30
ארמון: אהבות משתנות 9.30 ,7.30

בת-ים

עצמאות: זכרונות מאפריקה 9 ,6

הרצליה

היכל: אגם הברבורים 5.00
רכבת אל החופש 9.30 ,7.30
מלון דניאל: השוטר מגנב מטור 9.30 ,7.15

באר-שבע

חן: רכבת אל החופש 9.15 ,7.15 ,4.30

עכו

אודיטוריום: שנת הדרקון 9.30 ,7.30

תיאטרון

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד' 3.9 בשעה 21.00
"ספירת לאחור"
(מחזהו של יהושע סובול)

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
מור — חביבה רייק
חולון
ד"ר חורי — סוקולוב 70
ירושלים
מרפאת רח' הגידם — הגידם 1
נתניה
תרופה — הרצל 2
פתח-תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר
רמת-גן
גרמזה — ביאליק 50
תל-אביב
בס — פרישמן 66
קופ"ח — אמסטרדם 7
חיפה
יכנה — אבן סינא 7

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ – כירורגית, עיניים
שערי צדק – ילדים
ביקור חולים – א.א.ג.
הדסה ה"צ – נשים, אורטופדיה, פנימית

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 20.00–08.00, בימי ו' מ-15.00–08.00. טלפונים: 03-433500, 03-433500.
יד ביד – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
נהריה – 04-920014 (11.00–20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' רח' – טל. 322732.
"קו פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני-נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00–23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 15.00–21.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנטן 26, קומה ג', טל' 423566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 03-285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד, רמלה — 101, טל' 08-221022, עפולה – טלפון 065-93554, טבעון — 101, טלפון 04-931401, נהריה — טל' 04-823333, בת-ים — טל' 5511111, באר-שבע — טל' 057-74767

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקווה – טל' 100, באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה: בימים א'-ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מחיפה לבני-ברק וירושלים א'-ו': 7.00.
מתל-אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל-אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל-אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
פתח תקוה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/577/ו.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6405 חלקה 100, רח' הלפרין 6 פ"ת.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת קווי בנין ושטחי בניה עבור תוספת בנין קיים בן 2 קומות.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3289 התשמ"ה, עמ' 1140 ובעתון בוקר "דבר" מתאריך 30.12.85 ובעיתון ערב "חדשות" מתאריך 29.12.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מתאריך 30.12.85 בשפה העברית.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
א. הבי, מ"מ יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
תאריך: 11.8.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי רעננה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/383".
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6579 חלקות 29, 130—42, 358 (חלק), רעננה ממזרח וממערב לרחוב העצמאים בין הרחובות אחוזה והתחיה.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת אזורי מגורים, מערכת דרכים, שטחים לצרכי ציבור, איחוד וחלוקה עפ"י סמן ו' לחוק, קביעת זכות מעבר לרכב.
ההודעה על הפקדת התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3057 התשמ"ד, עמ' 2528 ובעתון בוקר "הצופה" מתאריך 2.5.84 ובעיתון ערב "מעריב" מתאריך 2.5.84 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מתאריך 2.5.84 בשפה העברית.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז
תאריך: 11 אוגוסט 1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 מרחב תכנון מקומי
רעננה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/296/ב" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: איחוד וחלוקה עפ"י סמן ז' לחוק, הקצאת שטח להרחבת דרך, הקצאת שטח למגורים, קביעת זכויות בניה.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6581 חלקות 171, 176, רחוב עקיבא.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
תאריך: 24.8.86

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי – טבריה
הודעה
ע"פ סעיף 149(א) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה בקשה להיתר לאישור בית קיים של 2 קומות מעל קומת עמודים בגוש 22515 חלקה 13/9 בכפר מסר. מהות הבקשה — אישור קומת מגורים מעל המותר. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
סעיד עבד אל חקת
יו"ר המועצה

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה "אונו"
מודעה לפי סעיף 149
חוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965
נמסרת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לוועדה המקומית לתכנון ובנייה "אונו".
המבקש: יונה פרחי: המקום: רמת אפעל, רח' שכטרמן, גוש 6176 חלקה 53; מהות הבקשה: בניית שטח מגורים עד 6% מעל המותר.
כל הרואה עצמו נפגע על-ידי בקשה זו רשאי להגיש את התנגדותו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו למשרדי הוועדה הנ"ל שכתובתה: המועצה המקומית ק. אונו.
יואל מרגול — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה "אונו"

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 מרחב תכנון מקומי
רעננה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/273/א" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: שנוי חלק ממגרש מיועד לבניני ציבור לאזור מגורים ב', קביעת זכויות בניה, גובה בנינים וקוי בנין.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6586 חלק מחלקה 8 רחוב הר סיני.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
תאריך: 24.8.86

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965 מרחב תכנון מקומי
רעננה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/290/א" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי קו בנין צדדי מ-3.0 מ' המותרים ל-1.85 מ' מצד המזרחי של החלקה, ללא שינוי באחוזי בנין ובגובה הבנין.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6586 — חלקה 424 רח' קק פינת רח' התחייה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
תאריך: 22.8.86

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 מרחב תכנון מקומי
רעננה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרה בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רעננה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' רע/1/118/ב" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: שנוי יעוד משטח ציבורי פתוח לשטח מגורים א', קביעת דרך משולבת חדשה, קביעת זכויות בניה, גובה בנינים וקוי בנין.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7651 חלקה 272.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנימוקים להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז
תאריך: 24.8.86

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה
הודעה על-פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה באחוזי בנייה וקו בניין — דהיינו: הקמת בית מגורים בן 4 קומות מעל לקומת העמודים ושימוש חלקי (בניית חדר) במפלס החמישי בקו בניין צפוני של 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים. ניצול אחוזי הבנייה הם כדלקמן: ק.ק. 125.1%; ק. טפוסית 11.9%; ק. ג. (מפלס חמישי) 1.55% — שעל החלקה 152 בגוש 18172, רחוב וייצמן 65 נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ת. לבב — יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה, נהריה

רק 1000 צופים ראו את הפתיחה הרשמית של העונה בה העפילו מכבי ת"א ומכבי חיפה לגמר ליליאן

במחצית ראשונה מלהיבה כבשה מכבי תל-אביב (בלי אבי כהן, עודד מכנס ואלי דריקס) שלושה שערים לרשת האלופה הפועל תל-אביב (בלי אלי כהן ויוסי ז'אנה) שצימקה שתי דקות לפני הסיום ל-3:1 ★ אחר-כך היתה מחצית ראשונה חלשה במשחק בין מכבי חיפה לבית"ר ירושלים ואולם במחצית השניה הבהיר זאהי ארמלי – בצמד שערים – שהיה כדאי להאבק עליו ★ גמר גביע ליליאן יערך בשבוע הבא בין מכבי ת"א למכבי חיפה ★ האכזבה: הקהל המועט

עופר מזרחי ממכבי חיפה פורץ לשער בית"ר ירושלים במשחק גביע ליליאן אתמול בו ניצחו החיפנים 0:2. מימין נראה זאהי ארמלי, שכבש את שני השערים ובתווך חנן אזולאי מבית"ר ירושלים. (צילום: אריה קנפר)

פעמיים זאהי

מכבי חיפה – בית"ר ירושלים 0:2 (0:0)

מאת נפתלי כהן

זאהי ארמלי שכה דובר עליו בימי הקיץ, הוכיח אמש, באיצטדיון הלאומי ברמת גן, עד כמה הוא שווה לקבוצתו מכבי חיפה כאשר הבקיע את שני שערי הנצחון לרשת בית"ר ירושלים — 0:2.

המשחק אתמול בגביע ליליאן היווה הכנה טובה לשתי הקבוצות לקראת פתיחת הליגה. בית"ר ירושלים התייצבה למשחק ללא הקשר אורי מלמיליאן שעדיין לא סיכם סופית על המשך דרכו בקבוצת נעוריו. למעט אורי הופיעו שחקני בית"ר בהרכבם הרגיל. את מקומו של אורי תפס הצעיר עופר שמואלי שעדיין אינו מסוגל להכנס לנעליו של כוכב העל הירושלמי.

סגנית האלופה מכבי חיפה הופיעה בהרכב חסר. המגן איתן אהרוני פצוע, ברוך וציון מריליו מרצים עונש הרחקה לאחר שעברו על תקנון התשלומים.

הרכש דניאל בריאלובסקי לא שיחק עקב פציעה קלה במשעה.

המשחק נפתח בשליטה מלאה של שחקני בית"ר ורק חוסר מזל וריכוז בתוך הרחבה מנעו מהם כיבוש שערים לרשת החיפנית.

בדקה ה-17 הכין הקשר סמי מלכה כדור מצויין לאלי אוחנה אלא שמול אבי רן בעט אוחנה חלש והחוצה.

כעבור שלוש דקות החליפו יעקב שוורץ ואלי אוחנה מסירות ואוחנה עצמו בודד מול השוער. הוא בעט מעל הקורה.

במחצית השניה חלה התעוררות מסויימת בשורות החיפנים אבל הדקה ה-64 היתה שייכת לאלי אוחנה שפרץ יחיד מול אבי רן. הגנת חיפה קיוותה שהשופט יעקב שיינר ישרוק לנבדל, אבי רן לא השתהה, יצא מרחבת שערו וחסם את אוחנה ובכך מנע שער בטוח.

השער הראשון נכבש בדקה ה-76 למשחק. זאהי ארמלי חלף על הגנת בית"ר ומזווית קשה קבע 0:1 לחיפה.

בדקה ה-86 חתם ארמלי את התוצאה. הקשר שלום לוי שלח לעברו כדור עומק ממרכז המגרש. ארמלי דהר לכיוון שער בית"ר, חלף על פני כל ההגנה ומול יוסי מזרחי שלח כדור שטוח פנימה 0:2.

שפט יעקב שיינר באיצטדיון רמת גן לעיני 1000 צופים.

מכבי חיפה: רן, בולבול, קלינגר, אלי כהן, אוסמו, גרופר, שלום לוי, אבן, קארט, מזרחי, (איתי מרדכי) סלקטר, ארמלי.

בית"ר ירושלים: מזרחי, נחמני, בן הרוש, (בני כהן, אשר ששון), אבי כהן, חנן אזולאי, שירזי, שמואלי, סמי מלכה, שוורץ, גולדר, אוחנה.

פלה חוזר

גדול מכבי תבל בכדור-רגל, "המלך" אדסון אראנטס דו נאסצימנטו, המכונה פלה, עומד להודיע על שובו לפעילות.

פלה הגדול יכנס את אנשי התקשורת ב"גראנד הוטל" בסאן-פאולו, שם יודיע על שובו לפעילות סדירה.

פלה, בן 45 כיום, אמר: "אני מצוי בכושר גופני מצויין ואני עדיין מסוגל לתרום מיכולתי לאנשי הטעם".

בדרבי הכדורגל בפראג:

סלביה — ספארטה 0:0

ה"דרבי העתיק" בין קבוצות הכדורגל של פראג סלביה וספארטה, נסתיים בתיקו אפס, במסגרת המחזור השלישי בליגה הצ'כית.

בראש הטבלה צועדת קבוצת חב עם מלוא שש הנקודות. היא ניצחה את טאטראן פרשוב 0:1 ומקדימה בנקודה אחת את ספארטה פראג ובשתי נקודות את העולה החדשה, דונאייסקה סטרדה, פלאסטיקה ניטרה ובאניק אוסטרבה.

סטרדה גברה על זילינה 2:3, פלאסטיקה ניצחה את ספארטאק טרנבה 0:2 ובאניק גברה על ויטקוביצה 0:1.

גם הדרבי השני של פראג, בין דוקלה ובוהמיאנס, נסתיים בלא הכרעה 3:3.

● עונת משחקי הליגה ביוון נפתחה, בשביתת הכדורגלנים המקצוענים, המוחים על שינוי שחל במצב העבודה שלהם.

מותר לשחק בשבת בר"ג (ראה עמוד 15)

הכובש הראשון והסופג

שוער הרכש של הפועל תל-אביב גיורא אנטמן, תיכנן ודאי פתיחה מוצלחת יותר. אתמול ספג את השער הרשמי הראשון של העונה כבר בדקה הרביעית. בהמשך ספג עוד שער "מוזר". מאחוריו נראה הכובש הראשון של העונה, חיים גולדברג ממכבי תל-אביב. (צילום: אריה קנפר)

דני ניצח באליפות החובבים

● אופניים

רוכב האופניים הדני, יוסט בן ה-25, מורה מקופנהאגן, ניצח באליפות העולם לחובבים בקולוראדו ספרינגס, בהקדימו את אוליאף לודוויג, ממזרח גרמניה ולאונרד נייץ מארה"ב.

פרוסט, שנטל אשתקד את מדליית הארד למרחק 50 ק"מ, הקדים 30 רוכבים.

מהירותו הממוצעת של פרוסט היתה, קצת פחות מ-50 ק"מ לשעה.

הצרפתיה ג'אני לונגו ניצחה למרחק 3000 מטרים סיבובי, בזמן של 3:39.323 דקות, לפני האמריקנית רבקה טוויג.

השוויצי אורס פרוליין נטל מדליית זהב בתחרויות המקצוענים כשצבר 62 נקודות לפני הבלגי מישל וארטן (44), והאיטלקי סטפנו אלוציו (41).

היפאני קוייצ'י נאקאנו ניצח במיאוץ המקצוענים, לפני בני ארצו הידיוקי מאטאסאוי ונובויוקי טאווארה.

מזרח אירופה נטלה את כל מדליות הזהב בתחרויות החובבנים, פרט לאחת של הדני פרוסט.

אירך היידן מארה"ב, שזכה בחמש מדליות זהב במיאוצי הקרח ב-1980, פרש מן הנבחרת האמריקנית באופניים מקצוענים, משום שחש ברע ואת מקומו בקבוצה בת 12 הרוכבים תפס המנצח בטור-דה-פראנס השנה, גרג למונד, העומד בראש קבוצה זו.

שני משחקים לארבע לאומיות

שני משחקי אימון בכדורסל יערכו הערב. קבוצת הפועל ת"א העושה במחנה אימון בקיבוץ מעגן, תתמודד נגד הפועל הגליל העליון.

בירושלים תשחק העולה החדשה לליגה הלאומית הפועל ירושלים נגד אליצור נתניה.

הפתעה באליפות הפתוחה של ארצות הברית בטניס, נשים

מנדליקובה עפה בשמינית הגמר

● טניס

אלופת ארה"ב הפתוחה מאשתקד, חנה מנדליקובה מצ'כיה, שדורגה הפעם הרביעית הודחה כבר בשמינית הגמר על ידי האוסטרלית הוותיקה בת ה-34 וונדי טרנבול 6:4, 1:6, 6:3.

זו היתה ההפתעה הגדולה עד כה באליפות הנשים ב"פלשינג מדו". טרנבול הופיעה פעם אחת בגמר ארה"ב, ב-1977.

כריס אוורט-לויד בת ה-31 המדורגת שניה, השיגה את ניצחונה ה-87 במסגרת אליפות ארה"ב הפתוחה. אך נאלצה לעמול קשה מול השבדית קטארינה לינדקוויסט 6:2, 6:2.

שטפי גראף בת ה-17 ממערב גרמניה המדורגת שלישית, ניצחה את האיטלקיה רפאלה רג'י 6:1, 6:3.

הלנה סוקובה, המדורגת שביעית, ניצחה את המדורגת 12, זינה גאריסון מארה"ב, 6:4, 6:2, 6:4.

במפגש בין שתי האמריקניות ניצחה פאם שרייבר את המדורגת החמישית, את קייטי גורדון, ה-15 בדירוג, 6:4, 6:4.

המדורגת שמינית, בוני גאדוסק מארה"ב ניצחה את בת ארצה סטפני רהה, המדורגת 13, בשלוש מערכות 7:6, 4:6, 6:2, ומנואלה מאלייבה מבולגריה, המדורגת תשיעית, גברה על המדורגת שישית, קלאודיה קודה-קילש ממערב גרמניה 6:2, 2:6, 7:6.

לרבע גמר הגברים עלה איוואן לנדל, מחזיק התואר, שניצח את ברד גילברט, המדורג 15, 6:1, 7:5, 6:1.

שטפן אדברג משבדיה, המדורג רביעי ניצח את האמריקאי דאן גולדי 6:3, 6:2, 6:2.

האמריקאי השני שעלה לרבע הגמר הוא טים ווילקינסון הבלתי מדורג, בסיבוב השלישי הוא ניצח את המדורג החמישי, יאניק נואה ובשמינית הגמר הכניע את הסובייטי אנדריי צ'סנוקוב 6:2, 6:0, 6:2, 6:3.

הנרי לקונט מצרפת, המדורג שמיני, גבר על אהרון קריקסטיין מארה"ב 6:3, 7:5, 6:4.

קודם לכן הבטיחו השתתפותם ברבע הגמר, בוריס בקר ממערב גרמניה, מאטס וילאנדר ויואקים ניסטרום משבדיה וטוד ויטסקן מארה"ב, שהדיח את ג'ימי קונורס.

הצמד גרי מילר מדרום אפריקה וטוד נלסון מארה"ב, ניצח במפתיע את הזוג הצרפתי, יאניק נואה וגי פורז'ה 6:4, 6:7, 6:7, 6:3.

● כדוריד

טורניר מסורתי לקבוצות הפועל

מאת יוסף חכם

טורניר הכדוריד המסורתי של קבוצות הפועל בליגה הלאומית, יחל הערב בהשתתפות ארבע קבוצות.

במפגש המסקרן שיחל בשעה 8.30 בהיכל הספורט העירוני ברחובות ישחקו קבוצות הפועל מרחובות ומרמת גן כאשר בשורות הרמת גנים לא ישחק הרכב זיו קושניר הממתין לשחרור מקבוצתו להפועל ראשון לציון.

בהיכל הספורט החדש של ראשון לציון ישחקו ב-8 קבוצות הפועל ראשון לציון והפועל נוף ים.

משחק הגמר יערך בסוף החודש.

גולדברג נתן חיים

מכבי תל-אביב — הפועל תל-אביב 1:3 (0:3)

מאת מוטי חביב

שער הבכורה הרשמי לעונת המשחקים 1986/87 של חיים גולדברג ממכבי תל-אביב לרשת הפועל תל-אביב, הוביל ישירות לתוצאה המוסית שבה נוצחה האלופה 1:3.

שערו של גולדברג נכבש כבר בדקה הרביעית והציף את חבריו בבטחון רב. מנגד איבד שוער הרכש של הפועל תל-אביב, גיורא אנטמן, מבטחונו האישי וספג בהמשך שער נוסף באשמתו הישירה.

מכבי תל-אביב ללא הקפטן אבי כהן, החלוץ אלי דריקס והחלוץ הרכש עודד מכנס שנכנס רק בשלהי המשחק, הפגינה במחצית הראשונה כדורגל מעולה. משחקה שוטף, הכדור נע מרגל לרגל כשהרכש דוד אוולאי והקשר משה גריאני מריצים את החלוצים לעמדות הבקעה.

להפועל תל-אביב לא היתה תשובה למשחק מלוטש זה. שחקניה נראו אובדי עצות והעדר אספקת הכדורים לחלוצים הובילה לתפוקה האפסית של גיל לנדאו ושבתאי לוי. הרכש יהודה זגורי השקיע מאמצים רבים אם כי לא יכול היה לשנות עובדות.

בדקה הרביעית שלח דוד אוולאי כדור עומק לחיים גולדברג שבעט בעוצמה מתחת למשקוף שערו של אנטמן — 0:1.

בדקה ה-38 יצא גיורא אנטמן בצורה פזיזה משערו ובני טבק ניצל זאת כדי לבעוט כדור קשתי מ-40 מטר פנימה — 0:2.

שתי דקות לאחר מכן פרץ אלון נתן לעבר שער הפועל תל-אביב ונוכשל. השופט יצחק בן-יצחק שרק והורה על הנקודה הלבנה. אלון נתן עצמו דייק מעמדה זו וקבע 0:3.

המחצית השנייה היתה רגועה ושתי הקבוצות לא הלהיבו. בדקה ה-88 המתיק שבתאי לוי את הגלולה המרה בשער מצמק שקבע את התוצאה הסופית — 1:3.

שפט יצחק בן-יצחק, לעיני 1000 צופים, באיצטדיון ברמת-גן.

● מכבי תל-אביב: גינצבורג, קרייס, מ. כהן, שמעונוב, אוולאי, לולו, גולדברג, נתן, גריאני, טבק, סנדורי. כן שיתף עודד מכנס.

● הפועל תל-אביב: אנטמן, מוסטרל, אקחויה, הרמה, הרשליקוביץ, זגורי, ברנס, ז'אנה, סיני, לנדאו, ש. לוי. כן שותף יהודה עמר.

כדורסלני מכבי ת"א לשני טורנירים בספרד

מאת יצחק ויסהוף

אלופת ישראל בכדורסל, מכבי ת"א, יוצאת הבוקר לספרד שם תקיים שני טורנירים ומשחק נגד הובנטוד בדאלונה, שיערך כבר מחר.

ב-6 וב-7 בספטמבר תשתתף האלופה הישראלית בטורניר מרובע שיערך בסאראגוסה בהשתתפות קיי סאראגוסה (קבוצתו לשעבר של קווין מאגי), זאדאר מיוגוסלביה (אלופת יוגוסלביה) והקבוצה הספרדית ואסקה.

החל מה-8 בספטמבר תשתתף מכבי ת"א בטורניר נוסף בסאטה יחד עם יוגופלסטיקה מיוגוסלביה, לאריוס מספרד ואלופת פורטוגל — פורטו.

הקבוצה תשוב ארצה ביום חמישי הבא.

מכבי ת"א תצא לספרד עם המראה החדש שלה הכולל את גרג קורנליוס, אבי שילר ומאיר קמינסקי, שלא שיחקו בקבוצה בשנה שעברה. כמו כן יוצא לראשונה עם הקבוצה עוזר המאמן החדש יאיר שרון.

יו"ר מחלקת הכדורסל עו"ד שמעון מזרחי נשאר בארץ.

ראשי קבוצת הכדורסל של מכבי ר"ג, ביקשו מאנשי מכבי ת"א, כי ינסו לאתר לקבוצתם שחקן זר בעת שהייתם בספרד.

מאמן מכבי ר"ג אפי בירנבוים ומנהל הקבוצה חיים גיל שבו שלשום ארצה מסיור בן 6 ימים באיטליה שם לא הצליחו למצוא מועמד מתאים לקבוצתם.

אמש נודע כי יציאתו של לי ג'ונסון מוטלת בספק לאחר שחש ברע.

הזמנה מאיטליה

מאת יצחק ויסהוף

אתמול התקבל במשרדי איגוד הכדורסל מברק מהתאחדות הכדורסל האיטלקית ובו הזמנה לנבחרת ישראל לבוא ולשחק באיטליה משחק בין-ארצי ידידות נגד נבחרת איטליה.

האיטלקים מציעים לישראל לשחק ב-22 באוקטובר או ב-4 בפברואר.

ההתאחדות האיטלקית ביקשה תשובה מאיגוד הכדורסל לפנייתה ובאיגוד הכדורסל הבטיחו תשובה בתוך יומיים.

כדורסל: כבר יש שינויים

מאת יצחק ויסהוף

בעקבות הגרלת משחקי גביע אירופה בכדורסל, ייערכו מספר שינויים במשחקי הליגה הלאומית.

משחק הליגה בין הפועל ת"א והפועל ירושלים במחזור השני, הוקדם וייערך ביום ראשון ה-26 בספטמבר בשעה 20.00 באולם הפועל ת"א.

משחק הליגה בין הפועל חיפה והפועל חולון (מחזור 5) הוקדם וייערך ביום ראשון, ה-26 באוקטובר בשעה 20.00 בחיפה.

משחקה של הפועל חולון נגד בית"ר ת"א שהיה אמור להיערך במחזור ה-6 הוקדם ויתקיים ב-1 בנובמבר בשעה 19.00 בחולון.

כמו כן נקבע כי במידה וקבוצות אליצור נתניה והפועל ת"א יעפילו לשלב השני במשחקי גביע קוראץ' יוקדמו משחקיהן במסגרת מחזור 6 (הפועל ת"א — הפועל ר"ג ואליצור נתניה — גליל עליון) וייערכו ביום ראשון, ה-2 בנובמבר בשעה 20.00.

ארל וויליאמס: יבוא או לא

מאת יצחק ויסהוף

יורם רבי, ראש עיריית רמלה, יחד עם אנשי קבוצת הכדורסל של אליצור נוה דוד רמלה, נפגשו אתמול עם מזכ"ל אליצור זאב ברוורמן ושוחחו עמו בקשר להחלטתו משלשום שלא לחתום על נוסח ההרשמה של ארל וויליאמס.

בפגישה הובטח לאנשי רמלה כי בימים הקרובים יתקיים דיון נוסף בקשר להרשמתו של וויליאמס בקבוצה, ולאחר שיושגו כל החתימות בנושא הרשמתו יהיה הדיון אקטואלי.

זולדן, זוכרים?

מאת יצחק ויסהוף

מנחם זולדן, ששיחק מעבר בקבוצת הכדורסל בית"ר ת"א ולומד כיום בארה"ב, באוניברסיטת טק בלונג-איילנד, הגיע לביקור בישראל.

זולדן, ששימש בעבר אף כדוגמן ביקש למלא טופס זכאות אך להפתעתו התברר לו, כי אינו רשום בשום קבוצה, ולפיכך יכול לעבור לכל קבוצה שלא ביצעה את שתי העברות של שחקנים ישראלים.

הכדורסלן בן ה-24 אמור לסיים בעוד שנה את לימודיו אך הוא הבהיר כי במידה וימצא קבוצה שתרצה בו, הוא יישאר בארץ.

ממשלת לבנון הסכימה לכונן אמנה לאומית ושביתת־נשק

כראמה: „הוחלט לבצע רפורמה במשטר הפוליטי, הקמת צבא לאומי ושיחרור הדרום" ■ ישיבה שנייה תתקיים ביום שישי על יישום ההחלטות

ביירות. — השרים הנוצרים והמוסלמים של לבנון הסכימו אתמול על שביתת נשק כללית וכינון אמנה לאומית חדשה, במטרה לשים קץ למלחמת האזרחים בת 11 השנים.

ראש הממשלה הסוני ראשיד כראמה, אשר קרא ב־19 באוגוסט לשיחות שלום חדשות, הודיע על שביתת הנשק אחרי ישיבה בת שלוש שעות שנערכה במיגרשי מרוצי הסוסים הסגורים, לאורך „הקו הירוק" של ביירות.

יותר מ־500 חיילים ואנשי ביטחון חמושים היטב סגרו על האזור. צלפים תפסו עמדות על גגות של בתים סמוכים.

„החלטנו לכונן אמנה לאומית המבוססת על שמירת האחדות הלבנונית, הדגשת זהותה הערבית של לבנון, ביצוע רפורמה במשטר הפוליטי שלה, הקמת צבא לאומי ושיחרור הדרום", הכריז כראמה.

השרים היריבים, שהתכנסו לראשונה מזה תשעה חודשים בראשותו של כראמה, הגיעו למגרשי המרוצים לאורך שני שבילי עפר, אחד ממזרח ביירות הנוצרית והאחר ממערב ביירות המוסלמית.

כראמה מסר, כי ישיבה שניה תתקיים ביום שישי לדיונים על יישום ההחלטות שנתקבלו אתמול.

רק יריות מצלפים בודדים הפרו את השלווה הבלתי־רגילה בקו החזית החוצה את הבירה, כאשר השרים קיימו את ישיבת השלום הראשונה שלהם.

שיחות השלום היו ראשונות מאז התמוטטה בינואר תכנית שלום שהושגה בתיווכם של הסורים. נשיא סוריה אסאד הביע תמיכתו בשיחות הנוכחיות.

שר התקשורת הנוצרי ג'וזף אל־האשם, מסר לכתבים, כי נתמנה יחד עם שר החינוך הסוני סאלים אל־חוס כדי לגבש קווים כלליים לאמנה הלאומית החדשה.

משקיפים אומרים, כי אפילו יביאו השיחות לשביתת נשק, עדיין ישארו מכשולים רבים בטרם יושכן שלום כולל ברחבי המדינה. (עיר, ע־צ)

האונייה טבעה פעמיים

אוניית הנוסעים „אדמיראל נאחימוב" שייטה במהירות של כעשרה מטרים (כ־18 קמ"ש) כאשר אירעה התנגשות. היא שקעה במים שעומקם 47 מטרים.

האונייה הנוגחת, „פיוטר ואסב" לא שקעה, ואנשי צוותה, שלא נפגעו, סייעו לאנשי הצוות של „אדמיראל נאחימוב" לארגן את שלבי ההצלה הראשונים.

כאשר שאלו העיתונאים, מדוע מספר הנעדרים גדול כל כך, השיב נאדיאק: אני סבור כי מרבית הנוסעים הנעדרים שרויים עדיין באונייה השקועה. אולם זו השערה בלבד. נוכל לאמת אותה רק כאשר יגיעו למקום צוללנים".

אוניית הנוסעים נבנתה בשנת 1925 בגרמניה כאוניית פאר, ושמה המקורי היה „ברלין". היא חצתה פעמים רבות את האוקיינוס האטלנטי בשנות העשרים והשלושים. במלחמת העולם השניה שימשה אוניית בית חולים גרמנית. היא נפגעה בפצצות ושקעה ב־1 בפברואר 1945.

בריה"מ העלתה את האונייה ממעמקים בשנת 1948, וקראה את שמה „אדמיראל נאחימוב" — על שמו של הגנראל הרוסי שנלחם בבריטים ובצרפתים בסבאסטופול בימי מלחמת קרים. (ע"ר)

● מכון העתונות הבינלאומי, המופקד על שמירת חופש העתונות ברחבי העולם, מחה בפני שליט בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב, על מעצרו של העתונאי האמריקני ניקולאס דאנילוף.

סי.טי.אל. קומודיטיס טריידינג בע"מ

הודעה

על קבלת החלטה בהתאם לסעיף 26 לפקודת החברות

ניתנת בזה הודעה כי באסיפה הכללית שלא מן המנין של החברה הנ"ל, שנועדה ונתכנסה כהלכה ביום 2 בספטמבר 1986, נתקבלה החלטה מיוחדת לשנות את תזכיר ההתאגדות של החברה הנ"ל בנוגע למטרותיה ולהפוך את החברה מחברה להשקעות לחברה העוסקת בעיקר בעסקי סחר בינלאומיים כסוחרים כלליים.

„מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' קול־ישראל 2.9.86

1. פת חלקה טובה – ירדנה ארזי
2. האשם הוא שלנו – יאיר ניצני
3. השד יוצא מהבקבוק – דני בסן
4. שיר אהבה – נורית גלרון
5. בכל הכח – אבי טולדנו
6. עכשיו היא – משה דץ
7. אולי אולי מחר – ישראלה קריבושי ופ. הדרום
8. קונטאקט – גבי שושן ושי חיימן
9. משוק אמיתי – שוקי שוקי
10. שדות של אירוסים – שלמה ארצי
11. שתי אצבעות מצידון – בועז עופרי
12. שב הביתה – אבי מטוס
13. עדר כבשים – יניב כהן
14. פה הייתי – טובה גרטנר
15. משחק מכור – ריטה
16. ימים נשברים – עפרה חזה
17. הרחוב הגדול – רוני ידידיה
18. בואו נשיר לארץ יפה – חיים משה
19. הרגע האחרון – ורדינה
20. את שרה ברדיו – רמי קליינשטיין
21. יושב מול הנייר – אריק איינשטיין
22. מה יקרת מחר – דורון מזר
23. אמונה שלמה – טנגו
24. אשה לבדה – שלוה ברטי
25. מדברת – פופלקס
26. חלומות אחרים – מאיר בנאי
27. פרח שלי – שימי רון
28. טנגו אחרון – הראלה בר
29. עומד בצד – גרי אקשטיין
30. חלום רחוק – שמעון כהן

לשיטוטכם – פינת הפזמון החדש
31. הקסם פג – מוטי דיכנה
32. אדמה – אסי גולן
33. ספק ילדה ספק אישה – דפנה ארמוני
34. פאב של חצות – בני יוסף
35. טורק לה את הדלת – קובי מוכאל

לכבוד:
„מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים, מיקוד 91010
את הדירוג שלי יציג את מספר השיר
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12
שם
כתובת
מיקוד ____ תאריך ____

„אדמירל נחימוב" שטבעה ביום א' בערב בים השחור. (תצלום: איי.פי)

כ־400 ניספים או נעדרים בעקבות טביעת „אדמירל נחימוב"

836 ניצולים נמשו מן הים ■ אוניית הנוסעים התבקעה לשניים מעוצמת ההתנגשות

מוסקבה. – כ־400 בני אדם ניספו או נחשבים לנעדרים בעקבות טביעת אוניית הנוסעים הסובייטית „אדמירל נאחימוב", אשר שקעה בים השחור בשעות הערב של יום א', לאחר שאוניה אחרת התנגשה בה.

סגן השר הסובייטי לצי הסוחר, ליאוניד נאריאק, מסר כי צוותי הצלה משו מן הים 836 ניצולים, לאחר שהאוניה נתבקעה לשניים בהתנגש בה אוניית מטען בעוצמה רבה.

נאריאק מסר במסיבת עתונאים במוסקבה כי לפי הידיעות שבידיו, שבעים ותשעה בני אדם מצאו את מותם באסון ו־319 נעדרים. הניצולים האחרונים נימשו מן הים בשעות אחרי הצהריים והערב של יום ב', וכי מעטים הסיכויים למציאת ניצולים נוספים.

לפי מספרים אלה מתקבל הרושם, כי שקיעת ה„אדמיראל נאחימוב" הינה האסון הימי החמור ביותר בתולדות ההסטוריה הימית הסובייטית.

האוניה הפליגה מנמל נובורוסיסק בשעה 10.30 בערב ביום א' והתנגשה באוניית המשא כשלושת רבעי השעה לאחר מכן. 15 דקות בלבד חלפו משעת ההתנגשות ועד שהאוניה נעלמה כליל בגלי הים. תוך זמן קצר זה לא הספיקו אנשי הצוות להוריד ספינות הצלה אל הים, ומרבית הניצולים נאחזו ברפסודות גומי מתנפחות וניצלו בידי צוותים שהוחשו אליהם מנובורוסיסק. בשעת התאונה היתה האוניה מרוחקת כ־11 ק"מ מן החוף.

עוד מסר נאריאק, ש־888 הנוסעים שהיו באוניה בת שבעה עשר אלף הטונות, היו תיירים סובייטים, בעיקר מאוקראינה, אך גם ממוסקבה, לנינגראד, הרפובליקה המולדאבית ומשלוש רפובליקות באלטיות.

בין התיירים היה מספר בלתי ידוע של ילדים.

מבין 346 אנשי הצוות ניצלו 234. עשרים ותשעה מהניצולים הועברו לטיפול בבית חולים.

נאריאק סירב להרחיב את הדיבור על סיבת התאונה, בציינו שהוקמה ועדת חקירה ממשלתית לבדיקת העניין, אולם הוא רמז שהתאונה נבעה מטעות אנוש, ולא מבעיות טכניות באוניות עצמן.

עוד מסר נאריאק, כי אוניית המשא פגעה ב„ארמיראל נאחימוב" בין חדר המכונות ובין חדר דודי הקיטור, וכי אוניית הנוסעים „נתבקעה לשניים מעוצמת המכה".

הדובר ציין, כי לא אירעה התפוצצות.

עוד נמסר, כי התנאים המטאורולוגיים באיזור היו טובים בשעת ההתנגשות. טמפרטורת המים היתה כ־21 מעלות צלזיוס.

כחמישים אוניות צי סובייטיות ומסוקים מוסיפים ליטול חלק בחיפוש אחרי הניצולים.

ההודעה הראשונה על האסון נמסרה רק כ־24 שעות אחריו, כאשר הממשלה הודיעה בקצרה על טביעת האוניה, ומסרה כי היו אבידות בנפש אך בלי למסור פרטים. כלי התקשורת הרשמיים, הטלוויזיה, הרדיו והעתונים לא מסרו מידע נוסף.

אוניית הנוסעים הסובייטית „ארמיראל נאחימוב" כבר טבעה בעבר במלחמת העולם השניה, כאשר שימשה כאונית בית חולים בחיל הים הגרמני – מסרה אמש חברת הביטוח לוידס. (עיר, ע־צ)

איראן: כבשנו מסוף הנפט העירקי „אומייה"

טהראן. — איראן הודיעה, כי כוחותיה כבשו אתמול לפנות בוקר את מסוף הנפט העיראקי אל־אומאיה בעקבות התקפה אווירית־ימית, והם ממשיכים להתקדם לעבר מתקנים עיראקים אחרים בצפון המפרץ.

דובר צבאי בבגדאד מסר, כי חיל האויר וחיל הים העיראקיים מנהלים קרבות כדי להדוף מתקפה איראנית על מסוף נפט עיראקי „נטוש" 30 ק"מ מדרום מחופי עיראק.

הדובר העיראקי לא נקב בשם המסוף, ואמר כי המבצע האיראני איננו אלא „פעולת תעמולה שגורלה נחרץ".

לפי סוכנות הידיעות האיראנית, הושמדה יחידה עיראקית שהיתה מוצבת באל־אומאייה וכן פריגאטה עיראקית מסוג „אוזה".

המיתקפה החלה ביום שני בלילה על־ידי יחידות ימיות איראניות בסיוע מטוסים, ומטרתה היתה לכבוש את המסוף אל־אומאייה. מסוף זה, לדברי סוכנות הידיעות האיראנית, שימש מראשית המלחמה בספטמבר 1980 כבסיס ימי, שאיפשר לעיראק לשלוט בתנועות אוניות ומטוסים באזור. (ע־צ, עיד)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 2.9.86

	יחידות	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1			1.4905	1.5090	1.5020
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4798	1.4982	1.4916
מרק גרמני	1	0.72	0.75	0.7304	0.7395	0.7355
לירה סטרלינג	1	2.17	2.27	2.2056	2.2331	2.2255
פרנק צרפתי	1	0.22	0.23	0.2229	0.2256	0.2244
יין יפאני	100	0.95	0.99	0.9621	0.9741	0.9688
גילדן הולנדי	1	0.64	0.67	0.6469	0.6549	0.6520
פרנק שווייצרי	1	0.89	0.93	0.9056	0.9169	0.9127
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2158	0.2185	0.2174
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2032	0.2057	0.2048
כתר דני	1	0.19	0.20	0.1929	0.1953	0.1944
מרק פיני	1	0.29	0.31	0.3035	0.3073	0.30
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0675	1.0808	1.0759
דולר אוסטרלי	1	0.87	0.94	0.9014	0.9126	0.9086
ראנד דר' אפריקני	1	0.36	0.61	0.6052	0.6128	0.6101
פרנק בלגי	10	0.34	0.36	0.3524	0.3568	0.3552
שילינג אוסטרי	10	1.02	1.07	1.0355	1.0485	1.0451
לירה איטלקית	1,000	1.04	1.10	1.0571	1.0703	1.0685

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „אונו"

מודעה לפי סעיף 149 — חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לועדה המקומית לתכנון ובניה „אונו"; המבקש: זיוה ויהושע באום; המקום: קרית אונו רחוב טרומפלדור 16 גוש 6493 חלקה 138 מהות הבקשה: בניית בית מגורים תוך כדי הגדלת שטח הבניה עד 6% מעל המותר בתוספת 2.5% לבניית מרתף, הגבהת הגג ושמוש בעליית הגג, סטייה של 10% בקוי הבנין הצדדים 3.60 מ' במקום 4.0 מ'. כל הרואה עצמו נפגע על ידי בקשה זו, רשאי להגיש את התנגדותו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו למשרדי הועדה הנ"ל שכתובתה: המועצה המקומית קרית אונו.

יואל פרנקל, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „אונו"

תאריך: 1.9.86

עירית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 148 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה.

הוגשה על ידיו שם קרן מכבי כתובת רח' בלפור 10 ת"א בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: שם הישוב הרצליה רחוב השרון מספר 7 גוש 6533 חלקה 148 ומהווה הקלה דהיינו: העברת אחוזים מקומה לקומה (עד 3%) משטח המגרש נטו. כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

עירית טבריה

משרד מהנדס העיר

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזו הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מפורטת מס' 3648 שינוי לתכנית מפורטת מס' 845 — פארק ימי, נופש ומלונאות — טבריה שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2844 מיום ז' באלול התשמ"ב (26.8.82) עמוד 2709 ואלה הם השטחים הכלולים בתכניתו:

גוש 15069.

חלקי גושים: 15029, 15067, 15068, 15072.

עיקרי מטרת שנוי התכנית: יעוד השטח לפארק ימי, נופש ומלונאות.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם תשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורת וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה טבריה — שבעירית טבריה.

וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

יגאל ביבי, יו"ר הועדה המקומית

בוטל על הסף האישום נגד כדורגל ברמת־גן בשבת

השופט: בעיר מצויים מספר איצטדיונים הפועלים זה שנים בשבתות — סמוך למרכזי מגורים, בעוד שאיצטדיון ר"ג מרוחק

שופט בית־משפט השלום בתל־אביב, יצחק ברא"ז, החליט אתמול לבטל על הסף את כתב־האישום שהגישה עיריית רמת־גן נגד קיום משחקי כדורגל באיצטדיון העירוני.

השופט נענה בכך לטענה של הנאשמים בתיק זה — ההתאחדות לכדורגל, אגודת מכבי תל־אביב ומנהל האיצטדיון ברמת־גן — שביקשו לבטל את כתב־האישום בהיעדר עילה ומחוסר סמכות.

בכתב־האישום טענה עיריית רמת־גן, באמצעות הפרקליטות, כי הנאשמים הפרו את חוק העזר העירוני של רמת־גן, בכך שקיימו בשבת משחקי כדורגל באיצטדיון שבתחום שיפוטה, שאסר קיום משחקים בשבתות.

השופט ביקר בחריפות גישה זו, בפרטו שורה של אירועים ציבוריים ופומביים המתקיימים ברמת־גן בשבתות, בהסכמת העירייה: הקניון הסמוך לאיצטדיון, בתי־קפה, בתי־קולנוע, הספארי ועוד. „חוק העזר העירוני אינו מסייג איסוריו למקום כאיצטדיון" — מטעים השופט — „מה גם שברחבי רמת־גן מצויים מספר איצטדיונים הפועלים שנים בשבתות, ולמרבה האירוניה, דווקא איצטדיונים אלה סמוכים למרכזי מגורים, בעוד שאיצטדיון רמת־גן מרוחק ממקום יישוב."

השופט הוסיף, כי „מתחזק הרושם שחוק העזר (האוסר משחקים באיצטדיון בשבת) נחקק עקב שיקול זר, שמקומו לא יכירנו במינהל ציבורי תקין." כן הזכיר, כי בעיה מסוג זה, כמו גם פתיחת בתי קולנוע ומקומות עינוג אחרים בשבתות מעולם לא היתה בעיה מקומית, אלא ארצית לאומית. לכן, לא ניתן לפתור אותה באמצעים ארמיניסטרטיביים, אשר ניתנו ונחקקו לתכלית ולמטרות אחרות לגמרי. (עתים)

הוארך מעצר החשודים במעורבות ברצח ליד קולנוע דן

„אלי ועדי לא השתתפו בקטטה שהסתיימה ברצח"

טענו אתמול סניגוריהם ● המשטרה מחפשת סכין נוספת

אלי מלכה (20) ועדי וייזנברג (25) תושבי תל־אביב, נעצרו אתמול ל־14 יום, כחשודים בקשר לרצח הנער גיל אלעזרוב (14) ליד מועדון קולנוע „דן" בעיר, בעקבות קטטה אלימה בין חבורות נערים מבת־ים ומכרם התימנים.

השניים הובאו שלשום לבית־משפט השלום בתל־אביב, שם דחה השופט לאתמול את החלטתו בבקשת המשטרה להארכת המעצר, כדי לעיין בתיק עב הכרס שהצטבר בפרשה, כהגדרת השופט.

נציג המשטרה, פקד יצחק אמיר, ביקש ביום ב' להאריך את מעצרם של שני הצעירים ב־15 יום, בחשד למעורבות ברצח גיל אלעזרוב וגרימת חבלות חמורות לשני נערים נוספים באותה קטטה, ליד המועדון אור לשבת, החוקר טען.

קצין המשטרה אמר עוד, כי יש לאתר אולר או סכין נוסף על זה שנתפס, בו השתמשו המעורבים בקטטה שהביאה למותו של הנער ולפציעתם של שניים מחבריו.

הסניגורים, עוה"ד אריה שרעבי ויוסף ויזר טענו, כי מרשיהם לא מעורבים ברצח או בהריגת הנער גיל אלעזרוב, מפני שלא השתתפו בקטטה.

השופט ציין בהחלטתו, כי מעיון בחומר הרב שהצטבר שוכנע, כי החקירה המשטרתית טרם הושלמה ושחרור השניים בערבות עלול להפריע ולחבל בה. (עתים)

מאסר עולם לעמרם אדרי על רצח דני כחלון ביריות

השופטים דחו האליבי; סתירות בגירסאות בני המשפחה לשאלות שעליהן לא למדו להשיב

מאסר־עולם הוטל אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב על עמרם אדרי, בן 30 מבת־ים, שנמצא אשם ברצח דני כחלון בשלוש יריות אקדח.

בפני נשיאת בית־המשפט, השופטת חנה אבנור, והשופטים ישראל גלעדי ויוסף גולדברג, נגולה פרשת הרצח. ב־30 ביולי 1985, ב־12 בצהריים, נמסר למשטרת מחוז תל־אביב על רצח ברחוב זבולון, בבית־המלאכה לחייטות של יהודה כהן בתל אביב. שוטרים שחשו למקום מצאו את הנרצח, דני כחלון, שרוע על הריצפה ובקירבת מקום היה שותפו יהודה כהן, שטילפן למשטרה. התברר כי המנוח נפגע מיריות אקדח בקוטר קטן.

לאחר המעשה ברח הנאשם ממקום האירוע, ובמקום ללכת לביתו בחדרה, נסע לטבריה, שם הסתתר חודש ימים ורק אז גילתה אותו המשטרה, ועצרה אותו.

השופטים ציינו, כי השתכנעו שהנאשם ביצע את מעשה הרצח ודברי העדים, עדי ההגנה, אינם אמת. „אנו מאמינים לעדות גב' רוזה שראתה את הנאשם, אותו היא מכירה, נכנס לבית המלאכה ויורה ברני כחלון. הודעת המנוח שצעק, „עמרם, עמרם" היא הודעת שכיב־מרע, שהיא עדות עצמאית המוכיחה שהנאשם הוא שירה".

השופטים לא קיבלו עדות אליבי באומרם שהמשפחה כולה, על כל ענפיה, למרה סיפור כללי, שקרי, אך כאשר נשאלו שאלות שלגביהן לא שיננו את התשובות, סיפרו גירסאות שונות. (עתים)

ועדת־משנה מגבשת הנהלים שהציע מאיר שמגר להעברת שופט מתפקידו

על־פי ההצעה, תהיה מליאת הוועדה למינוי שופטים רשאית להחליט על סיום כהונת שופט ברוב של 7 חברים לפחות — לאחר קבלת פנייה מיוחדת משר המשפטים או מנשיא ביהמ"ש העליון

נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, הציע כללים מעין־שיפוטיים להעברת שופט מתפקידו. הצעתו של השופט שמגר נדונה בימים אלה בפני ועדת משנה של הוועדה למינוי שופטים לצורך גיבוש סופי.

חוק יסודות השפיטה קובע, כי ניתן להעביר שופט מכהונתו, ברוב של 7 מתוך 9 חברי הוועדה למינוי שופטים, אך עד כה טרם גובשו כללים ונהלים לצורך כך. ביום א' הגיש נשיא בית־המשפט העליון לוועדה למינוי שופטים את הכללים שגיבש.

על־פי הכללים המוצעים, יכולים שר המשפטים או נשיא בית־המשפט העליון בלבד לבקש מהוועדה להעביר שופט מתפקידו. ההצעה, שתוגש לוועדה על־ידי אחד משני אישים אלה, תפרט בכתב את הנימוקים להעברת השופט מתפקידו. הצעה זו תימסר לשופט הנוגע בדבר והוא רשאי להשיב עליה בכתב תוך 14 יום.

„עם קבלת התשובה של השופט או אחרי חלוף המועד להגשת תשובה, תתכנס ועדת הבחירה לשם החלטה על המשך הטיפול בהצעה ואם החליטה להוסיף ולדון בהצעה, היא רשאית למנות ועדת משנה מיוחדת לאיסוף נתונים נוספים. ועדת המשנה תהיה מורכבת משלושה חברים, ביניהם שני שופטי בית־המשפט העליון".

בראש ועדת המשנה יישב שר המשפטים, אך אם הוא זה שהגיש את ההצעה להדחת השופט מתפקידו יישב בראשה נשיא בית־המשפט העליון. ועדת המשנה תשמע עדים הן מטעמה הן מטעמו של השופט כמדובר, תנהל פרוטוקול ותוכל כל אימת שתרצה להציע לוועדת מינוי שופטים לדון מחדש אם יש צורך להעברת השופט מתפקידו.

כאשר תסיים ועדת המשנה את מלאכתה תגיש את המלצתה לוועדת מינוי שופטים וזו תחליט אם לקבל את ההמלצה ולהעביר את השופט מתפקידו. לפני גיבוש ההחלטה, תיתן הוועדה הזדמנות לשופט הנוגע בדבר להשמיע את דבריו, אם ירצה בכך.

„מליאת הוועדה למינוי שופטים רשאית להחליט על סיום כהונת שופט רק ברוב של שבעה חברים לפחות. החליטה הוועדה על סיום כהונתו של השופט — תקבע בהחלטתה את המועד לסיום הכהונה וכו', לפי שיקול דעתה את שיעור הגימלה שיקבל השופט. יו"ר הוועדה יודיע לשופט את החלטתה של הוועדה".

השופט שמגר מציע עוד, כי דיוני הוועדה, לרבות העדויות שהושמעו וחוות־הדעת, יהיו סודיים ומשתתף בדיונים לא יגלה לאיש פרטים עליהם. (עתים)

טלקס

● ידידי הקיבוצים בדנמרק מאמצים את עין־חוד

„דקיב": ארגון ידידי הקיבוצים בדנמרק, קיבל השבוע החלטה לאמץ את הכפר עין־חוד. ההחלטה התקבלה בתום פגישה שקיימו חברי משלחת הארגון השוהה בארץ עם נגיב אבו ראקיה, מזכיר ר"צ בחדרה ויואב בן־נפתלי מקיבוץ מצר. חברי המשלחת, בנט האנסן, והאנס ספנר, שביקרו בעין־חוד, החליטו כפעולה ראשונה לתרום לכפר טלפון אלחוטי רב־עוצמה ובכך לסייע בידי תושבי הכפר שאינם מחוברים לרשת הטלפונים והחשמל.

● מאות ק"ג מאנגו נגנבו מהמטעים

מאות קילוגרמים מאנגו נתפסו בשבת על־ידי מושבניקים שטיילו במטעים באיזור פלמחים. המושבניקים הבחינו ברכב חשוד התונה בין העצים והזעיקו את המשטרה למקום. כשהגיעו השוטרים ואנשי מג"ב, הבחינו בשלושה ערבים ישראלים מיפו — שני קטינים ובוגר — ועצרום. ברשותם נמצאו מאות קילוגרמים מאנגו שקטפו מהעצים והעמיסו על טנדר גדול. השלושה נעצרו לחקירה. (זהבה מוזס)

● סיעת הליכוד מבקשת ועדה קרואה לרמת־גן

סיעת הליכוד ברמת־גן פנתה לשר הפנים וביקשה ממנו למנות ועדה קרואה ברמת־גן, זאת — לטענת מנחם גלעד יו"ר ועדת הביקורת בעירייה — מהסיבות הבאות: תקציב העירייה טרם אושר, למרות שכבר החודש התשיעי עוברת העירייה על איסור בג"ץ להשתמש בתקציב בלתי־מאושר על־ידי שר הפנים, כולל תקציב בלתי־מאושר מיולי 1985 לכיסוי מכונית הוולבו שרכש ראש העיריה. (זהבה מוזס)

● 21 מפעלים חדשים ל„כור" תוך 3 שנים

למרות מצבה הקשה של התעשיה בשנים האחרונות, הקימה כור 21 מפעלים חדשים ב־3 השנים האחרונות ויצרה 1500 מקומות עבודה חדשים — סיפר אתמול שייקה גביש, מנכ"ל „כור", במוסד חדש שהוקם בקריית־גת — פורום ראשי מוסדות חברת העובדים. גביש טען בתשובה על שאלה, כי שום גורם כלכלי אחר בארץ לא הקים בשנות המצוקה הללו מספר כזה של מפעלים.

בתוכנית הצמיחה לחמש השנים הקרובות שעובדה ב„כור" מתכוננים להגדיל את התפוקה ב־50 אחוז — ובעיקר ליצוא —, ואת מספר העובדים ב־20־30 אחוז. דבר המחייב השקעה של מיליארד דולר. (רמי גאון)

בפלילים

חקירה נגד בכיר במשטרה שמונה לסגן מפקד המשמר האזרחי

מפלג חקירות פנים של המשטרה חוקר בימים אלה תלונה נגד קצין בכיר, שמונה זה עתה לתפקיד סגן־מפקד המשמר האזרחי. מכתב התלונה נגד הקצין הגיע ערב מינויו לתפקיד החדש, ומועלים בו חשדות לביצוע עבירות בשנת 1982.

דובר המשטרה אישר, כי לפי שעה עוכבה העלאתו של הקצין לדרגת תת־ניצב עד גמר החקירה. (עתים)

הוארך מעצרו של מנכ"ל „נופים"

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

מעצרו של דני ויינמן, מי שהיה מנכ"ל חברת „נופים", הוארך אתמול כ־48 שעות בבית־משפט השלום בפתח־תקווה.

דני ויינמן נעצר שלשום לאחר חקירה שנמשכה 9 חודשים ביחידה לחקירת פשעים חמורים בפתח־תקווה. הוא חשוד בעבירות של מירמה הקשורות לפרויקט „נופים", שנועד לקום בשומרון סמוך ליישוב אלקנה.

נציג המשטרה, שביקש להאריך את מעצרו ב־15 יום, טען כי בידי המשטרה חומר הקושר את ויינמן לעבירות. אחת הגירסאות היא, שוויינמן לא התכוון להקים את היישוב „נופים" אלא רק לגרוף כספים. עוד טוענת המשטרה, כי 195 משתכנים שילמו לו 30 אלף דולר כל אחד, והיו כאלה שלצורך התשלום מכרו את ביתם ומשכנו אותו לטובת „נופים", ונותרו ללא קורת־גג.

שוטר מגנב — לא פטור

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

שוטר מגנב לא פטור — כך התברר לשלמה חזון, שוטר במשטרת ירושלים, כאשר גילה שחדרו במלון נסטון באילת, שם נפש, נפרץ שלשום ואקדחו האישי המשטרתי — „ברטה" 022 מ"מ נגנב. הגניבה בוצעה כאשר השוטר נעדר מחדרו שבמלון בין השעות 9 ל־11 בערב. חוקרי המשטרה שהגיעו מיד למקום, גילו שהפורץ טיפס לחדר השוטר דרך מדרגות החירום, גנב את אקדחו, הרים את שעון היד שהיה מונח על השולחן, וחזר באותה דרך. לא נעצרו חשודים.

ירידה של 18% בכתבי־אישום על עבירות סמים בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בשנה האחרונה חלה ירידה של 18 אחוז בכתבי־האישום שמגישה הפרקליטות הצבאית בנושא עבירות סמים בצה"ל. ירידה נוספת נרשמה גם בנושא תיקי תביעה על מקרי מוות כתוצאה מתאונות דרכים (ירידה של 30%) וירידה של כ־10% בהגשת כתבי־אישום על אובדן כלי נשק.

מדו"ח סיכום שנת הפעילות של הפרקליטות הצבאית מתברר, כי ישנה עלייה של 21% במספר תיקי מצ"ח, שהוגשו לחוות־דעת משפטית וירידה של 19% במספר תיקי ועדות החקירה שהוגשו לשם חוות דעת.

לבית־הדין הצבאי לערעורים הוגשו 359 ערעורים על פסקי־דין שנתנו בתי־דין צבאיים, והומתק עונשם של 113 עצירים במסגרת „השליש" על התנהגות טובה.

לקיבוץ בית־אלפא
על מותה של
גורה
אבל
מוסד חינוכי „גלבוע"

למשפחת מיכאלי ולמשביר המרכזי
מח' מכונות חקלאיות
משתתפים בצערכם במות
אליהו מיכאלי
עובדי מוסך
קיבוץ רוחמה

למאיקה ובני משפחתו
באבלך על מות
האחות
אנו אתך
זליג הליבני — ראש המועצה
הנהגים ועובדי
המועצה האזורית יואב